

Tân-u o. Bôn phúc-âm thu .
Tông-dô công vu. - D. M.
Huân dịch-thuật. Numéro 1

. Tân-u o. Bôn phúc-âm thu . Tông-dô công vu. - D. M. Huân dịch-thuật. Numéro 1. 1939-1940.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».

- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

[CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter utilisation.commerciale@bnf.fr.

16°
Indoch
AL 46
(1)

: 2000 ex.

gon le 25 janvier 1940

SÁCH

imneur : J. Quai
EP THÁNH THỂ

VỀ

LỄ MISA

P. X. BINH, linh mục, đã dọn

(✕ IN LẦN THỨ NHẤT ✕)

IMPRIMERIE DE LA MISSION

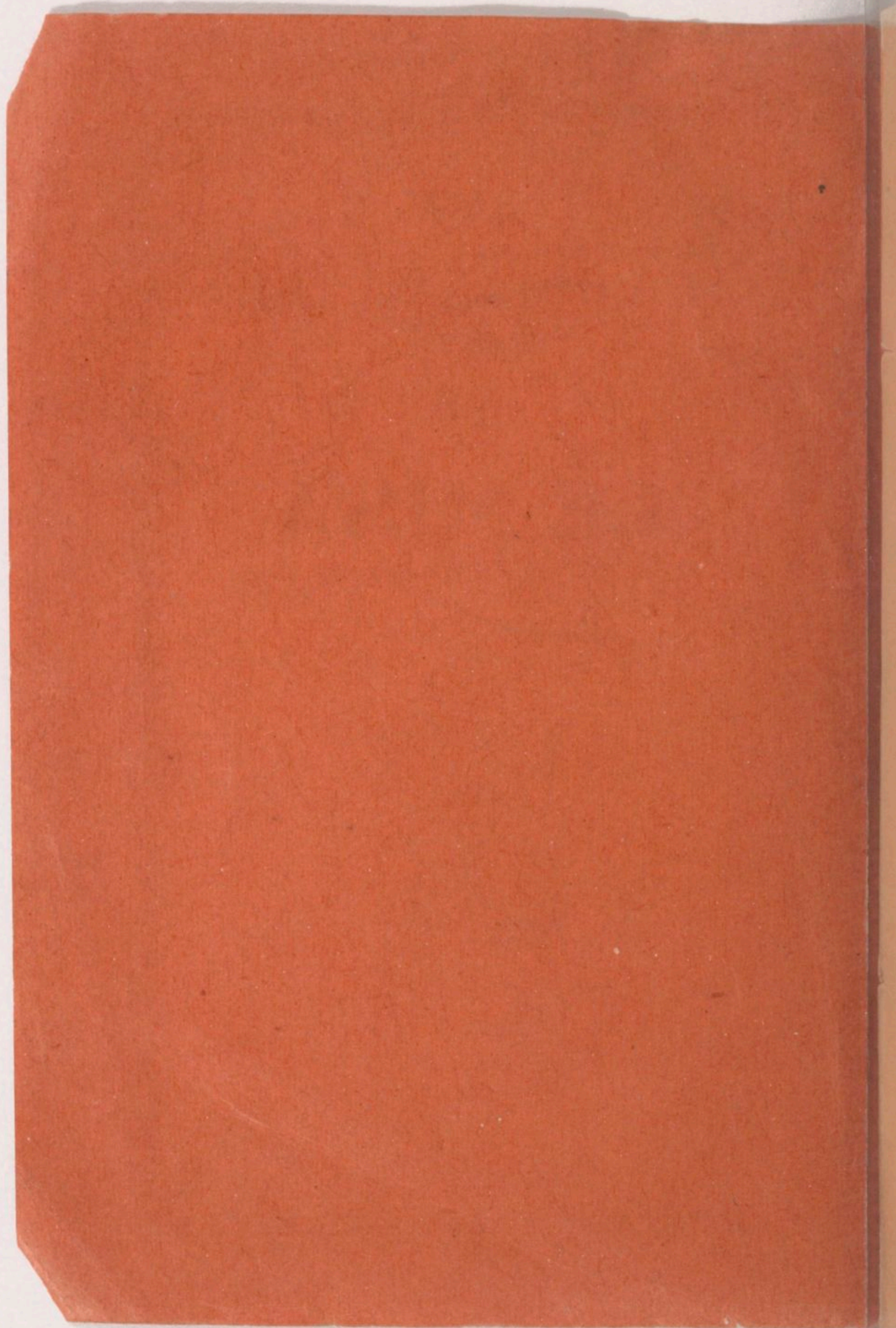
289, rue Paul Blanchy, 289

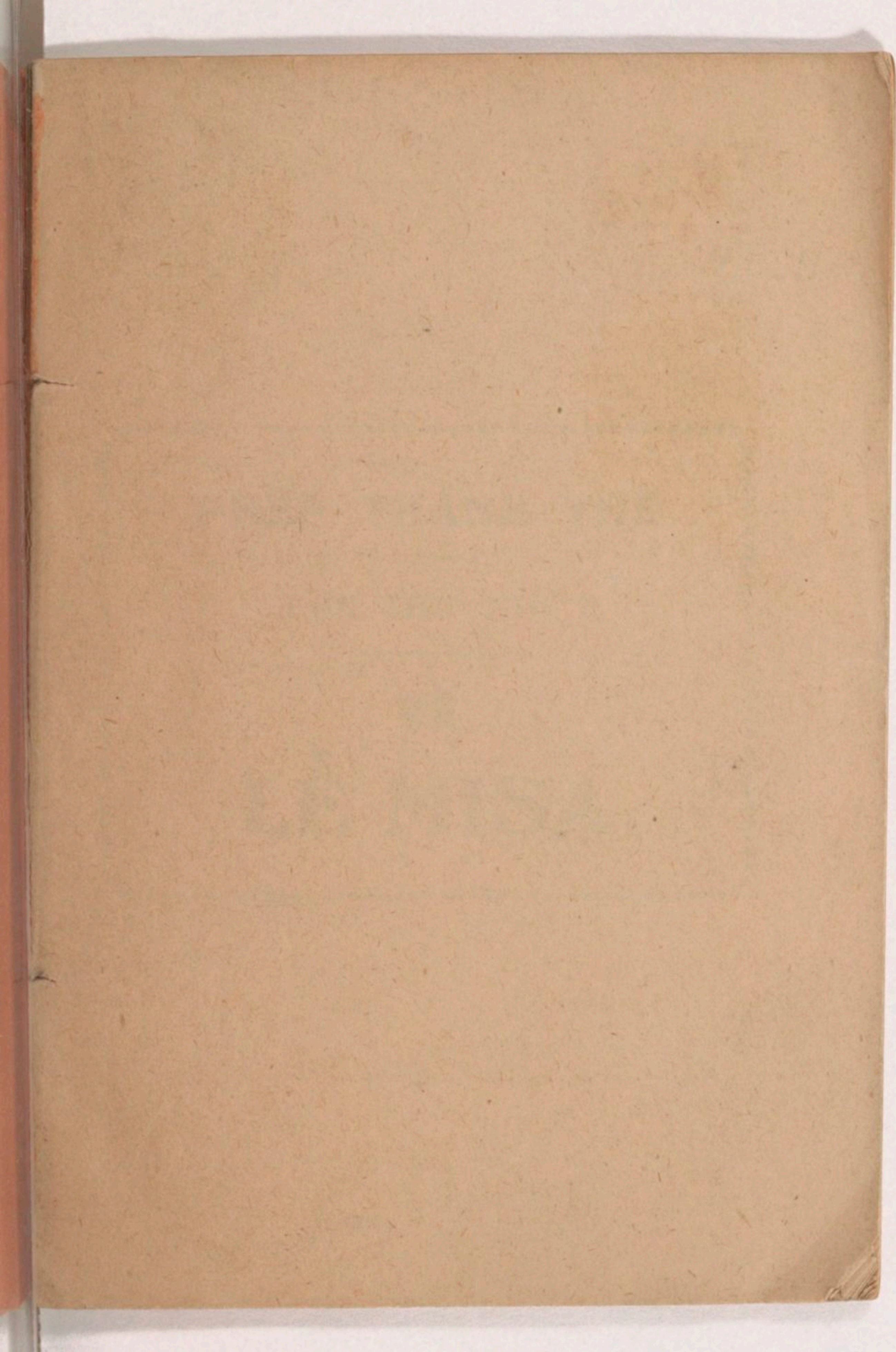
Tândinh — Saigon

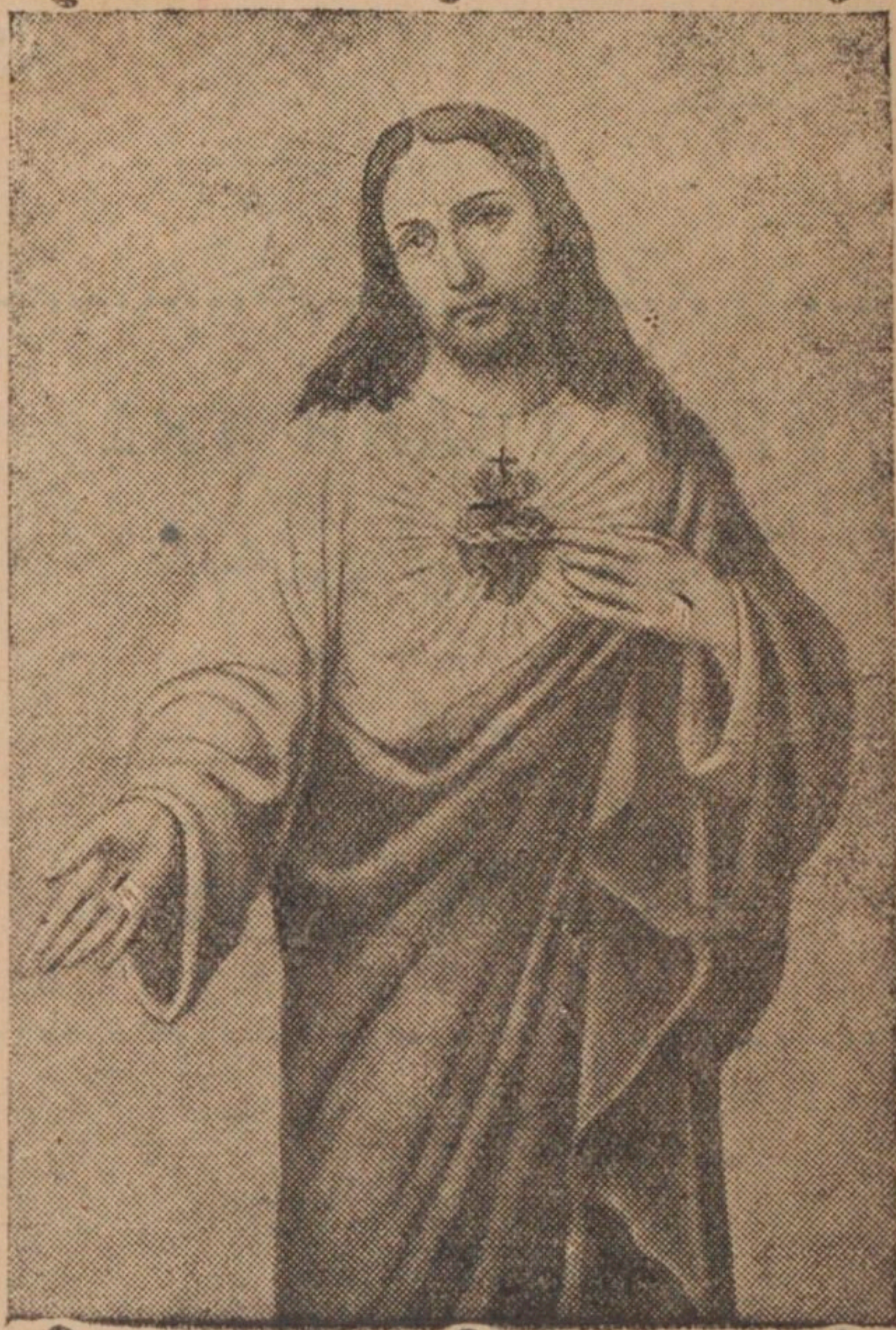
1939

1476

1544

SÁCH
PHÉP THÁNH THỂ

VỀ LỄ MISA
VỀ SỰ RƯỚC LỄ
VỀ SỰ VIẾNG MÌNH
THÁNH CHÚA

16° Indoch. 7544

IMPRIMERIE DE LA MISSION

289, rue Paul-Blanchy, 289

Tândinh — Saigon

1939

NIHIL OBSTAT

Saigon, die 10 Januarii 1939

A. ĐOÀI,

Censor delegatus.

IMPRIMATUR

Saigon, die 18 Januarii 1939

† I. DUMORTIER

ep. vic. apost.

VICARIAT APOSTOLIQUE

DE

SAIGON (COCHINCHINE)

180, Rue Richaud

SAIGON

Saigon, le 28 Février 1939

Cher Père François Binh

Je vous félicite et vous remercie d'avoir écrit un beau livre sur le Saint-Sacrifice de la Messe, sur la Communion, sur les Visites au Saint-Sacrement. Vos pieux enseignements augmenteront la dévotion des chrétiens annamites pour la Sainte-Eucharistie.

Le Sacrifice de la Messe perpétue le sacrifice de la Croix et nous en applique les mérites. Il met à notre disposition le Christ victime, devenu notre victime.

Ne nous étonnons pas que Jésus descende sur l'autel au moment même où le prêtre prononce les paroles de la consécration à la

messe : le téléphone ne nous transmet-il pas immédiatement les paroles de personnes très éloignées de nous.

Jésus réside sur nos autels non comme un souvenir de notre imagination, comme une idée abstraite de notre esprit, mais comme une réalité indépendante de nous.

Ce n'est ni une image de Jésus, ni un morceau de la vraie croix. C'est Jésus lui-même qui devient notre hôte par la transsubstantiation et notre nourriture par la communion.

C'est le Verbe qui était dès le commencement et qui est Dieu. C'est le Verbe qui s'est fait homme et a habité parmi nous, qui a multiplié les miracles pour prouver la divinité de sa mission, est mort sur la croix pour racheter tous les hommes, est ressuscité, est monté au ciel où, comme Homme-Dieu, il est toujours prêt à intercéder pour nous, victime pour l'expiation de nos péchés ; et à nous accorder, comme Fils de Dieu égal à son Père, les grâces dont nous avons besoin pour notre salut.

Durant le Saint-Sacrifice de la Messe, surtout après la communion, et pendant les visites au Saint-Sacrement, n'oublions pas de prier pour que Jésus-Hostie ait pitié des nombreux païens qui nous entourent, et pour que ceux-ci ne résistent pas à la grâce afin qu'ils puissent jouir, avec nous, du bonheur du ciel.

Je souhaite, Cher Père, que votre livre soit lu par beaucoup de personnes afin que Jésus-Hostie soit plus honoré et plus aimé : votre beau livre est très pratique, il fournit aux fidèles annamites des méthodes variées pour assister à la messe, communier, et faire la visite au Saint-Sacrement.

† I. DUMORTIER

év. vic. apost. de Saigon.

TÒA GIÁM MỤC
ĐỊA PHẬN SAIGON

Saigon, le 28 Février 1939

Kính Cha Phanxicô yêu dấu.

Ta ban khen và cảm ơn cha đã dọn một bốn sách tốt về Lễ tế Misa, về sự chịu lễ cùng sự viếng Mình Chúa. Lời đạo đức cha dạy trong sách ấy ắt sẽ làm cho giáo hữu Annam thêm lòng tôn kính phép Thánh Thể hơn.

Lễ Misa hằng vĩnh truyền lại việc tế lễ trên thánh giá và ban bố cho chúng tôi công nghiệp lễ ấy, cho chúng tôi hưởng nhờ Chúa Kirixitô tế lễ mình xưa và lại nên của lễ cho chúng tôi bây giờ.

Đức Chúa Giêsu hiện xuống trên bàn thờ hồi thầy cả làm lễ đọc lời Chúa truyền, thì nào có gì lạ đâu : Vì như máy truyền thính thông lời những kẻ ở chốn xa thẳm tại ta nhấp nháy vậy.

Đức Chúa Giêsu ngự trên các bàn thờ bây giờ, chẳng phải là như một sự gì trí về bày cho nhớ đâu, song thật là Chúa hiển hiện, dầu tin hay không mặc lòng.

Chang phải là một hình ảnh Đức Chúa Giêsu, cũng không phải là miếng cây thánh giá thật. Ấy là chính thật Đức Chúa Giêsu đổ nhà chúng tôi, bởi phép Chúa đổi tính bánh, và làm của nuôi chúng tôi khi rước lễ.

Ấy là Ngôi Hai đã có từ trước vô cùng và là Đức Chúa Trời thật. Ấy là Ngôi Hai làm Người và ở giữa chúng tôi, có làm nhiều phép lạ chứng mình là Chúa ra đời, đã chịu chết trên cây thánh giá mà cứu chuộc hết mọi người, đã sống lại, đã thăng thiên, ngự trên trời là Chúa làm người mà chữa bầu chúng tôi luôn, cứ việc đến tội chúng tôi vì đã làm của lễ hi sinh, lại ban những ơn cần kíp cho chúng tôi được rồi, bởi là Con Đức Chúa Trời đồng quyền cùng Đức Chúa Cha.

Đang lúc xem lễ Misa, nhưt là sau khi rước lễ cùng khi viếng Minh Thánh Chúa, chúng tôi chớ quên cầu xin Đức Chúa

Giêsu ngự trong Hình bánh đoái thương đa số kẻ ngoại ở quanh mình, hầu cho những kẻ ấy nghe theo ơn Chúa mà sau đăng hưởng phước trên trời với chúng tôi.

Ô cha, Ta cầu chúc cho có nhiều người đọc sách của cha, ngõ cho Đức Chúa Giêsu ngự trong Hình bánh được tôn trọng và được kính mến hơn nữa : Sách tốt lành của cha đó lại tiện dụng chỉ nhiều cách thức giúp bốn đạo Việt-Nam xem lễ, rước lễ, và viếng Minh Thánh Chúa nên.

† ISIDÔRÔ

Giám mục Saigon

DINH GIÁM MỤC

ĐỊA PHẬN VĨNH-LONG

Vĩnh-long, le 19 Mars 1939

Kính Cha yêu dấu,

Ta đã xem qua ba quyển sách cha đã dọn về sự xem lễ, rước lễ và châu Minh Thánh Chúa, thì Ta dám chắc những sách ấy sẽ sinh nhiều ích cho bốn đạo, và nhất là cho các nhà viện tu. Vì chưng cha đã chịu khó cắt nghĩa rõ ràng các lễ giục ta phải năng xem lễ, rước lễ, và châu Minh Thành — các bài ấy dùng làm cốt yếu bài gẫm hay là bài giảng cũng được — lại cha đã công phu lựa lật chỉ về nhiều cách thức giúp ai nấy làm các việc lành ấy dễ dàng và sốt sắng hơn. Nhờ đó mà kẻ nguội lạnh động lòng ham muốn ; kẻ vì quen mà nhàm lờn thì sốt sắng nóng nảy lại.

Anh em bạn thầy cả nhờ đó mà thi hành mấy điều Công đồng chung Đông Dương

khuyên giục (lib. IV, 206, 207, 208, 215, 220), là giảng về Minh Thánh Chúa trong các buổi châu trọng thể và năng giục giả bốn đạo đi xem lễ, xem lễ cho trúng cách, xin lễ, và rước lễ.

Vậy Ta vui lòng chúc lành cho cha, cho quyền sách quý báu này và cho những kẻ đọc những sách ấy, hầu ai nấy sinh lòng sốt sắng kính mến Chúa trong Phép Thánh Thể : ấy là phần thưởng lòng cha ao ước.

† PHÊRÔ

Giám mục Vĩnh long

VỀ LỄ MISA

Lược dẫn

Người ta là vật thọ sinh, sống chết đều bởi tại nơi Đức Chúa Trời thấy thấy.

Mà sống lành chết rồi, cũng tại mình giữ nghĩa Chúa nên. Nếu mà sa phạm giải răn Chúa cách nặng, không chịu hối cải, là bất nghĩa cùng Thiên Chúa chí linh phép tắc, thì đáng phạt vô cùng, không trông ai cầu cứu cho rồi.

Phải nhờ Chúa Trời Ngôi Hai đem lòng thương xót mà thôi. Thật Chúa đã xót phận hèn tội lụy loài người, đến đời đã giáng sanh ở thế 33 năm, những làm gương lành, dạy đàn con thật, rồi chịu nạn chịu chết mà cứu chuộc thiên hạ cho khỏi trầm luân khổn khổ đời đời.

Chúa Ngôi Hai ra đời chẳng có chịu chết chuộc tội cho rồi thì thôi đâu, song còn lập bảy phép Bí tích mà di truyền lại, như máng thông ơn cứu chuộc cho tới tận thế.

Vả trong các phép Bí tích Chúa Cứu thế để truyền lại, thì có phép Minh thánh Người, cũng gọi là phép Thánh thể.

Phép Bí tích này trọng vọng hơn hết, vì Đức Chúa Giêsu còn sống ngự ẩn trong hình bánh rượu, như xưa đã ở nhần tiên trong nước Giudêu : Cho nên đáng kính thờ tôn trọng mọi đàng!

Ấy là điều chơn thật Chúa Giêsu Kirixitô là Đức Chúa Trời xuống thế phán hứa trước khi lập phép cực trọng này, mà rằng : *Tao nói thật, Tao nói thật cùng chúng bay ; kẻ nào tin Tao thì đừng sống đời đời... Tao là bánh bởi trời mà xuống. Hễ ai ăn bánh này, thì sẽ đừng sống đời đời, mà bánh Tao sẽ ban cho bay, là thịt Tao làm cho thể gian đừng sống. (Joan VI.)*

Sau đến thì Chúa định lập phép Bí tích này, là đêm áp ngày chịu nạn. Người cầm bánh bột mì trong tay và phán rằng : *Này là Mình Tao ; bay hãy cắt lấy mà ăn.* Đoạn lại cầm chén rượu nho và phán rằng : *Này là Máu Tao, hãy cắt lấy mà uống.* Những lời ấy đích thật rõ ràng; chẳng có lời nào chắc chắn hẳn bằng lời Chúa Trời.

Các thánh Tông đồ dạy lại đều ấy tỏ tường trong Hội thánh, theo ý Thầy thánh mình. Mà lại sau khi Đức Chúa Thánh Thần hiện xuống, các thánh ấy khi sự làm lễ cùng cứ làm luôn, và cho bốn đạo chịu lễ mỗi ngày nữa. – Chính mình Đức Chúa Giêsu hiện đến riêng cùng ông thánh Phaolô mà dạy về phép Bí tích nhiệm mầu này, như lời ông thánh ấy ký bia trong Sấm truyền rằng : *Thầy đã truyền cho anh em sự Thầy đã học cùng Chúa, là ban đêm bữa Đức Chúa Giêsu chịu nộp cho quân dữ, thì Người cầm lấy bánh, và khi*

cảm ơn Đức Chúa Cha đoan, Người bẻ bánh ra và phán rằng : Chúng bay hãy cất lấy và hãy ăn : Đây là Mình Tao sẽ chịu nộp vì bay ; chúng bay hãy làm sự này mà nhớ Tao. Cũng một thể ấy, khi ăn bữa tối đoan, Người cầm lấy chén rượu nho mà phán rằng : Chén này là sự giao kết mới trong Máu Tao sẽ đổ ra. Hễ lần nào chúng bay sẽ uống chén này, thì hãy làm vậy mà nhớ đến Tao. Vì chưng hễ lần nào chúng bay ăn bánh này và uống chén này, thì bay sẽ rao lại sự Chúa chịu nạn chịu chết, cho tới khi Người đến lại. Ấy vậy hễ kẻ nào ăn bánh này hay là uống chén Máu Chúa chẳng nên, thì kẻ ấy mắc tội phạm đến Minh thánh cùng Máu thánh Chúa. (I. Cor. XI, 23 et seq.)

Các vị Giáo Tông, các đức Giám mục, các Thánh sư, các đấng thông minh đạo đức mọi đời, đều có lòng tin kính và giảng dạy như vậy hết. Lại nữa có muôn vẹo giáo hữu lớn nhỏ, nam nữ,

liều mình chịu tử vì đạo cho đặng làm chứng có Đức Chúa Giêsu ngự thật trong Hình bánh rượu.

Sau nữa Đức Chúa Trời có làm nhiều phép lạ chán chương từ xưa nhân nay, mà làm chứng trong phép Thánh thể chẳng còn bánh rượu nữa, song có thật Đức Chúa Giêsu ngự thật đó mà thôi: Khi thì Chúa hiện hình trẻ mới sanh trong máng cỏ; hoặc hình người lớn như hồi chịu nạn. Khi thì Chúa dùng hình bánh hình rượu mà chữa đã bịnh tật cách hiển bít, hoặc phạt nặng những kẻ phạm sự thánh, nói lộng ngôn, vô phép với Chúa trong phép Bí tích.

Như vậy là chứng cớ rõ ràng minh bạch có Đức Chúa Giêsu Kirixitô sống thật, còn hiện tại trong phép Thánh Thể, song dùng hình bánh che oai thể; chớ chẳng phải Chúa lập phép Bí tích này để làm dấu tích nhắc nhớ, hay là để trừ sức lực cùng phép tắc mình, như

thể phe đạo lạc Phản giáo biến cải bịa đặt, và cắt nghĩa trở trêu như vậy đâu.

Bởi đó cho nên các thánh Sư trong Hội thánh dạy : Phép Bí tích Thánh Thể Đức Chúa Giêsu lập là để mà *Nối tiếp* cùng *Mở rộng sự Chúa đã giáng sinh* ra trong khắp hết thế gian, cho có đời này qua đời nọ ; và *cao rao* phép Bí tích cực thánh này là *chỉn* thật phương thể thờ phượng Đức Chúa Trời cho xứng đáng, cùng làm cho mọi lễ phép Hội thánh ra oai nghi rực rỡ, như mặt trời sáng giữa thế gian ; cũng là nơi trung tâm các thánh thông công, là chính chỗ cho Hội thánh khởi hoàn, Hội giao công và Hội luyện hình hòa hiệp cùng nhau cách rất lạ lùng.

II. — Đức Chúa Giêsu lập phép Bí tích Thánh Thể vì ba ý này : *Một là*, cho dâng nhớ công ơn Chúa đã chuộc tội chịu chết vì ta ; *Hai là*, cho dâng nên lương thực thiêng liêng nuôi linh hồn ta ; *Ba là*, cho dâng ở lại cùng ta cho đến tận thế.

Theo ý thứ nhất, thì Chúa lập lễ Misa để cho ta nhớ cùng hưởng nhờ công ơn Người đã tế lễ mình trên Thánh Giá xưa. Vì vậy mà rày Hội thánh dạy phải năng xem lễ, và buộc đi xem lễ các ngày Chúa nhật cùng mấy ngày Lễ Cả.

Theo ý thứ hai, thì Chúa dùng bánh cùng rượu mà lập phép Bí tích này, là chỉ ý muốn nên của ăn thiêng liêng hầu đặng hiệp với ta cho tận tình chí thiết, cùng nuôi linh hồn ta cho đặng sống trong ơn nghĩa thánh ở đời này, mà sống miên trường đời sau. Vậy cho nên rày Hội thánh dạy phải rước lễ, và khuyên giục rước lễ hằng ngày nữa.

Theo ý thứ ba, thì Chúa muốn ở lại dưới thế này đêm ngày mà dạy dỗ, ủi an phù trì ta luôn, như thuở Người sống ở trong nước Giudêu xưa. Cho nên rày Hội thánh dạy để Minh Thánh Chúa trong các nhà thờ lớn nhỏ, và kêu mời ta đến viếng thăm châu Chúa ở đó.

Phải chi mọi người giáo hữu hiểu biết thánh trí và lòng khoan bác Chúa Cứu thế rất cao rộng trong phép Bí tích cực trọng này ! Phải chi mọi người trong bốn đạo ta đem lòng tin tưởng như thể ấy, thì đâu mà có trễ nải đến đôi bỏ xem lễ, bỏ rước lễ, bỏ nhà thờ hiu quạnh như đã từng thấy bấy lâu nay !

Ấy bởi trước đã không nghe dạy cho đủ, cũng bởi sau rồi chẳng mộ nghe giảng, hay là đọc lại sách nào về phép Minh Thánh Chúa. Có khi lấy nể ít gặp được mấy thiên sách về đều ấy chẳng.

Nhơn gì lễ ấy tôi ước ao cho có thêm ít nhiều bài giảng giải về phép Thánh Thể Bí tích : riêng về lễ Misa, về sự Rước lễ, về sự viếng Minh Thánh Chúa ; cho nên tôi dọn sách nhỏ này, cho vừa đủ theo sức bốn đạo thường ; chia ra ba thiên ; mỗi thiên có hai phần.

Phần thứ nhứt dạy những điều phải tin về Lễ Misa, về sự rước lễ, về sự

chầu Minh Thánh Chúa, theo đức tin trong Hội thánh và lý đoán các Thánh sư dạy xưa nay.

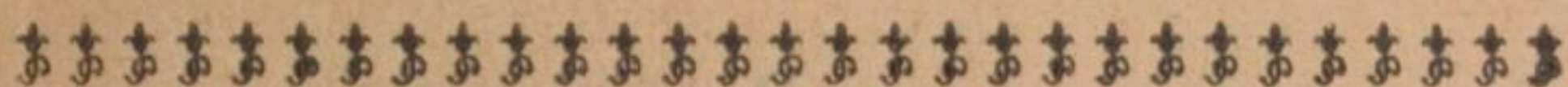
Phần thứ hai chỉ những kinh bổn đạo dùng đặng, mà giúp mình xem lễ, rước lễ, viếng Chúa cho nên.

Vốn tôi tài sơ trí bản, lại ít kính mến Chúa, song tôi cả lòng trông cậy Rất Thánh Trái Tim Đức Chúa Giêsu rất hơn từ lân mẫn thương xót tôi, và Rất thánh Đức Bà khoan hơn thay bầu chữa phù hộ chở che tôi.

F. B.

Mỹ-chánh 1938.

VỀ LỄ MISA

PHẦN THỨ NHỨT

ĐOẠN THỨ NHỨT

**Lễ Misa là lễ nào và trọng vọng
làm sao.**

Misa là lễ tế Đức Chúa Giêsu dựng lại cho Đức Chúa Cha Minh thánh Máu thánh cùng linh hồn mình, mà thượng tiến thờ phượng Chúa cả cho cân xứng, và cho loài người ta đặng mọi sự lành.

Vậy lễ Misa là một của lễ tế trên núi Calavariô xưa, vì cũng là một Đấng hành chánh tế, là Đức Chúa Giêsu chúc : — vì cũng là xác thịt cùng máu Chúa Giêsu ấy, chẳng phải dựng của gì khác, hay là máu thịt vật nào đâu.

Lễ làm trên bàn thờ bây giờ và lễ tế trên thánh giá xưa cũng là một như

nhau ; có khác cách bề ngoài vài ba
đều này mà thôi : *Một là*, thuở xưa trên
núi Calavariô một mình Chúa và đứng
mình làm của lễ và đứng ra tế lễ ; rày
trên bàn thờ Người cậy nhờ thầy cả
đứng chánh tế thế cho mình. *Hai là*,
thuở xưa Chúa tế lễ mình tỏ tường
giữa trời, và có máu chảy ra đầm dề ;
rày Người đã sống lại rồi thì chẳng
còn đổ máu ra nữa, và mượn hình
bánh hình rượu làm như màn, như
áo che mắt người phạm. *Sau nữa*, của
tế lễ trên thánh giá đã sanh công
nghiệp vô cùng, có giá quý trọng mà
chuộc tội đời dư dật ; rày lễ Misa chẳng
sinh thêm công linh gì mới, một ban
phát lại cho ta công ơn đã lập bởi lễ
thuở trước ấy mà thôi.

Cho nên khi ta xem lễ, chớ nhìn coi
là thầy cả nào ; một phải lấy lòng tin
mà tưởng nhớ đứng hành tế lễ là *Chúa*
Kirixitô khác, có quờn Chúa tế, đọc
sách lễ, làm việc trên bàn thờ đều thế

vì Chúa, như ông thánh Augutinô dạy rằng: « Đức Chúa Giêsu Kirixitô là Thầy cả cũng là của dựng, bởi vì sự Người dựng là chính thân mình chúc. »

Hội thánh dạy phải tin điều ấy thì mới đặt rồi, mà rằng : « Ai dám nói trong lễ Misa chẳng có dựng cho Đức Chúa Trời chính của tế lễ thật, hay là dám nói của dựng ấy, chẳng phải là Chúa Kirixitô, phú mình làm của ăn cho ta, thì phải vạ dứt phép thông công. » (1)

2° — Khi Thầy cả làm lễ, thì tế Đức Chúa Giêsu sống ẩn mình trong hình bánh rượu như vậy, là làm theo thể Đức Chúa Giêsu đã làm, còn ký ghi lại trong Êvang như thể này : *Đang khi Đức Chúa Giêsu ăn bữa tối cùng các môn đệ thì Người cầm lấy bánh và làm phép lành mà bẻ ra, và đưa cho phô ông ấy mà phán rằng ; Bay hãy lấy : Đây là Mình Tao. Lại Người lấy chén có rượu, đội ơn Đức Chúa Cha mà trao cho phô ông ấy. , và phán cùng phô ông ấy rằng :*

(1) Trid. Sess. XXII, Can. 1

Này là Máu Tao về lời giao kết mới, sẽ đổ ra vì nhiều người. (1)

Chúa đã làm cùng dạy các thánh Tông đồ cứ làm theo vậy, mà chẳng phải khi không bày ra đâu, song đã tiền định, tính trước lâu đời, như lời thánh Tiên tri David rằng : *Đức Chúa Cha đã nhứt nguyện cùng Đức Chúa Con thế này : Con là Thầy cả đời đời theo phẩm hàng Melchiséđét.* Nguyên do tiên tri Melchiséđét này làm vua thành Salem, cùng làm thầy cả tế lễ, mà chẳng theo tục lệ tế chiên bò như các thầy cả xưa, một dung bánh và rượu mà thôi. Nên ông thánh Phaolô cắt nghĩa rằng : *Tên Melchiséđét này chỉ là Vua công bình ; sau là Vua Salem, nghĩa là vua bằng an nữa; không nói tới cha mẹ như là vô tộc tự, cũng không nói đến ngày sanh ngày tử : vậy là giống Con Đức Chúa Trời hằng cứ làm Thầy cả luôn luôn. (2)*

(1) Mari. XIV. 22 et seq.

(2) Heb. VII, 1

Ông thánh Cyprianô cắt nghĩa tiếp, nói tiên tri ấy dựng lễ vật bằng bánh rượu là hình bóng tỏ tường chỉ của lễ Đức Chúa Giêsu đã dựng trong bữa tiệc sau hết đời mình, cũng là của ta dựng mỗi ngày trong lễ Misa mà rằng: « Nào có ai làm thầy cả Đức Chúa Trời cao trọng hơn Chúa chúng ta là Đức Chúa Giêsu Kirixitô, là Đấng đã dựng cho Đức Chúa Cha cũng một của như tiên tri Melchiséđét đã dựng xưa, là bánh là rượu, nghĩa là Thịt Máu Chúa sao ? » — Ta phải đem lòng tin có thật vậy chẳng sai.

— Của tế lễ ta có bây giờ đó, thì đã quý báu cực trọng vô cùng, lại còn có khắp tứ phương thiên hạ, đêm ngày cho đến tận thế, như Chúa dạy thánh tiên tri Malachia rao truyền trước rằng: *Từ mặt trời mọc chí mặt trời lặn, danh Tao là cao cả trong các dân thiên hạ, và khắp mọi nơi đều có tiến hành tế lễ cho Tao, và có của lễ cực tinh cho danh Tao. (I. 11.)*

Anh em bốn đạo nghe mấy lời thánh tiên tri ấy thì hãy vui mừng, và hãy đua nhau tung hô danh thánh Chúa : Lời ấy đã quả ứng lâu rồi ; rày khắp miền Đông, Tây, Nam, Bắc, có hơn *ba vạo năm muôn* Lễ Misa làm tiếp nhau, dứt xứ này có xứ khác luôn đêm ngày !

II. — Lễ Misa cao trọng là đường nào. — Nếu ta muốn thích tình mạnh tin hơn, thì hãy nghe thêm và chiêm nghiệm lời các thánh Tiên tri, các thánh Sư khong khen kính chuộng lễ Misa như là chính gốc việc đạo thánh, gồm tụ các sự mầu nhiệm, là nguồn thông ra ơn phước chứa chan, là mạch sống thiêng liêng cùng là phần rỗi thế gian, như sau này :

Tiên tri Zacaria rao lên rằng : *Nào có sự gì tốt lành đẹp đẽ hơn là lúa mì nuôi những kẻ Chúa chọn, và rượu nho sanh ra những kẻ đồng trình ?* (IX. 17.)

Ông thánh Grêgôriô hỏi : « Có người giáo hữu nào mà dám nghi nan, khi Thầy cả đứng lễ đọc lời truyền rồi, mà trời không mở ra và chẳng có đông vô số thiên thần xuống châu chực phép màu nhiệm ấy chẳng ? » — Ông thánh Odon cai dòng Chung quả quyết. « Phần rồi thể gian đều nhờ tại phép nhiệm lạ này mà chớ ».

Ông thánh Phanxicô Salediô dạy rằng : « Như mặt trời chói lói rực rỡ hơn hết các tinh tú là thể nào, thì sự tế lễ rất thánh ấy cao trọng hơn hết các việc lành trong Đạo cũng là thể ấy : Vì sự tế lễ thật là căn nguồn cội rễ dàng phước đức, cùng là trung tâm rút hết các sự màu nhiệm tụ vô ; mọi phép nhiệm màu theo luật đạo Chúa đều qui về đó hết. Đó là phép nhiệm lạ tỏ lòng Chúa thương yêu nói khôn xiết : bởi lòng thương ấy mà Đức Chúa Giêsu Kirixitô phú mình cho ta thật và ban bố cho ta đầy dẫy ơn Người cách thiết ái lạ lùng ».

Ông thánh Ligôriô đoan hẳn rằng :
« Hết thấy chín phẩm thiên thần hòa
khen chúc tụng, và gộp hết các giống
nhơn đức, các việc ăn chay hãm mình,
mọi thứ hình khổ các thánh tử đạo,
cùng các việc lành, việc thánh thiên hạ
làm mà thờ phượng Chúa, thì cũng
chẳng làm vang' hiển cho Chúa bằng
một Lễ đầu. Lễ Misa là việc người ta
được tiến dâng mà tôn kính Đức Chúa
Trời rất mực, và được cứu giúp các
linh hồn nơi Luyện ngục hơn việc lành
nào khác ; sự tế lễ ấy diệt trừ sức Hỏa
ngục, nguôi ngoai cơn Chúa thanh nộ
kẻ có tội hơn hết mọi việc gì khác, và
ban ơn Chúa cho ta đầy dẫy tràn trề. »

Ôi, phép tắc Chúa Trời nhiệm mầu
rất lạ ! Phước cho con nhà có đạo
biết là ngần nào !

Vậy chúng ta phải đem lòng tin và
mừng rỡ vì có của lễ rất chính, rất
thật, rất quý trọng vô giá. Chúng ta
phận phàm ngu bần cùng, mà được

kính dựng hầu Chúa cả Cứu trùng một của lễ rất quý báu xứng đáng mọi dâng.

Nhơn dân mọi đời đua tranh bày lễ vật cho trọng thể rình rang, mà tế bực thần là nhơn loài xưa kia chết mất rồi. Của tế tự họ cúng đó dầu có quý trọng cho mấy, thì thánh cả Phaolô gọi sẵn sớ là vật hèn hạ, không ra gì, mà rằng : *Chẳng lẽ nào máu dê bò bôi rửa tội tình người ta được.* (1)

Phần chúng ta không đức. không tiền, mà có sẵn của lễ vô giá, là Con một Đức Chúa Trời ra đời làm của hy sinh để thương tiến Chúa Cha ; ấy thật là ơn trọng vô song, là phước rất lạ lùng. Cám tạ khong khen Chúa đời đời chẳng cùng.

(1) Heb. X. 4.

ĐOẠN THỨ HAI
Về núi Calavariô xưa
và Bàn thờ nay.

Ông thánh Phaolô nói : *Chúa Kirixitô đã có hôm qua và có hôm nay, và còn có trong mọi sự đời luôn nữa.* (1) Chỉ là Chúa giáng sanh ra đời xưa thì hằng cứ vậy ; đã lập phép Thánh thể cho đặt ở lại dương gian, và làm của hi sinh tế lễ trên núi Calavariô xưa.

Thật Chúa đã tình nguyện như vậy, nên vừa khi xuống thế thì đã trình cùng Đức Chúa Cha rằng : *Những lễ tế xưa nay chẳng đẹp lòng Cha. Cha đã mặc cho Con một xác. Thì bây giờ Con thưa rằng : Này Con đến sẵn đây... hầu làm theo ý Cha.* (2)

Còn suy đến tánh hạnh Chúa Kirixitô ở đời, thì từ mới tượng thai, đã có cốt cách thân phận làm của tế rồi : Chẳng phải Người là Chúa Trời Ngồi Hai sao?

(1) Heb. XIII. 8. (2) Ib .X. 6, 7.

Nhưng mà phải xuống thai trong lòng Đức nữ đồng trinh Maria hơn chín tháng, đoạn sinh ra hài nhi thấp hèn trong máng cỏ : ấy là khi sự tế lễ mình. — Chẳng khỏi bao lâu Người chịu dung mình vào đền thánh, cho tiên tri Siméon lấy dao đá cắt thịt non máu chảy ra : ấy là của tế rõ ràng. — Rồi chịu vua dữ Herode ra lệnh cang tằm bắt giết ; phải trốn qua nước lạ, tha hương dị cảnh ; ẩn ánh vậy lâu, sau mới dặng trở về ở thành Nadarét, chịu nghèo nàn túng tui, cực khổ khó nhọc làm ăn cho dặng giúp đỡ cha nuôi, mẹ ruột, theo thừa phận : thì chẳng phải là của tế lễ sao ? — Người càng lớn thì càng đúng của tế lễ hơn nữa : vô ở ẩn trong rừng chịu dãi dầu sương tuyết cùng chịu ma quỷ cám dỗ ; — xin thánh Gioan Baotixita rửa mình như là tội nhờn ; — bị quân Phariseu nhạo báng, âm mưu bày kế bắt bỏ vu oan, cùng chịu người bôn hương, là kẻ

mang ơn mình lại trở lòng gia oán, nài hà giết bỏ : thì rõ ràng là của lễ tế đó chúc.

Tới mấy ngày Người chịu thương khó và chịu chết trên cây thánh Giá dữ dằn, máu chảy đầm dề, là chính việc tế lễ mình như đã nhứt định.

Ấy vậy sau khi Đức Chúa Giêsu lập phép Thánh thể và từ giã các môn đệ đoạn, thì đứng dậy chóng vánh, phi da trông mong ; đi thẳng tới mấy nơi khổ sở, là vườn Giếtsemani, nhà thầy cả dầu mục, dinh quan trấn thủ, núi Calavariò.

Trong vườn Giếtsemani Người thấy đủ hết các thứ tội khiên cả và thiên hạ mọi đời, cùng những tội riêng mỗi người hằng phạm. Bấy nhiêu thứ tội là như các gươm giáo chấu đâm vô Trái tim Người cho bầm dập nát tan ; thì đau đớn là ngần nào ai kể cho xiết !

Giữa tòa thầy cả Anát và Caipha, trong đền vua Herode và dinh quan trấn thủ Philatò, Chúa lại chịu ghe nổi ốc

nhục xấu hổ, rồi bị nộp cho quân hồ đồ dữ tợn dần khảo rách nát thịt da; chịu đội mũ gai, vác thánh giá sắc cạnh nặng nề, ngã lên ngã xuống, phải chúng kéo lôi, rách hết chơn tay; sau hết chịu đóng đinh vào thập giá mà chết tắt tươi, máu chảy túa xuống ròng ròng!

Nhưng mà Đức Chúa Giêsu an lòng chịu hết mọi nỗi oan khiên, vì biết phận mình là của lễ, phải chịu làm thịt mà đền tội lỗi thế gian, cho nên hết lòng nhịn nhục chịu theo ý Chúa Cha sở định cho đến khi trút linh hồn!

Mà nhứt là trên thánh giá, Chúa Kirixitô chẳng khác nào là Con chiên thật chịu giết đổ máu ra lai láng, ngõ hòa hiệp trời lại với đất, kéo còn xung khắc đôi bên trên dưới.

Ấy là Đức Chúa Giêsu khi sanh tiền ở thế này đã dựng mình tế lễ vì loài người ta là thể ấy.

Bây giờ ta hãy lấy đức tin mà gióng lại cuộc tế lễ trên Bàn thờ rày với lễ

tế trên núi Calavariô xưa, coi in rập nhau là thế nào.

II — Núi Calavariô là một nong cao ở ngoài vòng thành Giêrusalem, là nơi Đức Chúa Giêsu chịu đóng đinh trên cây thánh giá. — Bàn thờ lập chính giữa trong Cung thánh, coi lên cao cho người ta thấy bày tỏ cuộc lễ tế.

Trên Bàn thờ phải có cây thánh giá thượng cao ở giữa, cho đặng thấy lễ làm đó cũng là một lễ Đức Chúa Giêsu đã làm xưa trên núi kia. Lại các đồ dùng làm lễ thấy đều có hình thánh giá ; trên chén thánh, sách lễ, khăn thánh, y phục ngoài thầy cả cũng có thánh giá hết. Trong mùa lễ thầy làm dấu thánh thánh giá trên mình 16 lần, làm trên của lễ là hình bánh bình rượu 29 lần. Ấy chẳng phải là vẽ lại lễ núi Calavariô sao ?.

Những đồ y phục thầy cả trang hoàng đều nhắc lại sự Thương khó Chúa rõ ràng thế này :

*Khăn vai chỉ cái khăn quân Giudêu
bịt mặt Chúa Cứu chuộc, mà đổ và
nhạo cười, trong nhà thầy cả đầu mục
Caipha. — Áo trắng dài, nhắc lại cái
áo trắng vua Herode dạy mặc cho
Đức Chúa Giêsu, mà chê là khùng dại.
— Dây nịt lưng, dây tay và dây choàn
qua cổ thầy, để nhắc lại mấy dây mấy
xiềng buộc trói Đức Chúa Giêsu. — Áo
lễ ngoài chỉ tấm áo đỏ quân dữ trùm
trên mình Chúa : phía trước có hình
cột đá Người bị trói vào mà chịu đánh
đòn ; phía sau có hình thánh giá Người
đã chịu đóng đinh cùng chịu chết.*

Chén *Calixê* nhắc đến chén đắng
chua xót thiên thần dựng cho Chúa
trong vườn Olivêê. — Dĩa thánh *pa-
tena* chỉ là bình thuốc thơm tắm xác
Chúa.

Những khăn thánh lớn nhỏ chỉ
những khăn vấn xác, khăn tắm liệm
Chúa.

Các món đồ dùng trong cuộc tế lễ Misa, thấy đều có nghĩa về sự Chúa Cứu thế chịu thương khó cùng chịu chết cho thiên hạ rồi linh hồn.

— Những sự mới kể trên là đồ trang điểm y phục bề ngoài khi dựng lễ, mà thấy liên đối với nhau dường ấy ; phương chi Đấng tế lễ và Cửa lễ thật trên Bàn thờ bây giờ và trên núi Calavariô xưa lại càng hiển hiện tương đồng cùng nhau mọi bề, vì là một Đức Chúa Giêsu chúc.

Là một Đức Chúa Giêsu ấy đã vác thánh giá lên núi Calavariô, chịu đóng đinh, chịu nạn giăng tay giữa trời đất và chịu chết làm của lễ hi sinh mà tế dựng cho Đức Chúa Cha, rày còn làm chính Đấng chánh tế trên Bàn thờ luôn ; song truyền chức cho hàng linh mục thế cho mình, dùng một quyền một lời của mình, cho nên các Thánh Sư nói Thầy cả là *Vì thiên Chúa ở hạ thế*, — là *Chúa Kirixitô khác...* thì chẳng lạ

phép đầu. Hội thánh đoán phải tin sự ấy trong Công đồng Tridentinô rằng : « Đấng dùng Linh mục mà dựng Mình Thánh Người trong khi tế lễ, cũng là Đấng đã dựng mình trên cây thánh giá ».

Ông thánh Gioan Kim khẩu dạy ta rằng : « Khi anh em thấy vì Linh mục nào dựng lễ, thì anh em chớ tưởng là thầy cả này thầy cả nọ, song phải tưởng nhớ đứng ấy là tay Đức Chúa Giêsu dùng mà giấu ẩn mình, không cho thấy. »

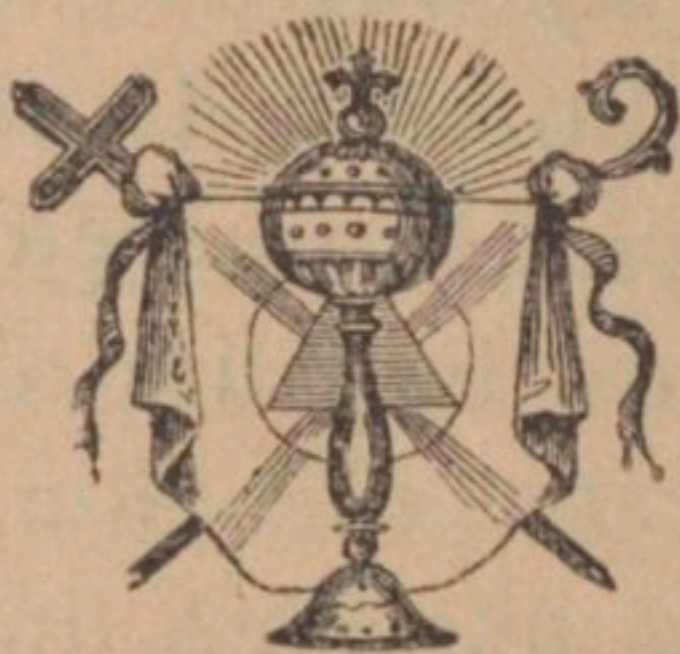
Còn của hi sinh để tế trong lễ Misa cũng là Đức Chúa Giêsu ấy chúc, nghĩa là xác thịt và máu Chúa đã tế lễ trên Thánh Giá xưa ; rày Chúa cứ dựng đi dựng lại của ấy trên các bàn thờ.

Ta là loài thọ sinh, trí dẫn khó hiểu thấu, vì sao của lễ tế trên núi Calavariô xưa lại còn làm liên tiếp trên bàn thờ cho đến tận thế. Song Đức Chúa Trời là Đấng hằng có đời đời, chẳng day đổi, thấy mọi sự sờ sờ một lượt,

thì nhìn nhận, có một của lễ mà thôi, là lễ tế trên thánh Giá cứ tiếp luôn như vậy mãi cho đến tận thế.

Vì vậy thánh Công đồng Tridentinô phán dạy : « Cũng là một Chúa Kirixitô xưa đã dựng mình trên thánh Giá, có đổ máu ra, rày cứ tế lễ mình trên bàn thờ, song chẳng còn đổ máu ra nữa. »

Chúa chẳng còn đổ máu ra nữa, bởi vì xác Người sống lại rồi, thì chẳng còn phải đau đớn dặng, một sống vang hiển luôn ; lại Người có tính Đức Chúa Trời, thì muốn dựng mình tế lễ cách nào, và trao quyền cho ai làm thế cho mình, đều mặc thừa thánh ý Người mà chớ.

ĐOẠN THỨ BA

Về những phép lạ trong Lễ Misa.

Có lời tiên tri vua thánh Đavít rằng: *Hãy đến xem những việc và những sự lạ lùng Chúa đã làm trên đất này. (Ps. 45. 9.)*

Những việc lạ Đức Chúa Trời soi sáng cho thánh tiên tri rao truyền đó, thì có nhứt là những sự mầu nhiệm Ngôi Hai ra đời, và những phép lạ hằng làm trong phép Thánh thể bí tích, khi tế lễ Misa.

Trong đoạn này chỉ những phép đại cái, đoạn sau sẽ kể những sự mầu nhiệm trong phép Bí tích ấy.

Phép lạ là khi có xảy ra việc nào phi thường quá sức người ta, làm cho mọi người thấy hay là nghe nói thì bợ ngỡ sửng sờ. Như khi Đức nữ đồng trinh Maria sinh Chúa Cứu thế ra đời mà còn vẹn vẻ đồng trinh ; — khi Đức Chúa Giêsu làm phép cho nước lã hóa ra

rượu ngon, làm cho ít cái bánh mà ra nhiều, nuôi năm ngàn người no nê mà còn dư; cho mấy kẻ chết rồi được sống lại,.. Ấy là những sự lạ lòng rõ ràng hiển hách.

Rày trong Hội thánh Thầy cả Đức Chúa Trời làm lễ, thì Đức Chúa Giêsu làm nhiều phép lạ như sau này :

Phép lạ thứ nhứt, là khi thầy cả đọc lời Chúa truyền trên bánh vừa dứt, tức thì bánh ấy trở nên Mình thật máu thật Đức Chúa Giêsu ; và khi người đọc lời Chúa truyền trên chén rượu nho, tức thì rượu ấy trở nên Máu thật Mình thật Đức Chúa Giêsu ; mất hết tinh bánh tinh rượu rồi, còn lại cái hình bánh hình rượu con mắt ta thấy bề ngoài đó mà thôi. (1)

(1) Thầy cả đọc lời trên bánh mà thôi, thì có trót Mình thánh Máu thánh cùng linh hồn Đức Chúa Giêsu rồi, mà còn phải đọc lời truyền trên chén rượu nho nữa, là vì phải làm y như Chúa đã làm ; lại có ý nhắc lại sự

Cách trở và biến đổi ra thể ấy, thật là lạ lùng chẳng giống những sự biến hóa theo bốn tính thường có chút nào, thật là phi phàm siêu tánh quá sức tự nhiên. Nhưng có ít ví dụ làm cho ta hiểu được phép tắc Chúa : như cơm bánh ăn vô có đổi ra làm máu thịt trong mình ta.

Bà Lót phải Đức Chúa Trời phạt chết đứng, còn hình dương diện mạo bề ngoài ; mà xương thịt cứng khô thành đá. Cây gậy ông Môisen quăng xuống đất liền hóa ra con rắn, mà khi cầm lên thì rắn trở nên cây gậy khô lại.

Ôi, phép tắc Thầy cả lạ lùng ! Thầy đợc có mấy lời truyền thì bánh rợu liền trở nên Minh thánh Chúa, cũng như Đức Chúa Trời hồi tạo thiên lập địa phán một lời tức thì có mọi sự.

Chúa chịu chết, vì chết rồi thịt máu chẳng còn ở lộn cùng nhau ; sau nữa cho biết Chúa lập phép Thánh thể làm lương thực nuôi linh hồn ta ; mà nuôi thì phải ăn và phải uống nữa.

Phép lạ thứ hai, tinh bánh tinh rượu là cốt vật chất tan mất rồi, mà sao còn thấy y hiện những sự tùy tùng theo vật ấy, là cái hình bánh, màu trắng, hình tròn, mùi thơm ? Là lòng vì những sự tùy tùng ấy là sự bao bọc dính theo ngoài, mà chẳng còn chỗ dựa dính vô đâu nữa, sao cứ ở lại luôn vậy ! — Chẳng dám nói nó dính theo Minh Đức Chúa Giêsu, bởi vì xác Chúa sống lại rồi thì thuần thần sáng láng, lẽ nào sự hèn mọn mà được dựa theo ! Như mấy khi ta thấy mặt trời ; khi thì có vòng lớn, khi thì khuyết, khi lại sáng lòa rực rỡ, khi thì lu mờ đỏ chót : nào được nói có nhiều thứ mặt trời theo con mắt ta ngó chẳng ?

Tay cầm, miệng nếm, mắt xem hay sai lầm...

Nhờ đức tin theo lời Chúa, mới chắc nẻo chơn chánh mà thôi.

Phép lạ thứ ba, những sự tùy tùng là hình bánh, mùi bánh, mà có sức

dưỡng nuôi phần xác như chất đồ ăn
thiệt vậy ; đã từng nghe thánh nọ, bôn
đạo kia đau lâu ăn uống đồ gì vô chịu
chẳng đặng, song nhờ một sự rước lễ
mà sống lâu... Lại nữa, là xác thịt Đức
Chúa Giêsu thì là một vật chất, vậy mà
được nên của ăn nuôi dưỡng linh hồn
ta là tinh thần, làm cho khoan khoái
chóng vánh phỉ tình.

Phép lạ thứ bốn, là trong những hình
bánh nhỏ, dầu cho có bẻ phân hình
bánh ấy ra nhiều phần nhỏ mọn, thì
đều có trót Đức Chúa Giêsu lớn tự
nhiên, như khi Chúa chịu đóng đinh
trên thánh giá, cùng ngự trên trời bấy
giờ, mà chẳng phải Chúa thấu mình
theo hình bánh nhỏ hay là hình bánh
lớn đâu. Như thể linh hồn ở trong xác,
thì cũng ở trọn đủ trong mỗi phần
thân thể : đầu cổ chơn tay, bởi vì linh
hồn là tính thiêng liêng chia rẽ từ
phần chẳng đặng. — Lại như con mắt
mỗi người là nhỏ lắm, mà dòm vô

kiến hiển vi chẳng bao lớn thì cũng thấy đủ hết thành trì núi non sông biển.

Vì vậy mà kẻ mắc tội trọng còn cả lòng rước lễ, dầu rước hình bánh rất nhỏ thì cũng phạm thêm tội rất trọng là phạm sự thánh.

Phép lạ thứ năm, khi phân rẽ hình bánh hình rượu, thì chẳng rẽ phân Minh thánh Chúa đặng, vì Đức Chúa Giêsu sống lại rồi chẳng còn chịu nạn chịu chết nữa. Ví như ta đang soi kiến, rui rớt bể tấm kiến ra nhiều miếng, thì cũng còn thấy mặt mũi mình nguyên trong mỗi miếng. (1)

Xét về tội phước thì cũng vậy. Nếu có đũa lỗi đạo bất lương chà xát Minh

(1) Thầy cả phân rẽ làm ba phần mà chỉ ba bức về Đức Chúa Giêsu; khi Chúa mắc xác phạm, khi chịu nạn chịu chết và khi sống lại mà chẳng hề chết nữa. Lại chỉ ba hạng kẻ được thông công nhờ ích bởi phép Bí tích này: là những kẻ còn sống ở thế gian, những kẻ đang giam phạt trong Luyện ngục và các đấng đang hưởng phước trên Thiên đàng.

thánh Chúa, thì nó phá tan cái hình bánh lễ ngoài mà thôi, chớ đâu có động phạm quới thể Chúa được, cũng như vãi bùn qua yếng giời mặt trời thì không ố dỉ yếng sáng đặng. Song có tội phạm sự thánh nặng nề góm ghiếc, là cho quỷ có dịp làm sỉ nhục Chúa.

Phép lạ thứ sáu. là Đức Chúa Giêsu có mặt trên các bàn thờ trong khắp tứ phương đang khi thầy cả làm lễ một lượt, cùng ngự vào lòng hết thấy mỗi người bốn đạo chịu lễ một khi cùng nhau, trong khắp miền khắp xứ, mà chẳng ai thiếu sút phần nào. Như lời Hội thánh ca rằng : « Một người chịu trọn cũng ngần ấy, ngàn kẻ thêm cũng chẳng ít hơn. »

Sấm truyền thuật lại thánh tiên tri Êlia làm phép cho một ít dầu cùng một chút bột ra nhiều mà cho bà góa kia ở xứ Sarepta dùng hằng ngày, song hãy còn hoài cho đến khi mưa xuống. —

Đức Chúa Giêsu thuở còn ở đời có làm phép lạ cho năm cái bánh cùng hai con cá hóa ra nhiều đến đôi nuôi hết năm ngàn người đờn ông, không kể đờn bà con nít; ăn rồi còn dư lại mười hai thúng.

Phép lạ thứ bảy, là trong bình bánh bình rượu chẳng những là có Minh Máu cùng linh hồn Đức Chúa Giêsu và tính Đức Chúa Trời, mà lại có những sự theo bốn tính Chúa và bốn tính loài người nữa. Vậy cho nên khi ta rước lễ, chính là rước xác cùng linh hồn Đức Chúa Giêsu, song cũng có Đức Chúa Trời Ba Ngôi nữa; vì hễ có Ngôi Thiên Chúa nào ở đâu, thì hai Ngôi khác ở theo đó nữa; vì chung Chúa Ba Ngôi chẳng hề lìa nhau. Bẻ về xác Chúa trong phép Thánh Thể, thì cũng như ở trên trời: có đủ các tư chất tốt lành; là sáng láng, lạ lùng, thuần thần, chẳng còn phải cực khổ khó nhọc hay chết nữa...

Những phép lạ kể trước đây cùng những phép lạ khác, như Đức Bà trọn đời đồng trinh mà đặng sinh; xác loài người ta chết rồi ra tro mặt lâu đời mà đặng sống lại luôn y nguyên từ ngày tận thế,, trí khôn ta hiểu sao được? Song nhờ có đức tin lời Đức Chúa Giêsu truyền dạy làm bằng có rất chính rất thật mà chớ. Ông thánh Tôma Thánh Sư đang nghiệm suy những việc lạ phi thường Chúa làm trong phép Thánh Thể, bỗng sức nhớ tích thiên thần truyền tin cho rất thánh Đức Bà chịu thai Con Đấng chỉ tôn mà còn giữ đức đồng trinh luôn, bèn nói trả lại rằng: *Sự ấy sao đặng, vì tôi khẩn giữ mình đồng trinh trọn đời.* Thánh thiên thần thưa lại rằng: *Chẳng có sự gì mà Đức Chúa Trời làm chẳng đặng.* (Luc. I. 37.) Lời thiên thần nói đó là lẽ đức tin nhứt định phải vững nghe những sự mầu nhiệm đạo thánh Đức Chúa Trời dạy. Cho nên thánh Sư

cả Augutinô rằng : « Đức Chúa Trời lớn hơn lòng chúng ta, hễ sự gì Chúa muốn thì đã có thành rồi ; nào là trên trời, nào là dưới đất ; nào là khắp dưới đáy thăm sâu. Đấng dạy con tin những điều cao cả là Chúa có phép tắc vô cùng. »

Lại nữa không thấy, không hiểu rõ, mà cũng bắt trí mình từng phục theo ý Chúa, là làm việc đức tin, thì mới có công nghiệp đáng thưởng trên trời, như có lời Đức Chúa Giêsu phán rằng : *Những kẻ chẳng thấy mà tin, là những người có phước.* (Joan. XX. 29.)

ĐOẠN THỨ BỐN

Về những sự mầu nhiệm trong Lễ Misa.

- **Sự mầu nhiệm** là đều có thật luôn, Chúa truyền ra trong Đạo thánh, mà quá trí loài người ta suy thấu. Như sự mầu nhiệm một Đức Chúa Trời Ba Ngôi, phép mầu nhiệm Ngôi Hai ra đời làm người chuộc tội cho thiên hạ ; nhứt là sự mầu nhiệm gồm hết các sự mầu nhiệm khác là phép Minh Thánh Chúa : gọi là phép mầu nhiệm đức tin, bởi vì coi thì con mắt thấy miếng bánh nhỏ, mà đức tin dạy hẳn có Đức Chúa Giêsu Kirixitô sống ngự thật đó. — Khi Chúa lập phép Thánh thể đoạn, thì dạy các thánh Tông đồ làm theo vậy mà nhớ đến Người. (1)

Ấy là Chúa dạy làm lễ hay là xem lễ Misa mà nhớ đến Người trong những sự mầu nhiệm Giáng sanh ra đời : khi

(1) Luc. XXIII. 19.

ở ẩn trong thành Nadarét, thuở ra mặt giảng dạy, hồi lập phép Thánh thể mà di ngôn lại, và khi chịu nạn chịu chết trên cây thánh Giá mà chuộc tội cho cả và loài người ta.

I. — *Sự mẫu nhiệm Giáng sanh.* — Chúa Kirixitô đã sanh ra bởi Đức nữ đồng trinh Maria cho đang ở trong thế gian này, rày dùng thầy cả mà tiếp việc giảng sanh luôn trên các Bàn thờ.

Sự Chúa giảng sanh trên bàn thờ bây giờ, tuy là mẫu nhiệm quá trí phàm mà có thật như lần trước hết. Vì đức tin dạy, khi thầy làm lễ cầm bánh bột mì, đọc lời Chúa truyền, thì Đức Chúa Trời là Đấng chơn thật phép tắc vô cùng làm cho bánh ấy trở nên Mình thánh Máu thánh Chúa, có linh hồn và tính Chúa trời nữa : Nghĩa là có Đức Chúa Giêsu gồm tính Chúa và tính người ngự trong ấy. Ấy là phép nhiệm lạ Chúa phú mình cho thầy cả bằng ả, và rước đưa cho thế gian !

Ông thánh Augutinô thấy sự nhiệm lạ thể ấy thì bất kinh hãi mà lên tiếng rằng : « Ở chức quờn các đấng linh mục đáng kính trọng quá phẩm, vì Con Đức Chúa Trời ở trong tay các đấng ấy như xưa giáng sanh trong cung lòng Đức Nữ đồng trinh vậy ! »

Mỗi năm tới lễ Sinh nhật bốn đạo vui mừng nhớ lại thuở Chúa trời giáng thế ; nhiều người ước ao phần phước mấy kẻ chăn chiên đã được nghe Thiên thần bảo đi thờ lạy Chúa Hai đồng ! Song, ở giáo nhơn, hãy nhớ rày cũng là một Chúa Ngôi Hai ấy xuống thế mỗi ngày trong đời ta. Mỗi ngày thầy cả làm lễ Misa có cất tiếng hiệp với thiên thần mà bảo ta rằng : « Sáng danh Đức Chúa Trời cao ngự thượng thiên. Cùng chúc an hòa cho mọi người có lòng ngay lành dưới đất »

Ấy vậy anh em ta hãy tới kính thờ, hãy tới xem lễ mà thờ lạy Đấng nhơn danh Chúa mà đến, và đem mọi sự

lành phần hồn phần xác cho thể gian,
cho mọi người trong anh em ta.

II. — *Sự mầu nhiệm Ngôi Hai xuống
thể làm người và ở cùng chúng tôi.*
Lời Chúa Cứu thế phán hứa : *Tao ở
cùng bay mọi ngày cho đến tận thế.* (1)
Có quả ứng trong phép Thánh thể hơn
đâu hết ; chẳng những về tính Đức
Chúa Trời mà nhứt thiết là về tính
người ta. Mà chẳng phải trong một
Nhà thờ, hay là có một xứ nào mà thôi
đâu, song trong các miền các nơi có
thầy cả làm lễ.

Vậy đang khi xem lễ, ta phải lấy
mắt đức tin thì xem thấy Đức Chúa
Giêsu Hài nhi có chúng mục đồng, ba
vua kéo nhau tới thờ lạy, có thánh tiên
tri Simeon đang bông ảm mừng rỡ ;
nghe Chúa giảng truyền tin lành là bài
Êvang — đang ứng chực Người làm
phép lạ cho nước hóa ra rượu trong

(1) Matth. XXVIII. 20

xứ Cana, làm cho ít cái bánh trở nên nhiều nuôi hết mọi người thừa thãi ; — nhứt là trong bữa tiệc ly, làm cho bánh rượu trở nên Minh thánh máu thánh Người, rồi cho các thánh Tông đồ chịu lễ, — cùng đứng trên thánh giá dựng mình phạt tạ Đức Chúa Cha, vì tội thiên hạ... Đấng hiền hơn Fornerus rằng : « Có hẳn thật như vậy: Lễ Misa tóm lại hết cả và tánh hạnh Chúa Kirixitô. Nội trong nửa giờ làm lễ, ta thấy lại đủ hết những sự Người đã làm xưa trong 33 năm dưới thế gian này. »

— Chúa Giêsu Cứu thế *hằng cứ làm* trong lễ Misa những việc thuở còn sanh tiền : *Ban ngày Người giảng dạy trong đền thờ, ban đêm Người lui ra lên núi Olivêlê mà cầu nguyện.* (1) Rày khi xem lễ, Chúa còn giảng dạy thế gian theo bài thơ các thánh Tông đồ, các bài Êvang ; lại tỏ bày tánh hạnh

(1) Luc VI, 12.

mình, là hạ mình khiêm nhượng, nhịn nhục, chịu khổ cực trong hình bánh rọu, mà chỉ dạy : *Bay hãy học cùng Tao, vì Tao hiền lành và khiêm nhượng.* (1)

Chúa hằng cầu nguyện trong phép Thánh thể nhứt là trong những mùa lễ Misa, cũng như lo chuyển cầu cho ta ở trên trời vậy, như lời ông thánh Amvolodiô nói : « Chúa chẳng cầu nguyện cho mình, một cầu cho ta mà chớ. » — Đấng thông minh Suarez dạy rằng : « Mỗi lần tế lễ Đức Chúa Giêsu cầu cho thầy cả đang hành chánh tế, và cầu cho mấy kẻ thầy cả có ý nguyện giúp. »

Lời Chúa cầu nguyện đà linh nghiệm, mà hiệp với của lễ mình thì càng thần hiệu biết là ngăn nào nữa !

Vì vậy ta phải ân cần đi xem lễ cho thường, và khi xem lễ chớ ở không nhưng, song phải đọc kinh cầu nguyện cách nào cho lời kêu cầu thấp hèn ta

(1) Matth. XI, 29.

hiệp với tiếng máu cực châu báu Chúa chuộc tội dựng lên thấu động Cử trùng mỗi ngày. Thử ấy thì phước đức quá dồi, và công trọng cho ta vô ngần! Một đấng thông minh hơn đức quả quyết : « Những việc đọc kinh cầu nguyện ngoài lễ, dầu nhắc trí cao xa lâu giờ lắm mấy mặc lòng, cũng kém sút lời cầu nguyện trong khi xem lễ Misa, bởi chưng trong Lễ có công nghiệp Thương khó Đức Chúa Giêsu Kirixitô thông ra tràn trề thêm vô nữa. » (Fornerus)

III. — *Sự mầu nhiệm Chúa chịu nạn chịu chết.* — Thánh Công luận Tridentinô lên án rằng : « Ai dám nói việc tế lễ Misa là dấu tích nhắc việc tế lễ trên thánh giá xưa mà thôi, chớ chẳng phải lễ thật thì phải vạ dứt phép thông công. »

Thánh sư Augutinô cắt nghĩa tiếng tế lễ thì nói : « Chúa Kirixitô đã chịu tế lễ mình có một lần mà thôi, song trong phép Bí tích Người chịu tế lễ luôn mỗi

ngày cho thiên hạ. » Ông thánh Grêgoriô quả quyết hơn nữa rằng : Dầu Chúa Cứu thế chẳng còn chết nữa, nhưng mà trong buổi làm lễ Người còn chịu nạn vì chúng tôi, cách mầu nhiệm. »

Ấy vậy lễ Misa chẳng phải là diễn lại mà thật là làm lại sự Đức Chúa Giêsu chịu nạn chịu chết; — chẳng phải mượn lời nói, hay là giả ngôi thứ như thể tích tuồng người ta kiêu lại đâu ; chỉ là có ý thật như khi Chúa tế lễ trên núi Calavariô. Bởi đó cho nên các thánh sư trong Hội thánh gọi phép tế lễ này là việc nối tiếp việc thương khó Chúa Cứu thế chịu chết lại, song cách thiêng liêng mầu nhiệm.

Cha Seigneri suy gẫm về sự ấy như thế này : « Thuở Chúa Kirixitô sống ở đời, bởi vì có tính Đức Chúa Trời thấu suốt mọi sự. thì thấy trước mình chịu thương khó gian truân khốn bức lắm, mà sẽ còn vô vàn linh hồn phải đắm sa hỏa ngục đời đời ; cho nên chạnh

lòng thương xót quá hậu, thì đã xin Đức Chúa Cha cho mình chết treo trên Thánh Giá, chẳng phải là ba giờ mà thôi, một muốn chịu chết như vậy luôn cho tới tận thế, hầu cứ đổ máu ra và khóc than cầu khẩn xin Chúa Cha giảm cơn ngãi nộ, mà đem lòng thương chỉ bày cách thế nào phòng cứu chuộc muôn vạn linh hồn khác, kéo phải trầm luân vô cùng. »

Ông thánh Bônaventura cùng nhiều thánh khác đồng ý tưởng như thế ấy nữa, mà lại nói thêm rằng : « Đức Chúa Giêsu nhiều khi tỏ ý ước ao và sẵn lòng chịu lại các sự oan khiên mình đã chịu chung cho cả và thiên hạ, mà cứu riêng từ người nữa. » Song le Đức Chúa Cha chẳng nhậm theo ý ấy, bởi vì Chúa chịu nạn một thuở thì đã quá công ơn cứu chuộc muôn ngàn thế gian rồi. Vậy Đức Chúa Giêsu tìm phương liệu thế khác cho thỏa lòng mình thương vô cùng ; là lập lễ Misa

dựng mình tế lễ liên liên, cho được còn ở lại dương gian cứ việc chuộc tội chịu chết, và cầu nguyện cho ta nhờ phần rồi. Ôi, có một Chúa làm được những sự lạ lùng! Có một mình Chúa hay thương vô cùng, bày phương rất lạ, đáng kính phục là đường nào! Ở các giáo hơn, anh em ta hay nhớ tiền tích ông bà cha mẹ, hay nhớ những khúc nôi thân phụ đã chịu mà ngậm ngùi hiếu thảo, thì xin khá nhớ lòng Chúa rất yêu đang; công ơn Chúa cứu chuộc rất cao dày còn bày tỏ sờ sờ trong lễ Misa mọi ngày!

ĐOẠN THỨ NĂM

**Lễ Misa dâng thờ lạy và cảm tạ
Đ. C. Trời cho xứng đáng.**

Bốn tánh nhơn dân hay hiển dung lễ vật mà kính biểu người trên trước, hay là cảm ơn, phạt tạ sự lầm lỗi và xin sự nọ sự kia. Đức Chúa Giêsu lập lễ Misa cũng về bốn ý ấy : là cho dâng thờ phượng Đức Chúa Trời là Chúa cao trọng trên hết mọi sự, cho dâng xin thứ tha tội lỗi, xin mọi sự lành và tạ ơn Đức Chúa Trời vì mọi ơn lành đã xuống cho ta xưa nay.

Trong đoạn này lược qua về hai ý trước, là thờ lạy và cảm đội ơn Chúa ; trong đoạn sau sẽ dẫn bày về hai ý sau.

Lễ Misa thờ phượng Đức Chúa Trời.
Cốt ý phượng tự thờ lạy là nhìn biết Đấng làm Chúa tể cầm quờn sanh tử nhơn vật, chưởng trị càn khôn, thưởng phạt vô cùng. Vả chẳng có một mình

Đức Chúa Trời là Chúa cả chí tôn vô đối, cầm giềng mối trên trời dưới đất, đáng cho thần thánh, hơn loài phải chúc tụng thờ lạy mà thôi. Cho nên từ đời thượng cổ các thánh tổ tông hiểu biết phận mình đối với Thiên Chúa, thì lo kính thờ Chúa, lại kêu mời hơn vật hiệp với mà chúc tụng không khen Chúa Trời, như thể này. Ở mọi việc Chúa làm, hãy ngợi khen Chúa... Ở các thiên thần Chúa, hãy chúc tụng ngợi khen Chúa... Ở mặt trời mặt trăng cùng các ngôi tinh tú, hãy ngợi khen Chúa... Ở sương tuyết núi non, hãy ngợi khen Chúa... Ở lục súc côn trùng cùng con người ta, hãy ngợi khen Chúa...

Mà chẳng phải lấy lời nói cảm tạ ngợi khen Chúa mà thôi thì đủ đâu : phải có việc làm, là ra công tốn của tiến dâng lên bệ ngai Thiên Chúa nữa. Song Chúa là Đức Chúa Trời cực cao cực trọng, thì trâu bò vàng bạc là đồ hèn của tạm, đâu đáng làm của lễ dâng

hầu Chúa ! — Lại kẻ đứng ra đứng của lễ phải có phẩm trật cao sang mới phải; càng được cao trọng chừng nào thì mới là xứng đáng chừng nấy. Như vậy người tu trì thờ phượng Chúa có giá trị hơn bốn đạo thường, vì có lời khẩn dung mình làm việc ấy cách riêng. Thấy cả hàng đặc đức thờ phượng Chúa lại càng trọng hơn thầy dòng nhà phước: vì đã thọ ấn tước có dấu thiêng liêng hiệp mình với Chúa Kirixitô cách thiết ái hơn.

Nhưng vậy cũng chưa đúng phép, phải có chính vì Thiên Chúa mà thờ phượng Thiên Chúa thì mới xứng đáng mọi bề. Bởi đó nên *Chúa Ngôi Hai xuống thế làm người ta ; (1) và đã hạ mình xuống cầm mình như không (2)* từ bình sanh trong máng cỏ cho đến chết trên thánh giá, mà nhìn biết Đức Chúa Cha là Chúa tể cần khôn.

(1) Joan I. 14. — (2) Phil. II. 3.

Đức Chúa Giêsu lại muốn cứ việc thờ phượng ngợi khen Cha mình cho luôn, thì đã lập thành lễ Misa, cầm chén rượu trong tay và đọc lời truyền mầu nhiệm, thì hẳn biết Chúa Kirixitô Cứu thế hạ mình làm việc thờ phượng Đức Chúa Trời là thế nào ! Đức Chúa Giêsu là Con một Đức Chúa Cha cực cao cực trọng mà mặc tính loài người che oai thể cho đặng đến tội cứu dân, là hạ mình quá lẽ ; rày còn hạ mình quá hơn nữa, trong hình bánh mọn làm của lễ tế trên bàn thờ. Ấy là cao rao việc thờ lạy oai quờn sang trọng Đức Chúa Trời rất sâu sát ; ấy là nhìn Đức Chúa Cha cao cả quá phẩm mà chớ.

Ấy vậy nếu ta muốn thờ lạy và nhìn biết quờn cao phép cả Đức Chúa Trời Ba Ngôi, thì hãy hiệp một ý cùng Thầy mà dung Mình cùng Máu thánh Chúa Kirixitô làm của lễ, là của Đức Chúa Cha yêu chuộng hơn hết.

Ta lại phải biết mình cũng làm của lễ thờ phượng Chúa được. Lại hề hạ mình bỏ ý riêng ấy là thờ phượng, vì việc thờ phượng là chết cho mình : hãm cầm xác thịt không chịu theo nó, để mà sống cho Chúa, vì Chúa. Theo nghĩa này, người tu trì, thờ phượng Chúa Trời trọn hảo hơn bốn đạo : vì chẳng những ở trong nhà dòng chuyên trì việc thờ phượng Chúa hơn, mà lại phải ép mình chịu cực giữ lễ luật cùng vưng lời bề trên mỗi ngày luôn luôn. Vậy nên ta hãy đứng mình làm lễ tế mỗi bữa là chịu sự khó này, sự cực khác vì Chúa, hiệp với Đức Chúa Giêsu, mà theo ý Chúa phân định.

Chẳng những chúng ta phải đi xem lễ, hiệp cùng Đức Chúa Giêsu mà thờ phượng Đức Chúa Trời, vì phần ích riêng mình, mà lại đặt thờ phượng Chúa thế cho những người của mình đang mắc công ăn việc làm, thế cho muôn vạn kẻ khác đã chẳng biết tới;

Chúa Trời mà thờ phượng, lại còn
nghịch mạn phạm thượng tới Chúa
nữa !

II. — *Cám tạ đội ơn Đức Chúa Trời,*
là Chúa sanh thành dưỡng giục, mà tỏ
lòng thảo biết ơn.

Đức Chúa Trời thương yêu người
ta tự lòng quảng đại, thì muốn người
ta biết ơn trả thảo lại : Trả thảo biết
ơn, chẳng những vì đã nhờ được ơn
ban phù hộ, mà lại vì Người là Đấng
tốt lành đáng yêu mến kính trọng vô
cùng.

Vì vậy việc bồn phận nhứt buộc các
giáo hữu là phải thờ phượng Chúa,
mà đền ơn báo nghĩa, theo gương Đức
Chúa Giêsu thuở còn ở thành Nadarét,
tĩnh trai trên rừng và trong mọi nơi
mọi dịp : khi Chúa thấy con nít và
những kẻ cơ bần nghe mình, thì cất
tiếng rằng : *Lạy Cha, con cảm ơn Cha ;*
(1)... khi đến trước cửa huyết ông

(1) Matth. XI, 25.

Lazarô, Người ngửa mặt lên trời mà rằng : *Lạy Cha, con đội ơn Cha, vì Cha đã nghe lời con xin.* (1)

Chúa Cứu thế lại muốn lưu truyền hậu thế việc cảm ơn như việc thờ phượng kính tôn, thì bữa lập phép Thánh thể, trước mặt các thánh Tông đồ, Người nói rõ ràng lời cảm ơn Đức Chúa Cha khi làm phép bánh, khi làm phép rượu cho trở nên Mình thánh Máu thánh mình. — Rày mỗi lần Thầy cả làm lễ thể vì Đức Chúa Giêsu, trước khi đọc lời truyền cũng còn nói : *Người cảm tạ đội ơn Chúa...*

Tình thảo, lời tạ ơn trong lễ Misa thấu động tới Chúa Cứu trùng, là bởi quờn phép cùng ý chỉ Chúa Kirixitô thảo kính cảm ơn Đức Chúa Cha mà ra. Vì chưng một tiếng Đức Chúa Giêsu cảm ơn có sức trọng vô cùng; khóa lấp nổi hết các sự vong ân thất hiếu thiên hạ mọi nơi mọi đời, lại thắng hết mọi

(1) Joan. XI. 41.

tình thảo cùng các tiếng thần thánh tung hô cảm tạ. Phương chi khắp tứ phương đều có lễ Misa nối tiếp luôn đêm ngày, thì biết là bao nhiêu tiếng tán tạ đội ơn của Đức Chúa Giêsu tấu lên cùng Chúa Ba Ngôi thế cho Hội thánh, thế cho mỗi người trong anh em giáo hữu !

Hãy nghĩ cho tới nữa : Đức Chúa Giêsu là Ngôi Hai ra đời, chẳng mắc nợ ơn ngãi ràng buộc, nhưng mà hằng lên tiếng cảm ơn trả nghĩa Đức Chúa Cha liên liên thể ấy. Còn ta, thấy đều mang ơn Chúa vô số vô ngần, ơn chung ơn riêng phần hồn phần xác, mà có mấy khi nghĩ tới ? Hỡi ôi, nếu có mấy ai nghĩ tới thì cũng vô phương bắt lực, lấy gì mà đền ơn báo nghĩa lại ?

Khi thầy cả chịu lễ trong Hình bánh, rồi toan cầm tới chén thánh mà chịu Hình rượu tiếp theo, thì mượn lời vua Đavít mà thầm thí rằng : *Tôi sẽ lấy đi*

gi mà dựng lại cho Chúa, hầu đền lại những ơn Chúa đã ban cho tôi ? (1) Thì chúng ta cũng khá bắt chước mà than thở trong lòng với Chúa hoài như vậy, và theo ý chỉ Thầy cả mà nói tiếp theo : *Tôi sẽ lãnh lấy chén phần rỗi và sẽ kêu danh Chúa.* Chỉ là, may nhờ có Đức Chúa Giêsu đổ máu châu báu thần hiệu trong lễ Misa mà lãnh thế cho.

Cho nên khi ta xem lễ, thì Chúa Giêsu phú mình làm của ta : Ta hãy lấy lòng thỏa nguyện mà ẵm lấy Người trong tay như tiên tri Siméon thuở xưa ; hãy rước Người vào tới lòng mình như Đức Nữ đồng trinh Maria đã cưu mang Người ; hãy dựng Người cho Đức Chúa Cha như Đức Mẹ đứng dưới chơn thánh Giá, mà cảm mến đội ơn Chúa chí thiết tâm tình... Ôi ! chớ chi giáo hữu hiểu biết hơn đức hiểu thảo trọng này, cùng dạy lại cho con cái học đòi !

(1) Ps. 115, — 12.

Ông thánh Irênêo nói có một trinh nữ mong mỗi ước ao chớ chi dâng ngàn vẹo cái lưỡi, để mà ca tụng đội ơn Thiên Chúa cho xứng. Thì lần kia nữ nhơn này cháy lửa ước ao như thế ấy, thoát nghe tiếng dội trên trời bảo rằng : Con phải biết, một lễ Misa mà thôi được làm trọn hết mọi sự con khấn nguyện ao ước đó.

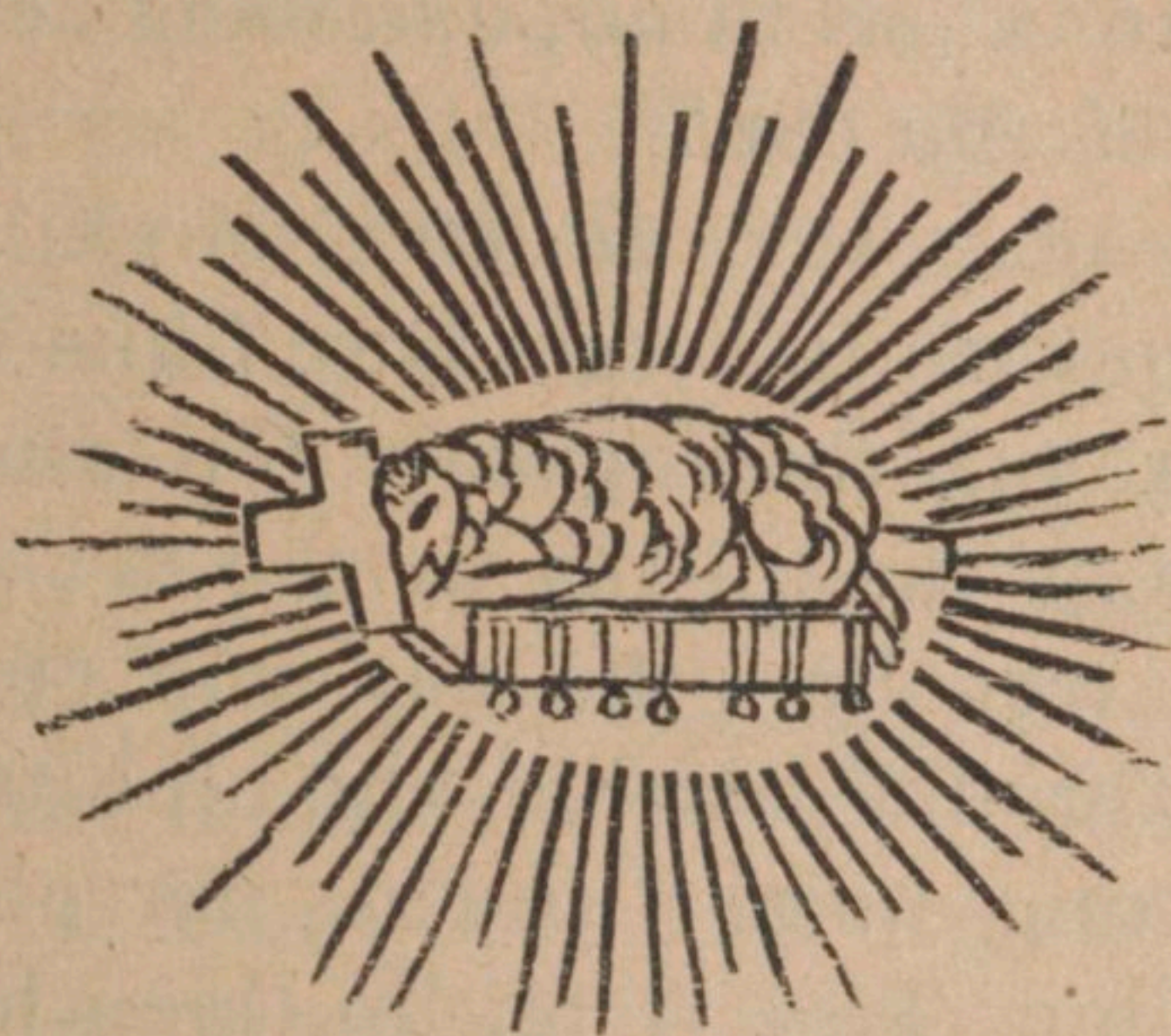
Ấy vậy, ta hãy dựng cho Đức Chúa Trời tiếng Đức Chúa Giêsu cảm ơn, lòng Đức Chúa Giêsu tế lễ, thì ta được trả tất nợ mắc với Chúa trọng vô cùng.

Làm như vậy, thì chẳng những ta đền ơn trả nợ mình xong, mà lại được trả với giùm cho các kẻ khác nữa.

Hết thấy mọi người đều mang ơn Chúa sanh thành cứu chuộc ; nhưng biết bao nhiêu con người ta ơ hờ, lạt lẽo, vô tình như ngoại giáo không ngửa mặt nhìn trời ; lại còn bất nhơn thất đức, bỏ đạo, phạm thượng tới

Chúa trời, như quân bắt đạo ! Nào chúng nó biết ơn Chúa bao giờ !

Vậy, vì tình thảo lão, anh em ta hãy cứ xem lễ mỗi ngày, lấy làm niềm bồn phận thờ phượng và cảm ơn Chúa cho mình cho kẻ khác với ; thì Chúa trời sẽ ngó đến xem ta và biết ơn ta đời đời.

ĐOẠN THỨ SÁU

**Lễ Misa đặng phạt tạ Đ. C. Trời
cho cân xứng, và xin đặng
cho ta mọi sự lành.**

I. — *Lễ Misa phạt tạ Chúa.* Người ta bởi loài tội lụy cùng sa phạm lỗi thêm nữa, thì cần phải đền tội cho đặng ơn nghĩa lại cùng Đức Chúa Trời. Mà người ta là vật thọ sinh hèn hạ và mang phận tội hơn tù đồ, đâu đáng kêu cầu Chúa cả thứ tha?

May thay, rày nhờ có lễ Misa, là của tế lễ quý trọng vô giá Đức Chúa Giêsu đã lập, mà thượng tiến lên xin Đức Chúa Cha tha tội tha vạ cho ta! Nghĩa là rày trên Bàn thờ hãy còn cứ việc Chúa Cứu thế đã chịu khổ hình trót cả đời trong nước Giudêu, mà phạt tạ Đức Chúa Trời vì tội lỗi thiên hạ.

Loài người thấy đều ham sanh hỷ tử, coi sự chết là phần phạt khốn nạn ghê thay. Thì Đức Chúa Giêsu Kirixitô

có xác thịt cũng kinh sợ nó, song nhìn thấy trong nó có các nhơn đức: nào là khiêm nhượng, vưng lời; nào là hiền lành khó khăn; nào là hãm mình chịu khó; cho nên Người bằng lòng chịu chết theo ý Chúa Cha, và hằng ước ao tới giờ ấy mà làm vật hy sinh tế lễ mình. Vì vậy trên thánh Giá Người cực khổ tất tưởi mà cũng tỏ hết lòng ái mến, phỉ nguyện, thì cất tiếng lên rằng: *Đã hoàn tất rồi*; mà chẳng phải Chúa vui vì khỏi tất hết đau đớn cực khổ nữa mà thôi đâu, song nhưt là chỉ tội lỗi thế gian mọi đời được bôi tẩy sạch sành theo hơi thở cuối cùng mình.

Dẫu vậy mặc lòng, con người bao lâu còn ở thế thì còn phạm tội hoải. Vậy thì Chúa Cứu thế cứ việc đền tội phạt tạ Đức Chúa Cha trên bàn thờ, như lời Người nói rõ trong lễ đầu tiên, bữa tiệc ly sau hết rằng: *Này là Máu Tao sẽ đổ ra cho nhiều người khỏi tội*. Lời ấy chẳng phải cho mấy đời trước

khi Chúa đổ máu ra trên núi Calavariô đỏ mà thôi, song cứ tiếp luôn trong lễ Misa cho tới rốt cùng đời nữa, theo lời Người truyền rằng: *Bay hãy làm sự này mà nhớ đến Tao luôn*. Vì vậy thánh Công luận Tridentino truyền dạy rằng: « Chúa lập lễ Misa mà ban phát ơn thần hiệu bởi của tế lễ trên núi Calavariô mà tha tội ta sa phạm hằng ngày. »

Song xưa, khi Chúa đổ hết máu mình làm giá mà chuộc tội thế gian, thì Chúa phải chịu nhiều nỗi oan khiên, cả đời; những là chịu bắt bớ cáo gian, phải phiền muộn ưu sầu trong trí, những là đau lòng xót dạ, bị khảo lược vít tích loạn bì. Rày trên Bàn thờ, Chúa hằng mang phận khổ sở ấy, chưa khỏi dứt, như lời ông thánh Cyprianô dạy: « Sự thương khó Chúa Kirixitô là lễ tế ta dựng bây giờ chúc. » Ông thánh Grêgoriô rằng: « Chúa Cứu chuộc còn chịu đau đớn vì ta cách mầu nhiệm khi tế lễ. »

Các Thầy lý đoán cũng đồng ý với các thánh sư mà dư luận : Lễ Misa còn cứ lập đi lập lại sự Đức Chúa Giêsu chịu chết. Chúa Kirixitô đã chịu chết một lần chung cho hết mọi người rồi, bây giờ hãy còn chịu chết lại cho tôi, cho ai nấy đang khi xem lễ : Thuở xưa làm sao, thì rày cũng một cách một thể cho từ người riêng như vậy nữa, ngõ cho ta đừng nhờ ơn tha thứ mà giao hòa với Thiên Chúa. Ông thánh Tôma nói : « Chính việc của lễ này là giao hòa ta lại với Đức Chúa Trời. »

Song chớ tưởng lễ Misa ban ơn tha tội ngay liền như trong phép Giải tội đâu. Phải hiểu, là khi nào kẻ có tội xem lễ nên, thì đừng ơn nhìn biết tội lỗi mình phạm mà ăn năn chê ghét nó, cùng lo phương pháp cho được trở lại cùng Chúa : hoặc ăn năn cách trọn về tội trọng hay là về tội nhẹ, cùng được tha nhiều hay là bớt phần phạt đáng chịu về tội lỗi mình.

Ấy là ơn ích trong việc tế lễ cực trọng ấy. Còn phần kẻ xem lễ, phải có trí ý theo Đức Chúa Giêsu, như thể là dọn đất cho chính chẵn mà gieo vãi trồng tía; là phải sẵn lòng chịu cơ hàn khó khăn, bịnh hoạn cùng chịu chết vì Chúa, có gương Chúa sờ sờ trước mắt đó. Ví bằng ta không sức hãm mình đánh tội; ít là hãy soi gương Chúa chịu nạn chịu chết mà cam lòng theo thừa phận đau ốm nghèo nàn như phần Chúa gởi giao cho dựng chứng lòng kính mến.

Xem lễ có chủ ý như vậy, thì chẳng những sanh ích lợi trọng cho mình, lại còn nên gương sống răn rỗi cho những kẻ ở chung với ta nữa.

II — Lễ Misa xin dựng mọi sự lành.
Trót đời Đức Chúa Giêsu những chuyên trì cầu bầu cứu giúp thế gian. Mấy mươi năm Người ở thành Nadarét hằng đọc kinh cầu nguyện với Đức Mẹ và ông thánh Giuse, thì đã làm cho Đức Chúa Trời Ba Ngôi toại tình hoan lạc

mà ban xuống phước lành cho thế gian hơn ; vì từ tạo thiên lập địa cho tới khi ấy chưa có nhơn loại nào biết cầu nguyện cho trọn lành bằng.

Mấy năm Chúa ra mặt dạy đời, tuy búa việc dân sự, song chẳng hề nào bỏ qua sự cầu nguyện suy gẫm : ban ngày giảng rao tin lành, dạy dỗ đảng ngay nẻo chánh, đi rảo ruộng kiếm chiên lạc, làm phước cứu chữa thiên hạ nơi nọ xứ kia liên tiếp. Dầu vậy Người hay lui ra những nơi tịch mật, thức thâu đêm mà nguyện cầu thầm thĩ cùng Đức Chúa Cha.

Khi Người hòng phú mình cho quân dữ đến bắt giết. đang lúc sầu với phiền muộn trong vườn Giết-sê-ma-ni, lại cầu nguyện thắm thiết lâu dài hơn. Còn trên thánh giá thì bằng kết hiệp than thở với Đức Chúa Cha, tới gần trút linh hồn hãy còn cầu xin cho đoàn lũ bất lương bắt giết mình.

Rày Chúa đã sống lại, lên trời ngự bên hữu Đức Chúa Cha, xem ra liêng trên khỏi trần thế rồi ; nhưng vậy chẳng hề dứt việc nguyện xin cầu bầu khi nào, như Thánh kinh chứng tỏ đều ấy rằng : *Chúng ta có một Chúa Giêsu Kirixitô là Đấng đã sống lại, ngự bên hữu Đức Chúa Cha, cũng là Đấng bình vực bầu chữa ta... Và Người hằng sống chuyên lo cầu khẩn bảo hộ ta luôn. (1)*

Chẳng những Chúa cần mãi lo việc ấy trên trời, bên hữu Đức Chúa Cha mà thôi, song cũng cứ làm vậy trên các bàn thờ, ngày đêm, khắp trong Hội thánh nữa. Máu thánh Người châu báu đã đổ ra trên núi Calavariô xưa, còn chảy tuôn trong lễ Misa mà kêu cầu cứu thế cho tới rốt cùng đời.

Vả lời Chúa Kirixitô kêu cầu đó rất là linh thánh, có sức hiệu nghiệm lắm, như Chúa truyền cho thánh cả Phaolô dạy lại rằng : *Tiếng Máu Đức*

(1) Rom. VIII. 34.

*Chúa Giêsu chảy ra khoa ngôn khẩu
thiệt hơn tiếng máu Abêlê đổ ra xưa
ngàn trùng (1). — Ông thánh Lôrensô
Justinianô nói : « Đang khi Đức Chúa
Giêsu Kirixitô chịu tế dựng trên bàn
thờ, thì kêu đến Đức Chúa Trời và tỏ
ra thương tích mình, mà cứu cho loài
người ta khỏi hình phạt khốn khổ đời
đời. »*

Tiếng Máu Đức Chúa Giêsu kêu thấu
đến Đức Chúa Cha khi chịu phép cắt
bì ; kêu van trong vườn Giết-sê-mani ;
kêu nghe lộng lộng khi bị đánh đòn
khảo lược, khi đội mũ gai, khi vác
thánh giá trèo lên núi Calavariô ; kêu
cả tiếng hơn là khi chịu đóng đinh,
giăng tay bày thương tích giữa trời
đất. — Các tiếng kêu van xưa đó còn
dội lại trên bàn thờ tế lễ Misa đời nay !

Các giáo hữu biết sự ấy, ắt có đức
tin như vậy chẳng sai. Nhon sao thấy
nhiều người trễ nải, ít đi xem lễ ?

(1) Heb. XII 24.

Nhiều người rón đi xem lễ, thì lại tưởng lo đảng khác, không nhớ hiệp một lòng một ý cùng Đức Chúa Giêsu mà cầu nguyện cho nên !

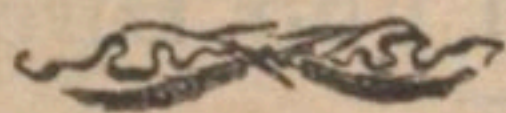
Thật ta là nhơn loại giả, thì lời cầu của ta chẳng đáng giá là bao lăm. Nhưng trong lễ Misa có Đức Chúa Giêsu chuyển cầu, nguyện xin cho ta cùng cho thiên hạ ; mà chúng ta tới xem lễ cầu nguyện, là hiệp tiếng mình với lời Người cầu thay, thì hóa nên mạnh mẽ, đáng Chúa Trời nhậm lời chẳng sai.

Sách Êvang nói Đức Chúa Giêsu dạy các thánh Tông đồ rằng : *Bay hãy xin, thì sẽặng ; hãy tìm thì sẽ gặp ; hãy gõ cửa thì sẽ mở cho* (1) Mà xin và kêu cửa giờ nào tiện cho bằng giờ xem lễ sao ? — Chúa lại phán thêm rằng : *Tao nói thật, Tao nói thật cùng chúng bay, hễ bay xin sự gì cùng Đức Chúa Cha vì danh Tao, thì Tao sẽ ban cho bay.* (2) Lời Chúa phán hứa đó rất thật, rất

(1) Math. VIII. 7. — (2) Joan. XVI, 23.

linh nghiệm, nhứt là mỗi khi ta kêu khấn tại bàn thờ Người ngự mà chớ.

Ấy vậy, nếu chúng ta biết nương nhờ tiếng Máu cực trọng Cao dương Thiên Chúa, làm giá cho lời mình nguyện xin, chắc Đức Chúa Giêsu sẽ chiếm cứ lòng ta, sẽ lấy lời hèn ta làm lời mình khấn nguyện ; chúc ấy phải thấu tới trời xanh, như đứng hơn hiên kia kết câu rằng : « Lời giáo hữu đọc kinh cầu nguyện sốt sắng đang buổi xem lễ thì trời xa hơn lời nguyện lâu dài những khi khác, cùng hơn suy gẫm cao xa những sự trên trời nữa ; kẻ xem lễ sốt sắng lập thành công nghiệp nhiều hơn là làm những việc cực khổ thể nào khác vì Chúa : có thể ấy là tại nhờ công nghiệp Thương khó vô cùng của Chúa ; vì bởi đó mà ban phát vô số, như thể là nguồn tuôn ra những ơn lành quá sức tự nhiên. » (Fornerus.)

ĐOẠN THỨ BẢY
Về những ơn ích khác
bởi lễ Misa mà ra

Sách Gương phước tóm lại những ích rất trọng bề ngoài bởi lễ Misa mà ra thế này : « Khi Thầy cả làm lễ thì thờ phượng tôn trọng Đức Chúa Trời, — làm cho các thánh thiên thần hoan lạc, — Hội thánh phấn phát, — giúp đỡ kẻ sống, — cho kẻ chết nghỉ ngơi, — và cho mìnhặng nhờ mọi ơn lành. » (1)

Câu ấy trách chỉ mấy ơn đại cái, chẳng những về phần đấng chánh tế, song cho hết các kẻ xem lễ và xin lễ đều đặng hưởng nhờ nữa.

1° — *Lễ Misa thờ phượng tôn trọng Đức Chúa Trời cho phải phép.* — Lạy Chúa cả Ba Ngôi, thân phận con người là sâu bọ hèn mạt, đâu được làm gì mà thờ phượng Chúa cao cả phép tắc vô cùng ? Chỉ nhờ Đức Chúa Giêsu tế

(1) IV Imit. V. 3.

lễ mình trên cây thánh giá, và còn dâng mình trong lễ Misa, có ý làm sáng danh Đức Chúa Cha và lập nước Người, lại cho ta nhờ lấy đó mà làm của lễ cho xứng đáng.

Loài người là con Chúa sanh thành, là dân Chúa Cứu chuộc, thì mang ơn Người vô số, vô ngần, nhưng chẳng có vật nào đáng tiến dâng hầu dâng ; cho dầu có cúng dâng sự gì thì cũng là của phàm hèn thì thiếu, có đáng vào đâu ! Vậy phải nhờ của lễ cực trọng Mình thánh Máu thánh Con Đức Chúa Trời, mới được thờ phượng cảm tạ ơn Chúa Cha cho xứng mà thôi. Bà thánh Maria Phadi biểu đều ấy, nên có lời rằng : « Kể nào dâng Máu thánh Đức Chúa Giêsu cho Đức Chúa Cha, ấy là làm cho Người một ơn trọng hơn hết các ơn, là ơn trọng vô giá đến đôi Đức Chúa Trời phải nhậm lấy, lại còn biết ơn kẻ ấy nữa. »

Đức Chúa Cha vui lòng ưng nhận Con rất yêu dấu mình, lại cũng ưa nhận những sự gì ta lo tiến hành cho người ta nhìn biết mến yêu Đức Chúa Con, như học sách Êvang cùng giảng rao đạo thánh mà mở mang nước Người.

2° — *Lễ Misa làm cho các thánh Thiên thần, các thánh Nam Nữ, nhứt là Đức Nữ đồng trinh vui mừng khoai lạc.* — Hội thánh dâng lễ mà tế tự thờ phượng một mình Đức Chúa Trời mà thôi, chớ chẳng dâng tế cho Đức Bà hay là vì thần thánh nào. Mà khi rất thánh Đức Bà cùng thiên thần các thánh trên trời thấy làm lễ Misa nào dưới thế này, thì vui mừng hởi dạ khôn cùng, bởi vì hiểu biết có một lễ tế ấy mới xứng đáng oai quờn Đức Chúa Trời mọi đàng, và ban ơn phước cho Hội thánh vô ngần. Còn mấy khi thấy làm lễ hay là xem lễ vì nhớ tới ơn Chúa đã xuống bảo hộ mình thuở

xưa, mà cho mình hưởng phước lộc vô cương bây giờ, thì biết các thánh ấy khoái lạc thanh nhàn là dường nào! Lần kia nhằm ngày lễ Tổng lãnh thiên thần Micae, bà thánh Giêtrudê xem lễ có ý tế dựng cho Chúa lễ rất mau nhiệm ấy mà kính vì tổng thống đạo binh Chúa, mà thêm vui thêm vinh hiển cho các thánh thiên thần cùng các thánh; bỗng thấy Đức Chúa Cha cho các thần linh mừng rỡ quá bội, và hôn hờ hỉ hoan kéo nhau đi cảm ơn thánh nhưn này.

3° — *Lễ Misa làm cho Hội thánh phần phát*, mà xông tên đục pháo, hầu lập cùng mở nước Chúa Giêsu khắp bầu thế giới.

Phép Thánh Thể sánh như mặt trời, như cây thường sinh trong Hội thánh, thì phải mọc lên chiếu quang, phải đơm hoa rực rỡ khắp nơi nơi cho thường. — Còn Hội thánh là bạn yêu dấu đã xuất ra đời bởi cạnh nương

long Đức Chúa Giêsu trên thánh giá, phải càng ngày càng thời thanh sanh sản nhiều con mới; thì cũng phải dưỡng nuôi, là cho ăn trái cây thường sinh Minh thánh Chúa, ngõ nên sạch sẽ tốt lành, và mạnh mẽ mà lướt thắng tam cừu.

Vì vậy mọi người có đạo phải hiểu biết cùng tâng trọng phép Bí tích ấy, mà tìm lời xem lễ, rước lễ cho nên luôn.

Chớ chi Rất thánh Trái tim Đức Chúa Giêsu được thấy đơm bông kết quả, như lòng mong mỗi ước ao! Chúa ước ao cho có nhiều người phụ lực lập nước Minh, giúp lo cho kẻ có tội khử tà qui chánh, cho kẻ lành nên thánh hơn.

Những điều phải ước trông với Chúa đó, thật là cao xa quá sức phạm; mà người tài mọn sức yếu được phụ giúp cho nên việc, thì nhờ bởi lễ Misa hằng ngày mà chớ.

4° -- *Lễ Misa giúp đỡ kẻ sống*. Người đời khi lâm phải thế ngặt, thì kêu đến trời, lo khẩn nguyện cầu cứu. Song kêu cầu đâu cũng chẳng hiệu nghiệm bằng trong lễ Misa, vì khi ấy có tiếng Máu Con Chúa hiệp cùng tiếng ta nài xin.

Kẻ tội lụy cũng nhờ đó như người có nghĩa Chúa; nhưng kẻ còn mắc tội trọng thì mất nhờ phần lập công đền tội, song được ơn soi sáng cho biết đường ăn năn thống hối cho có sức riêng trở lại cùng Đức Chúa Trời.

Khi xem lễ, chẳng những phải cầu nguyện cho mình, cho bà con quen biết, mà lại cầu chung cho hết mỗi thứ người: nào là ngoại giáo, lạc đạo, nào là những kẻ nghịch thù mình, nào là quân gian hùng bắt bớ Hội thánh Chúa. Bà thánh Madalena Phadi bay nói rằng: « Có lẽ mà phải sợ còn nhiều kẻ có tội cứng cỏi chấp nê, là bởi ta biếng nhác trễ nải lắm đó. Ôi phải chi ta ân

cần dung Máu thánh Chúa Kirixitô mà khấn cầu cho chúng nó, thì Đức Chúa Trời nguôi ngoai tha thứ và cứu chúng nó khỏi hình phạt vô cùng.»

Cầu nguyện cho kẻ lành là con thương tôi nhớ của Chúa; cho pho kẻ ấy dâng thêm ơn phước, nhờ phần đền tội, được tha hết hay là bớt phần phạt vì tội nhẹ mình.

Hãy nhớ cầu cho trổ sinh thành hành những việc lành Hội thánh lập ra, cho tăng số kẻ lành, thêm nhiều người ứng nghĩa nghiêng vai gánh lo việc Chúa khắp xứ.

Khi cầu nguyện làm vậy hãy nhắc lại với Đức Chúa Cha công lao khó nhọc Chúa Giêsu, những sự Người cực khổ đi dạy dỗ thiên hạ, những khi Người chịu cơ hàn thiếu thốn cùng tịnh chay, những lúc Người sầu não đau đớn trong trí lòng, phải gia hình cực dữ trên thân xác. Vì những lời Người cầu nguyện, vì các nhơn đức cùng công

nghiệp Người lập hãy còn lưu lại trên bàn thờ...

5° — *Lễ Misa cho kẻ chết đứng lên chốn nghỉ ngơi.* Ông thánh Tôma thánh Sư dạy : « Lễ Misa là phương thể đúng đắn hơn các phương thần hiệu cứu vớt các đảng mau ra khỏi Luyện hình : Đang khi làm lễ cầu cho các linh hồn trong Luyện ngục, thì các linh hồn ấy không chịu cực khổ gì nữa. »

Muốn biết một lễ mình xin hay là xem, được thể cứu khỏi Luyện hình tới mức nào, thì không ai rõ ; có một Đức Chúa Trời thấu biết mà thôi. Song ta biết chắc đều này : Hễ linh hồn nào bị giam trong Luyện ngục thì phải có ơn nghĩa Chúa rồi, đã tới bậc thánh không còn phạm tội nữa. Nên dâng chắc Chúa lòng lành rộng lượng ban phát công cứu chuộc trong lễ tế bội nhiều cho những linh hồn thánh ấy chẳng sai.

Lại nữa, nếu ta có lòng nhơn hay cầu cho những kẻ đã qua đời, thì xin chớ quên mấy người đang hấp hối mong sanh thì, ở xa hay là gần ta. Đáng tội nghiệp hạng kẻ ấy : phần thì đau đớn cực lực trong ngoài, bề kia thể nọ ; phần thì muốn dọn mình ra trước tòa Chúa chí công mà còn phải đấu chiến kịch liệt với ma quỷ hung hăng lần sau hết này ! Thì ta phải đem lòng thương đến mà tiếp cứu là dường nào !

6° — *Lễ Misa làm cho đấng chánh tế nhờ mọi sự lành.* Vì bằng giáo hữu xem lễ, và các đẳng linh hồn nơi luyện ngục đặng ơn phước trọng như mới nói trên, thì kẻ đấng hành chánh tế càng đặng nhờ công ơn bởi lễ ấy là thể nào nữa ? Thấy cả thay mặt đổi lời Đức Chúa Giêsu Kirixitô trong lễ Misa, thì là Chúa Kirixitô khác, có quờn phép xuất phát những sự mẫu nhiệm Chúa Trời, và cầm chìa khóa

giữ kho tàng Chúa, mở cửa nước thiên đàng cho hơn dân, mà chẳng được lãnh phần dư dật cho mình sao ? Ôi, ơn và phước cho thầy cả tế lễ Chúa Trời đã bội nhiều, lại trọng vọng kẻ sao cho xiết !

Có nói giáo hữu cũng dung lễ vậy, bởi vì là người thuộc về Hội thánh, và hiệp với Thầy cả trong cuộc tế lễ. Nếu có dung tiền của hay là phụ công đức cách nào khác, thì càng là chính vị vô hơn nữa.

Sách lý đoán chia những ích bởi lễ Misa ra ba thứ : 1° Ích thứ nhất cách riêng, thì về thầy linh mục hành chánh tế ; 2° ích thứ nhì, thì cho kẻ nào, cho linh hồn nào thầy tế lễ nhường theo ý kẻ xin ; 3° ích chung để cho cả và Hội thánh, nhất là cho những kẻ giúp lễ, những kẻ dung cúng đồ tế lễ ấy, cùng những người có mặt xem lễ. Song le đi xem lễ mà muốn nhờ nhiều ích hơn, thì phải chăm chỉ xem lễ cho sốt sắng.

Vậy ra công chịu khó trợ giúp việc tế tự thờ phượng Chúa cả, đã là vinh hiển, lại có công trước mặt Chúa là thể nào nữa. Còn những kẻ làm cha mẹ mà lo lắng tập tành con cái cho ngoan đạo, cho nó thọ được chức tế lễ Đức Chúa Trời, thì càng phước đức cho mình nhờ đời sau là dường nào !

ĐOẠN THỨ TÁM

**Giáo hữu phải lợi dụng lễ Misa
cho cuộc sanh hoạt thường
ngày là thế nào**

Xem lễ Misa rất đáng kính chuộng và sanh ích lợi vô ngần vô số ; song phải đem lòng chỉ tới việc cực trọng ấy, và để ý nhìn xem những nhơn đức Chúa Cứu thế tỏ bày trong khi tế lễ, thì mới tấn đức và thêm ơn phước một ngày một hơn.

I. — Vì vậy, *thứ nhứt*, phải lấy đức tin mà nhìn biết lễ Misa thật là việc trọng *nhứt* trong đạo thánh ; lại mỗi khi xem lễ là tưởng mình đi dâng của lễ quý báu cho Đức Chúa Trời Ba Ngôi.

Xem lễ thật là sự trọng *nhứt* trong đạo, vì là chính việc tế tự thờ phượng Chúa cả cho xứng đáng, bởi chưng của lễ này chẳng phải là đồ gì dưới thế gian, song thật là Mình thánh Máu thánh Đức Chúa Giêsu, và chính mình

Đấng hành chánh tế, cây nhờ hàng linh mục làm tay chơn phụ tá mà thôi. Vậy thầy linh mục tế lễ, mà của lễ là Chúa, lời thầy nói khi ấy cũng là lời Chúa đã phán truyền lại.

— Phải biết điều này nữa. Bốn đạo thường cũng chung cùng với thầy cả mà phụ việc tế lễ Chúa đó nữa. Cho nên trong mùa lễ, khi dựng bánh rượu đoan, ta thấy thầy cả trở mặt ra nhắc bảo giáo nhơn rằng : « *Ồ anh em, anh em hãy cầu nguyện cho của lễ thầy dâng đây, cũng là lễ tiến của anh em, được đẹp lòng Đức Chúa Trời là Cha phép tắc vô cùng* » Điều này là sự thật, hiệp với lời thánh Phêrô Tông đồ truyền dạy thể này : *Anh em là dòng Chúa chọn, về bậc thầy cả, về hàng vương tước, là dân thánh, Chúa chiếm cứ rồi.* (1) Cho nên các thánh sư, như ông thánh Ligorio cứ đó mà dạy bốn đạo rằng : « Anh em hãy tin thật

(1) I Petr. II, 9.

vững vàng : chẳng phải một mình thầy linh mục tế lễ mà thôi đâu ; hết thấy những kẻ đi xem lễ đều dâng lễ ấy nữa.»

— Lại nữa, hễ mỗi khi xem lễ thì phải rước lễ thật mới trọn cuộc tế lễ, theo như các thầy lý đoán dạy bảo rằng : Hễ hiệp mặt với thầy cả mà dâng của lễ, thì sau hết phải vầy hiệp với nhau mà thông phần làm cho tất việc.

Thứ hai, phải xem lễ cho tề nhường phải phép. Vì chưng xem lễ là vào đền Chúa cao ngự, ra mắt Đức Chúa Trời phép tắc chí linh, giữa có muôn vàn thiên thần chầu chực, như ông thánh Gioan Kim khẩu đặng xem thấy xưa. Nếu có lòng tin tưởng như vậy, tất nhiên phải lo đi tới cho kịp từ đầu mùa, và ở luôn cho cùng lễ : Chẳng dám vô ra tự ý khi nào ; không ngó ngan ngó ngữa bên nọ bên kia ; không truyện trò, cứ giữ phép bề trong bề ngoài khi đứng khi quì cho có khuôn phép trước mặt Chúa.

Xem lễ Chúa nhứt mà chuyển chệ đến đôi bỏ một phần trọng : là từ đầu mùa lễ cho tới khi dựng bánh rọu, thì chắc có tội trọng. — Trễ bỏ phần đầu tới đọc Êvang, rồi lại còn bỏ luôn phần sau hết từ thầy cả chịu lễ rồi mà ra về, thì có tội trọng. — Bỏ phần trọng nhứt giữa mùa lễ, là từ Santô cho tới Thầy cả đọc kinh *Lạy Cha* rồi mới vô, thì có tội trọng. — Bỏ ra đi hồi dựng Minh thánh Máu thánh Chúa mà thôi, cũng đủ có tội trọng.

Nếu mà trễ bỏ từ đầu mùa cho tới đọc *Bài Thơ* hay là tới bài Êvang mà thôi, thì có tội nhẹ. — Bỏ ra về từ khi rước lễ rồi tới sau, thì có tội nhẹ.

Song kẻ có lòng tin, hiểu biết giá trọng lễ Misa, thì chẳng so đo, tính lâu mau với Chúa đâu ; mà lại nếu ở lâu được mà âm thầm với Chúa chừng nào, thì càng phỉ lòng an ổn, lại được phước nhiều là chừng nấy. — Hãy nhớ lễ Đức Chúa Giêsu đã làm trên núi

Calavariô xưa khi chịu nạn chịu chết, lâu đến ba giờ mới hoàn tất.

Ông thánh Gioan Kim khẩu rằng : Lạy Chúa lòng lành xin tha tội ; kia một tuần là 168 giờ thì những để mà lo việc phần đời.... Mà Đức Chúa Trời nài nỉ xin trích ra một giờ để lo việc trọng ấy mà thôi, mà cũng không dặng ; thì biết lòng đạo khô khan cho đến đời nào ?

Thứ ba, phải chăm chỉ xem lễ cho nên, khi đọc kinh nguyện gẫm cần phải cầm lòng cầm trí kéo lo ra dòng dài vô ích, hưởng chi mà xem lễ là giờ chầu Vua cả : Chúa đang lặng tai mà nghe lời ta, sao ta chẳng chủ ý tới việc rất quang trọng ấy ?

Xưa vua nước Iphanho là Philípphê đang quì xem lễ, thấy hai quan hầu nói chuyện với nhau ; đợi xem lễ rồi vua nói cùng hai quan ấy rằng : Nhà người xem lễ như vậy, thì từ này đừng lộ mặt vô đèn trăm nữa đã ! Hai

quan lớn nghe lời quở ấy, bắt hồ người phát kinh sợ, mà có một quan sau ra người khật khùng.... Ấy coi, vua thế gian quở có bấy nhiêu mà làm kinh động thế ấy. Ngày sau chắc Vua cả trời đất, sẽ phán xét chúng ta về biết là bao nhiêu lần xem lễ chẳng nên ! Hỡi ôi, biết là bao nhiêu người giáo hữu đi xem lễ, vô ra nhà thờ mà chẳng ham mộ xem lễ thờ phượng Thiên Chúa ! Có tới xem lễ thì làm như Pharisêu kia, khoe của, khoe tài, trau tria bóng sắc.

Thánh Tông đồ Phaolô xưa nói đờn bà phụ nữ cầu nguyện trong nhà thờ mà để đầu trần, thì làm xấu hổ cho Đầu mình là Chúa Kirixitô. Ôi ! Phải chi thánh cả xuống lại trong mấy nhà thờ đời nay, thì thấy phu nhưn nhi nữ đạo kiêm thời đã lột bỏ hết lúp che hãnh, mà bài đầu trần, trật cổ và tô phết đủ sắc, như là sắm sửa ra giáp tuồng, sửa soạn đi nhẩy múa đầu đó mà chớ !

II. — Chẳng những phải lo xem lễ cho nên, lại còn phải nhờ sự xem lễ mà tập thành tính nết. *Nhờ sự xem lễ* là nhìn xem tới tánh hạnh Chúa Kiri-xitô còn cư xử như xưa trong lễ Misa, mà học đòi bắt chước, ngõ giời mãi đức hạnh mình một ngày một thêm, theo lời Chúa rằng : *Tao để gương lại cho bay soi, hầu Tao làm sao thì bay làm như vậy* (1) Chúa xưa ở nước Giudêu ăn ở nhơn lành làm sao, giữ nhơn đức nào, thì cứ như làm vậy trong phép Thánh Thể ; bởi vì phép Bí tích trọng này là sự tiếp luôn việc Giảng sanh Cứu thế. Cho nên con đi xem lễ phải chủ ý tới sự ấy, như Hội thánh dạy Giám mục trước khi truyền chức chánh tế, phải dặn Thầy cả rằng : « Tôn sư hãy nhìn biết sự mình làm, hãy bắt chước sự mình được cầm đến ».

Anh em ta rõ biết, Đức Chúa Giêsu thật là của lễ hi sinh : đã ẵm tính cao

(1) Joan. XIII. 15.

sang mà nương theo người phạm hèn, để cho quân dữ gia hình rồi giết cho máu chảy ròng ròng làm của lễ, hầu hóa nên Con chiên Đực Chúa Trời gánh lấy tội thế gian mà chết, dâng có thượng tiến Chúa Cha ; thì rày lại tán mát mình cách hèn hạ quá hơn nữa trong hình bánh nhỏ mọn, mà chịu tế đi tế lại ngày đêm trên các bàn thờ ! Vậy kẻ xem lễ thấy gương sống rảnh rồi hạ mình tội bậc đôi ấy, nỗ nào mà chẳng học đòi nhơn đức *khiêm nhượng* ? Còn lấy nể gì mà chẳng nhớ phận hèn hạ mình, lại còn trây tra tội lỗi hoài nữa ? — Thấy Chúa cao ngự vô tội mà chịu đủ các sự cực khổ khốn nạn, còn mình là tù phạm đầy dẫy tội khiên trước mặt Chúa, sao chẳng tập nhơn đức *Hãm mình đền tội*, lại muốn kiếm thế ăn ở phong lưu sung sướng luôn, chưa sẵn lòng lãnh mấy sự đau đớn, bệnh hoạn, rủi ro, nghèo nàn, theo ý Chúa phân định ? — Thấy Chúa

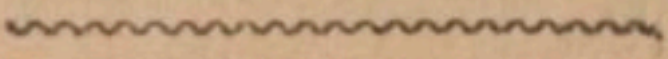
vốn là Chúa Trời giàu có sung mãn vô cùng, mà chịu lột hết còn có chút hình bánh hình rượu mà đút nhờ đùm đậu, choặng ở lại làm lành cho loài người ta ; mà ta là môn đệ, con riêng Người, há chẳng biết *Dứt tình dính bén của cái thế gian* sao ? Của cải đời này phải cần dùng cho đặng sống ; càng sống lâu mà lo thờ phượng Đ. C. Trời thì càng được lập công đền tội nhiều ; song phải nhớ nó là của tạm qua, hay hư hay mất, cùng sanh đặng tội lỗi hại mình đời sau vô cùng nữa.

2. — Lễ Misa chẳng những nên gương sống rắn rồi làm kiểu thức cho giáo nhơn sửa tánh nết mình theo khuôn rập Chúa mà lại là Sức mạnh nưng đỡ lòng trí ta, bởi nhờ thương tích Chúa Kirixitô mà ra. Vì chưng khi Chúa dựng mình chịu chết mà làm của tế lễ cho phần rỗi thế gian, chúc ấy Người tuôn các ơn giúp và sức mạnh thiêng liêng làm một cùng Máu thánh mình trên

con cái vầy quanh bàn thờ, cũng như trên Đức Mẹ và các kẻ đạo đức đứng dưới thánh Giá xưa.

Những ơn giúp cùng sức mạnh ấy làm cho ta chẳng sờn lòng rùn chí mà bỏ việc thờ phượng Chúa, chẳng kể công lao khó nhọc đi xem lễ, rước lễ ; lại dặng vui lòng an thừa phận trong mọi nỗi, sẵn lòng chết sống một bề theo Chúa luôn cho tới cùng.

Phải chi mỗi khi bồn đạo xem lễ, có tình ý theo Đức Mẹ, ông thánh Gioan, bà thánh Madalena, đứng áp chơn Đ. C. Giêsu, mà nhìn xem Chúa cho tường tận, thì rõ biết tội lỗi cùng nết xấu mình, mà giục lòng ăn năn chữa cải, cùng lo sửa tính nết cho in khuôn rập bêu trước mặt mỗi ngày đó ; ắt là chẳng phải bao lâu sẽ nên người ngoan đạo, có đức tin mạnh mẽ, mà làm đèn vọi soi sáng thế gian, ra như muối mặn ướp được phong trần cho khỏi dăng hư từ.

ĐOẠN THỨ CHÍN.

**Xem Lễ càng nhiều càng sanh ích
lợi là thể nào.**

Trong đoạn này nói với đôi ba lễ cần yếu làm lời kết, giục lòng ai nấy phấn chấn lo việc xem lễ mà thờ phượng Đức Chúa Trời cho nên là thể nào; cùng cắt nghĩa tắt về sự xin lễ thường, xin lễ hát khác nhau làm sao.

1° — Trước hết phải lấy lòng tin tưởng chẳng có giờ nào quý hơn giờ xem lễ. Những sự ta làm trong giờ này trở nên của trọng vọng châu báu lắm, các việc khác làm trong cả ngày ấy không ví cho bằng. Hãy nghe hiền như Eligius dạy rằng: « Lễ Misa sanh công lớn hơn các việc phước đức khác thấy thấy. Vậy kẻ nào trễ bỏ lễ thì mau khô khan, rồi vùi mất tuổi nhưn đức sốt sắng trong mình. Cũng như mặt trời thông khí ôn nhuận thảo mộc sẵn cỏ

cho tươi tốt, và chói giọi cho âm dương điều hòa, trời hơn hết các tinh tú nhập lại là thể nào ; thì lễ Misa rực rỡ tốt đẹp và sanh ích lợi cho mọi người, cho cả và thế gian cùng các đẳng linh hồn nơi Luyện ngục trời xa hơn các công lao khó nhọc ta lập trong cả và ngày, cũng là thể ấy. Hẳn thật khi ta dựng lễ Misa thì được chúc tụng khong khen Chúa cách xứng đáng và làm cho Chúa vui mừng khoái lạc vô ngần »

Bấy nhiêu lời ấy mà thôi thì đủ rồi, song bởi vì là Lễ rất chính, rất thật và rất cao trọng, nên phải trưng thêm đôi lễ mà suy cho thấm nữa.

Vậy Đức Chúa Trời là Chúa tể càng khôn đã sanh ta làm người và hằng nuôi dưỡng ta cho còn, thì ta phải thờ phượng Đấng cao trọng thể ấy. Vả có một của lễ Misa là chánh việc thờ phượng Người cho xứng đáng mà thôi.

Đức Chúa Trời ban ơn phù hộ cho hồn xác ta vô ngần luôn luôn. Mà có

một lễ Misa là lễ tiến quí trọng cho ta có mà dựng tạ Chúa mới vừa.

Chúng ta thọ ơn Chúa tư bề, mà còn cứ phạm tội mất lòng Chúa thường thường, thì nhờ có một lễ Misa là lễ công đức của Chúa Kirixitô đã lập mới có sức nguôi ngoai cơn Đức Chúa Trời thanh nộ mà chớ.

Chúng ta thật là cô thế lại yếu đuối hằng chịu về đàng xấu ; còn ma quỷ thế gian hằng rình rập mà xô đẩy ta vào đàng trái theo nó... May nhờ có lễ Misa làm của châu báu tiến dựng thì Chúa phải ghé mắt nhìn xem mà ban ơn cứu chữa ta.

Chúng ta nay mai đều phải chết, nên cần kiếm thánh thần hộ vực giúp đỡ mình trong giờ nguy hiểm ấy. Mà thánh thần nào bằng sức linh nghiệm Minh thánh Máu thánh Con Đức Chúa Trời trong lễ Misa ? Lại nữa, nếu siêng năng xem lễ nhiều thì sẽ dâng Chúa Giêsu sai nhiều thánh thần xuống phù

trợ ta trong kỳ lâm tử, như Chúa có lời hứa với bà thánh Mectidê sẽ sai bấy nhiêu đấng thánh đến cứu giúp người khi lâm chung, cho bằng số lễ người đã xem là bao nhiêu.

— Chúng ta đi xem lễ mà nhờ phần riêng mình, lại làm ích giúp đỡ cho kẻ khác với nữa.

Chúa lập lễ tế châu báu này cho những kẻ có mặt xem lễ, cũng cho hết mọi người dầu không tới có mặt đó nữa. Nên trong mùa lễ thầy cả phải cầu nguyện cho hết thảy : cho kẻ sống và cho kẻ đã qua đời. Cầu cho kẻ sống là cho những kẻ có mặt xem lễ, cho kẻ xin lễ, cho hết thảy bốn đạo họ này họ khác, cùng cả và Hội thánh.

2° — Các thánh xưa nay khuyên dạy và làm gương đi xem lễ là thế nào.

Ông thánh Bênadô dạy rằng : « Bổ thí cho kẻ khó hết của cải, tốn công chịu khó đi viếng các nhà thờ cung thánh có tiếng đồn trong thế gian, cũng

chẳng bằng xem một lễ Misa cho nên.»

—Bà thánh Giêtrudê nói : « Hễ ai giục lòng sốt sắng mà xem lễ bao nhiêu, thì sẽ thêm vui vẻ hiển vang cho mình trên thiên đàng bấy nhiêu. » — Ông thánh Leonardo rằng : « Mặt trời soi giới khắp hơn dân thiên hạ thể nào, thì lễ Misa đem sự sáng cho linh hồn các bổn đạo cũng như thể ấy. Lễ Misa là căn nguyên các sự mẫu nhiệm Đức Chúa Trời dạy phải tin, cũng là cội rễ mọi lễ phép, mọi việc thờ phượng Chúa. Lễ Misa gồm hết sự trọng thể tốt lành trong đạo thánh !!

Bởi vậy chẳng phải là bổn đạo thường mà thôi, cũng có các vị vương tướng có đức tin, đều đem lòng kính chuộng lễ Misa lắm. Như vua thánh Luy nước Phangsa mỗi ngày xem hai lễ, có khi tới ba bốn lễ nữa. Có quan thấy vậy thì cần nhắc, nói vua làm thầy dòng, cứ ở nhà thờ cả buổi sớm mai, vì vua phải lo việc nước chớ. Đức vua hay

được bèn lên tiếng nói : « Phải mà
trăm tổn phí ngày giờ đi chơi bời, đi
săn bắn, thì không ai trách trăm vậy
đâu. » — Vua Henricô I trị nước Hồng
mao, dầu bua việc nước nhà lắm mấy,
cũng cứ xem ba lễ mỗi bữa.— Có tích
này về quốc công nước Bohême, là
ông thánh Venceslao : Số là lần kia
hoàng đế Othon nhóm các vua chư
hầu, các ông hoàng về thành Ratis-
bonne, và ra lệnh phải vô Hội nghị
cho sớm. Ông thánh Venceslao cũng
đi hội, song cứ việc đi xem lễ cho rồi
trước đã. Các vua cùng các hoàng phái
tựu tề, chờ quận công lâu thì bức bội
tức mình. Hoàng đế nổi nóng, biểu ai
ấy đừng chào hỏi khi người vô trào.
Quan quận công xem lễ xong rồi mới
đi vào chầu. Nhưng mà hoàng đế thấy
có hai thiên thần theo hầu người hai
bên, bèn vội vàng xuống ngai ra rước
cùng ôm vào mình nữa. Các vị hội đồng
thấy vậy bất nhẫn, trách hoàng đế làm

sai lời, thì hoàng đế phải chữa mình thú thật, nói tại có thánh thiên thần theo hầu người. Ông thánh Isidorô nông phu, ở mướn cho chủ kia, mà ngày nào cũng chèn giờ đi xem lễ hết. Bữa nọ thánh nhơn dắt trâu cày ruộng cho chủ, mà để trâu ngoài đồng chạy đi xem lễ đã. Chủ nhà nghe mách, đi coi có quả vậy chẳng, thì thấy hai người trai tốt lành đang đứng cày, trâu đi hăng hái thẳng ngay. Chừng thả trâu về nhà, chủ hỏi lại, thánh ta chung hững phải nhin là Chúa sai thiên thần xuống làm thế khi mình đi xem lễ. — Đời nay đâu đó trong nước Việt nam ta cũng có nhiều người sốt sắng ân cần lo việc xem lễ mỗi bữa luôn; chẳng cần phải trưng gương ra.

— Vậy ta hết thấy khá bắt chước nhơn hiền thánh trước cùng bốn đạo sốt sắng ngày rày, mà đi xem lễ cho thường. Lại nếu có tiện thì hãy xin lễ hay là xem nhiều lễ; ấy là làm việc

lành phước đức có công cao thâm trọng, và đẹp lòng Chúa biết là dường nào !

Kết rằng : Làm người giáo hữu, hãy năng xem lễ, vì trên bàn thờ có Đức Chúa Trời Ba Ngôi trông mong ta đến bái yết kính lạy, hầu phân phát mọi phước lành cho ta.

Hãy đi xem lễ, vì trên bàn thờ có Đức Chúa Giêsu trông đợi ta cho được tỏ ra lòng lành thương yêu chí thiết, cùng ban cho ta một phần công nghiệp đã lập khi chịu chết trên thánh giá.

Hãy đi xem lễ, vì có Đức Bà, có các thánh thiên thần, các thánh châu chực một bên Chúa mà bầu chữa chuyển cầu cho ta.

Hãy đi xem lễ, dường như có tiếng các linh hồn nơi Luyện ngục than thở, kêu nài ta xem lễ mà cứu giúp mình cho mau khỏi nơi khốn khó ấy.

Hãy đi xem lễ cho mình được nhờ ơn tha tội hằng ngày, và thêm công nghiệp,

tập nhiều hơn đức cùng cầu xin cho cha mẹ, con cái, bà con, quen biết, đảng sống lành, thác tiêu rồi.

Hãy đi xem lễ, mà cầu nguyện cho những kẻ mong sinh thì ngày ấy, vì trong cả vũ thế gian mỗi giờ, tính theo bực trung, số kẻ chết là 4500 ; mỗi phút tới 76 người. — Tội nghiệp cho kẻ liệt gần sinh thì, đã đau đớn cực khổ thân xác, lại phải cheo leo lo sợ về phần rồi linh hồn biết là bao nhiêu !

Hãy đi xem lễ mà cầu nguyện cho kẻ ngoại, cho kẻ lạc đạo, kẻ bỏ đạo và những kẻ sa ngã trong đảng tội lỗi được ăn năn hối cải, cho Hội thánh khởi thắng kẻ dữ nghịch thù.

Hãy đi xem lễ, cho đảng an ủi Rất Thánh Trái Tim Đức Chúa Giêsu đã phải đắng cay chua xót, bởi thấy muôn vàn người không nhìn công ơn cứu chuộc thì chớ, lại còn dám thị thường khinh bạc lễ Misa, là việc cao trọng thờ phượng Chúa tể, là nguồn dào

thánh sủng tuôn ra mọi ơn phước cho kẻ sống và kẻ chết mọi nơi mọi đời đều đặn hưởng nhờ.

Xin lễ là chịu phần hao tổn trong việc tế lễ bữa nào, để làm của mình tiến dâng phượng tự Đ. C. Trời, dâng nhường cho linh hồn nào hay là cho ai nhờ theo ý mình.

Giáo hữu có lòng tin tưởng công rất trọng, ơn bội nhiều bởi lễ Misa, thì chẳng những ân cần đi xem lễ, mà lại vui lòng xuất của xin nhiều lễ cho phần mình. Ấy cũng bởi bốn tánh tự nhiên con người ta có lòng thảo lão, hay dâng lễ vật mà kính nhường bề trên, kẻ cả. Vả ta dư biết có một mình Đức Chúa Trời là Vua cả, là Chúa hằng sống hằng trị nuôi dưỡng mình, — và có một giống của lễ thật, xứng đáng Chúa Cả mà thôi là lễ Misa. Thì sao ta chẳng kính dâng của quý trọng ấy cho Người ?

Bồn đạo ta cũng hay xin lễ, mà thường xin cho kẻ đã qua đời còn bị giam phạt trong chốn luyện hình ; nhiều khi xin lễ cảm ơn hay là cho được ơn nọ ơn kia cho mình cho con cái, song chẳng mấy khi xin cho đặt ơn tha tội tha vạ mình hay là tội con cái...

Lễ hát : Xin lễ hát thì trọng hơn và có nhiều ích lợi khác.

Đã hay lễ nào cũng là lễ Misa, có một của lễ và một Đấng tế lễ chánh là Đức Chúa Giêsu Kirixitô, nên có công phước hằng hà. Song Lễ hát là làm việc thờ phượng Chúa trọng thể bề ngoài, làm sáng danh đạo thánh hơn, và có nhiều ích lợi khác nữa : Phần thì những kinh hát trong mùa lễ bởi ơn Đức Chúa Thánh Thần chỉ dẫn cho Hội thánh đặt ra, thì tốt lành và đẹp ý Chúa trên ; — phần thì được nhiều người hội hiệp rập tiếng kêu ca mà

khẩn cầu cho ; — phần thì xuất tiền bạc mà xin lễ, ấy là làm việc phước đức lớn : giúp lo việc nhà thờ, cấp dưỡng hàng đặc đức, chia cho nhiều người phụ giúp cuộc tế lễ dâng nhờ nữa. Thánh Công luận Tridentinô phán dạy rằng : « Chúa ban ơn xuống phước bởi lễ Misa cho mỗi một người, theo thừa ý Chúa phân định, và tùy theo mỗi người có lòng thể nào, và chung cùng phụ vô việc ấy làm sao. » — Như xin có một Lễ mà cho nhiều linh hồn, thì hết thấy các linh hồn ấy có được nhờ bằng nhau, như thể ta xin cho một linh hồn chẳng ? Các đứng thông minh lý đoán chẳng đồng ý : Phần đông thì tưởng dặng vậy, bởi vì lễ Misa cũng là một lễ Chúa Giêsu tế lễ mình trên thánh giá xưa ; vậy cho nên sanh công ích vô cùng, thì chia cho hết mọi người bằng nhau dặng.

Song le Đ. C. Trời là Chúa cả, muốn phân phát cho ai bao nhiêu, thể nào, thì mặc thừa thánh ý Người.

Chúng ta một phải cúi đầu thờ lạy Chúa, làm theo ý Chúa : là năng xin lễ và xem lễ cho thường ngày, thì sẽ đáng chịu lấy những sự Chúa Kirixitô đã hứa chẳng sai.

ĐOẠN THỨ MƯỜI

Về sự xin lễ Misa cho mình khi còn sống.

Xưa nay vẫn thấy thói thường quen xin lễ cầu cho kẻ đã qua đời mà thôi, ít ai để ý đến mà xin cho kẻ còn sống. Nhưng thật sự thì lễ Misa làm ích cho kẻ sống và kẻ chết thấy thấy ; lại khi ta còn sống mà xin lễ cho mình thì được ích lợi nhiều hơn Bởi đó ta hãy cầm trí lại mà suy đều hơn thiệt trong việc hệ trọng này là thế nào.

I. — Giáo hữu xin lễ Misa, là có ý chịu tốn phí cuộc tế lễ thầy cả dựng mà thượng tiến Đ. C. Trời thế cho mình, hầu dâng thờ phượng Chúa, và nhờ ơn nọ ơn kia theo lòng sở nguyện.

Vả chẳng đợi tới khi qua đời mới xin lễ cho mình, thì được ơn cầu cứu cho linh hồn giảm bớt hay là khỏi lửa luyện tội mà thôi, song mất nhiều ơn phù giúp mình đang khi còn sống ở đời, như ơn giữ đạo nên, ơn chết lành v. v.

Lại nếu ta còn sanh tiền mà không lo dự phòng gởi lễ để dành sẵn cho mình trên trời, thì khi ta quá vãng, có mấy ai nhớ tới ta chẳng? Bằng có nhớ thì xin bao nhiêu lễ?

Đức Giáo Tông Bênêdictô XV gởi cho hữu hội Đức Bà về việc thiện tử, có lời vàng ngọc rằng : « Choặng phước chết lành bởi nhờ lời cầu khẩn mà ra, thì phải xét : hễ kẻ cầu bầu càng cao sang, thì lời người càng có giá trị : quyền người càng lớn thì tiếng người kêu nói càng phải đắt lời. » Mà từ trời nào có ai cao sang quyền quới bầu chữa hộ vực ta, bằng Đ. C. Giêsu Kirixitô làm Thầy tế lễ thượng tiến Chúa bao giờ chẳng?

Ai nấy trong giáo nhưn những lo lắng muốn cho chắc về phần rồi, những ước ao đang phước chết lành, thì sao chẳng dùng phương linh nghiệm dễ dàng này là xin lễ Misa mà cầu cho mình được ơn thiện tử ? Vì chưng trong lễ Misa thì chính Chúa Kirixitô ở hiển hiện cùng ta trên bàn thờ. Người những tỉnh thức chăm lo cầu thay nguyện giúp. Người đã lập tòa ở đó cho dễ bề tuôn ra ơn phước cho ta.

Đã lâu trước khi Đức Giáo Hoàng chỉ dạy như thế ấy, thì đã có Công đồng Tridentinô phán đoán rằng : « Lễ Misa có sức uốn dặt lòng Chúa ban xuống mọi ơn cho ta, chẳng những là ơn nghĩa ơn thánh, mà lại ban ơn giúp sức, ơn giục lòng thống thiết ăn năn nữa ; nhờ lễ Misa thì Chúa sẵn lòng thứ tha mọi tiền khiên thấy thấy : dầu nặng nề ghê gớm thế nào, thì Chúa cũng đánh tẩy bôi đi hết. » Theo lý thuyết Hội thánh ra đó nên thêm rằng : Nhờ lễ Misa thì

Chúa vui lòng nhiều dung mọi phần phạt tạm đáng chịu bởi tội mà ra nữa. Bởi đó khi dâng lễ Misa thì chẳng những là ta tin dâng ơn cần kíp mà rửa sạch bợn nhơ tội lỗi, hay là chỉ xin dâng ơn vừa đủ giúp mình lánh xa đàng hơi hám xấu xa ấy mà thôi, song lại nhờ đó mà xin dâng phước hên đo trong ơn nghĩa cho đến hơi thở cuối cùng là dâng chết lành trong tay Chúa nữa. Xem qua đó thì rõ thấy lễ Misa có sức giúp cho kẻ sống hơn kẻ chết nhiều phần. — Kẻ chết hưởng có một ơn này là nhờ công ơn lễ ấy mà dâng Chúa thứ tha bớt phần phạt tạm đáng chịu vì tội mà ra.

Các đấng thánh hơn cũng đồng ý ấy, như thánh Léonard de Port Maurice là bậc danh sư có tiếng, có lời về thánh lễ Misa xin cho kẻ sống thể này : « Nếu anh em muốn biết ý thầy nghĩ làm sao về điều ấy, thì xin bảo cho anh em rằng : Đây là một điều rất nên cần thiết tốt bậc,

là hề bao nhiêu lễ anh em muốn xin cho mình khi đã qua đời, thì rày anh em hãy xin cho mình đang lúc còn hơi thở; ấy là đều hữu ích hơn lắm lắm, chớ khá trông gì khi mình nhắm mắt rồi, kéo không khỏi bề thiệt hại. » — Ông thánh Anselmo nói và dặn về đều ấy hơn nữa rằng : « Khi ta còn sống mà lấy lòng sốt sắng xin cho mình một lễ cho sốt sắng, thì cũng còn hơn ngàn lễ để lại xin cho mình về sau khi đã qua đời. » Lời thánh ấy lại bảo ta « chẳng những xin lễ cho linh hồn mình đang khi còn sống ở đời, mà lại hãy siêng năng và có ý tứ mà xem lễ nữa, thì cũngặng nhiều phần ích không kể xiết. » Lời người xem ra quá mạnh, song cũng là lẽ rất chắc thật mọi đàng : bởi vì lễ Misa giúp choặng lánh tội, bớt phạm tội, giúp ăn năn, thêm sức gỡ mình cho khỏi sa ngã lại, cùngặng nhiều ích trọng về phần linh hồn và phần xác, cho mình, cho gia đạo, bà con bạn hữu.

II. — Ví bằng ta lo xin lễ nhiều cho mình đang khi còn sống trên đời, thì cũng là lập công làm việc lành phước đức, biết lo tom góp để tích trữ vào kho tàng trên trời, phòng khi vừa tắt hơi, thì đã có sẵn của mà hưởng liền, khỏi phải chờ đợi tới khi nào. — Nhược bằng trì hoãn đợi chết đã, cho dầu có lập tờ ký thác buộc con cháu mấy mặc lòng, thì có chắc sẽ được bao lâu, mấy lễ chẳng ? Ôi, con người đã hay quên nhau, — nhiều khi lại cô thế không lo nổi ; — đã thấy nhiều kẻ ở bậc tình nữ lòng bỏ quên ông bà cha mẹ, mấy thuở mà cầu hồn gọi lễ cho ! Có kẻ ngan tàng chẳng sá kể lời cổ ngôn trời để việc trọng hệ này !

Thương thay ! Ta đã rõ biết, cũng đã từng thấy đa số con người mau bỏ quên, hay đổi lòng, lại ở thất lạt cùng nhau lắm bấy, nhưn sao chẳng lo thủ lấy phận mình cho sớm ? Kẻ có thân mà chẳng lo thân thì hại nhiều lắm vậy !

Vì biết là bao nhiêu người khác thể ngủ mê, để mình hỏng mất nhiều ơn thiêng nên phải thiệt phần rồi. Có đặng mấy ai nhớ rằng : Ơn lễ Misa thì giúp khi sống hơn khi đã chết muôn phần.

Vậy nên nhắc lại lời Đức Giáo Hoàng trước tiếp thêm nữa rằng : «Còn điều này ta càng phải ý tứ chiêm nghiệm cho kỹ càng hơn nữa : là ơn lễ Misa thì kẻ sống đặng nhờ rất nhiều và trời xa hơn kẻ chết lắm, bởi vì kẻ sống thì đặng nhờ liền, nhờ ngay, nhờ cách chắc chắn và dư dật hơn kẻ chết xa chừng. »

— Cũng một khi ấy Người lại dạy ta nhớ đến điều can hệ ấy hầu kịp liệu cho ta đặng phước chết lành. Người lại chê trách nổ kẻ bất nghĩa bỏ quên cha mẹ, và chẳng xem sao lời trối phú ; mà nhứt là Người càng thương hại thương xót số kẻ chẳng lo cho thân mình, mà rằng : « Còn số những kẻ dốt nát chẳng biết điều cần yếu này ; cho nên phải thiệt hại cả thể về

phần hồn, thì số người thể ấy cũng nhiều hơn nữa. »

Thế thì ai nấy đã rõ hẳn rằng : Lễ Misa cần kíp cho ta khi còn sống bội phần, cho nên ta phải để ý đến điều này cho lắm, vì là sự can hệ cho đời ta lúc hiện thời và khi đã quá cố. Nếu lúc sanh tiền ta những mê theo đảng tội, mà chẳng đề phòng trước rủi khi chết, chẳng đặt ơn chết lành, thì những lễ Misa kẻ khác xin cho ta về sau nào đáng ích gì !

Ta cũng nên theo tục lệ tốt lành đã có thói quen trong xứ ta lâu đời mà xin lễ hậu, hoặc dựng cúng diền đất để lo việc cho mình trước, chớ khá dễ khi đã nhắm mắt mà nhờ con cháu lo cho ta về sự ấy, vì đó là một sự mơ màng không chắc chắn vào đâu ! Vả lại tiền của ta xin lễ hậu thì cũng là đều qui trọng lắm, vì nó sẽ sinh lời lãi cho ta thêm công nghiệp trước mặt Chúa chẳng sai.

Coi tiếp Phần thứ hai, trang 93.

PHẦN THỨ HAI

CHỈ NHỮNG CÁCH VÀ NHỮNG KINH GIÚP XEM LỄ CHO NÊN

Phải xem lễ, mà cũng phải ân cần xem lễ nên, mới đáng xưng lễ mẫu phượng tự Chúa Trời và làm ích lợi cho mình.

Cho đừng xem lễ nên, nhiều khi cũng phải nhờ cách nào mới cầm lòng cầm trí chỉ đến việc tế lễ luôn được.

Trong mùa lễ mà đọc kinh ban mai, suy gẫm lễ mẫu nhiệm nào khác, đọc sách đạo, hoặc lần hạt trống, hay là lo dọn mình rước lễ, cảm ơn... thì cũng là xem lễ nên, vì là làm việc lành, song chưa gọi là chính việc xem lễ. — Vậy phải đem lòng chỉ đến việc lễ, thì mới nhờ những ích riêng bởi sự tế lễ.

— Có nhiều cách xưng hạp cùng lễ Misa, như đọc Chiêm lễ theo Thầy cả.

— Suy nhớ sự Thương khó Chúa, —
Xem lễ theo bốn ý... (*Có chỉ riêng sau này*).

— Ví bằng không dùng sách mà muốn xem lễ riêng, thì đây chỉ 2 cách như sau này :

I. — Chia mùa Lễ ra bốn phần mà suy gẫm :

1° — Từ khi sự đầu cho tới khi sang sách qua Êvang, thì dựng mọi công nghiệp Đ. C. Giêsu cho Đ. C. Cha, mà kính lạy thờ phượng ngợi khen Chúa cả có phép tắc vô cùng, khôn ngoan, công bình và hơn từ vô cùng.

2° — Từ đọc Êvang cho tới khi dựng Minh Thánh Chúa, thì dựng Đ. C. Giêsu đã chịu nạn chịu thương khó cho Đức Chúa Cha, mà đền tội mình cùng tội lỗi mọi người.

3° — Từ dựng Minh Thánh Chúa cho tới khi chịu lễ, thì giục lòng cảm ơn trả nghĩa Đ. C. Trời vì mọi ơn mọi phước Chúa đã ban cho mình và cho kẻ khác.

4° — Từ rước lễ tới cùng lễ, nếu không rước lễ thật, thì hãy rước lễ thiêng liêng, rồi hiệp lời mình cầu nguyện với tiếng Đ. C. Giêsu mà xin những ơn cần kíp cho mình, cho gia đạo, họ hàng; cho Nhà nước, Hội thánh, cho các đẳng linh hồn.

II. — Có một thầy dòng dốt không biết đọc sách. Mỗi lần thầy này xem lễ, thì chia ra ba phần, gọi là sách mình, có ba tờ : đen, đỏ, trắng, mà suy theo. Đọc tờ *đen*, là từ đầu mùa tới khi dựng bánh rước, thì nhớ đến tội lỗi mình mà hạ mình ăn năn khóc lóc, xin Chúa thương xót. — Đọc tờ *đỏ*, là từ dựng bánh rước cho tới khi chịu lễ, thì suy đến sự thương khó Chúa, mà giục lòng kính mến..... Đọc tờ *trắng*, là từ khi chịu lễ cho tới cùng, thì lo rước lễ thật hay là rước lễ thiêng liêng mà gẫm về lòng lành Chúa yêu dấu mình quá bội,, đoạn xin ơn cho mình, cho kẻ khác về phần hồn và phần xác.

Mỗi lần xem lễ rồi, dầu không có rước lễ, phải ở nán lại đôi ba phút mà cảm ơn Chúa hiệp với Đức Mẹ và thánh bổn mạng; vì ơn phước mới được xem lễ, là ơn trọng Chúa ban cho ngày ấy.

CÁCH XEM LỄ THEO THẦY CẢ

1. — Đọc theo sách lễ.

(*Ordo Missæ*)

1° — Từ đầu cho đến khi dựng bánh rượu.

Thầy cả đứng dưới bàn thờ, và làm dấu thánh giá và đọc : Nhơn danh Cha và Con và Thánh Thần. Amen.

Đoạn tiếp : Tôi sẽ vào đến bàn thờ Chúa Trời.

Học trò : Đến cùng Chúa là Đấng làm cho tôi dâng vui mừng.

Giải nghĩa : Thầy cả làm dấu thánh giá trên mình trước, vì toan làm việc cao trọng là tế lễ thờ phượng Chúa Cả Ba ngôi, nên cậy vì công nghiệp thánh giá Chúa chuộc tội, mà dựng mình làm sáng danh Đức Chúa Trời. — Học trò giúp lễ đọc là thay mặt các bốn đạo. — Thầy cả và bốn đạo hiệp nhau đọc bài ca vịnh Đavít trên là chỉ sự vui mừng. Nên ngày lễ đồ đen, mùa Thương khó thì không đọc ca vịnh ấy. — Thầy cả sắp mình đọc

T. — Lạy Chúa, xin hãy đoán tôi và tách tôi ra khỏi đoàn tội lỗi : xin cứu tôi cho khỏi quân hung dữ quỷ quyết.

H. — Lạy Chúa Trời, bởi vì Chúa là sức mạnh tôi, mà sao Chúa bỏ tôi, và sao tôi phải thua buồn, đang khi kẻ nghịch thù nhiều hại tôi ?

T. — Xin Chúa hãy soi sáng và chỉ dẫn đường chính trực, cho dâng đưa tôi lên núi thánh Chúa, mà vào trong nhà tạm Chúa.

H. — Tôi sẽ vào đến bàn thờ Chúa ; sẽ đến cùng Chúa, là Đấng làm cho lòng tôi dâng vui mừng.

T. — Ó Chúa, Chúa Trời tôi, tôi sẽ gảy đàn mà ngợi khen Chúa. Ó linh

kinh Cáo mình xưng chung mọi tội mình mà xin Chúa thứ tha, cùng xin bốn đạo giúp lời cầu nguyện cho mình dâng tha hết mọi tội lỗi mình, hầu đáng lên bàn thờ tế lễ Chúa. — Kẻ giúp lễ là bốn đạo cũng đọc kinh Cáo mình mà xưng tội mình lại : xin Đức Mẹ và mấy vị thánh kể ra đó cùng Thầy cả, cầu Chúa cho mình khỏi tội cho đáng châu lễ.

hồn tôi, hơn sao mây còn buồn bực
cùng làm cho tôi bối rối vậy ?

H. — Hãy trông cậy Chúa, bởi vì tôi
còn sẽ không khen Chúa, là Đấng Cứu
chuộc tôi, và thật là Chúa tôi.

T. — Sáng danh Đ. C. Cha và Đức
Chúa Con và Đ. C. T. Thần.

H. — Như đã có trước vô cùng và
bây giờ và hằng có đời đời chẳng
cùng. Amen.

T. — Tôi sẽ vào đến bàn thờ Chúa
Trời.

H. — Đến cùng Chúa là Đấng làm
cho lòng tôi đặng vui mừng.

T. — Hơn danh Chúa, xin phù hộ
chúng tôi.

H. — Chúa là Đấng dựng trời cùng
đất.

T. — Tôi cao mình cùng Đ. C. Trời
phép tắc vô cùng, và rất thánh Đức Bà
Maria trọn đời đồng trinh, cùng Đức
thánh Micae Tổng lãnh thiên thần,
cùng ông thánh Gioan Baotixita, cùng

hai ông thánh Tông đồ, ông thánh Phêrô ông thánh Phaolô cùng các Thánh, *và tôi cáo mình cùng anh em*, vì tôi đã phạm tội nhiều lòng động, lòng lo, miệng nói, mình làm : lỗi tại tôi, lỗi tại tôi, lỗi tại tôi mọi đàng.

Vì vậy tôi xin rất thánh Đức Bà Maria trọn đời đồng trinh, Đức thánh Micae tổng lãnh thiên thần, ông thánh Gioan Baotixita, hai ông thánh Tông đồ, ông thánh Phêrô ông thánh Phaolô và các thánh, *và tôi xin anh em*, cầu cùng Đ. C. Trời là Chúa chúng tôi tha tội tha vạ cho tôi cùng. Amen.

H. — Xin Chúa phép tắc vô cùng tha thứ tội lỗi Cha, cùng đem Cha lên chốn thường sinh đời đời

T. — Amen.

H. — (Đọc kinh Cáo mình như trên, song sau các Thánh, thêm : *tôi lại cáo mình cùng Cha...* khúc dưới, cũng sau các Thánh, thêm : *tôi lại xin Cha cầu...*)

T. — Xin Chúa phép tắc và lòng lành vô cùng, khấng ban ơn đại xá tha cho anh em khỏi mọi tội.

H. — Amen.

T. — Xin Chúa trở mặt lại mà cứu chúng tôi cho đặng sống.

H. — Thì dân Chúa sẽ vui mừng trong Chúa.

T. — Lạy Chúa, xin Chúa tỏ lòng nhơn từ thương xót chúng tôi.

H. — Và xin Chúa ban cho chúng tôi đặng nhờ phần rồi.

T. — Lạy Chúa xin Chúa nhậm lời tôi nguyện.

H. — Và xin tiếng tôi kêu thấu tới Chúa.

T. — Chúa ở cùng anh em.

H. — Và ở cùng linh hồn Cha.

(Đoạn Thầy đọc rằng : *Oremus* Ta hãy cầu nguyện và bước lên bàn thờ

Giải nghĩa : *Oremus*, Ta hãy cầu nguyện, là lời Thầy cả cất tiếng nhắc bốn đạo cứ một lòng sốt sắng mà cầu xin Chúa ban xuống mọi ơn lành trong khi chầu lễ thánh này.

và thẳm thì kêu xin Chúa tha tội cho mình mà rằng :)

Lạy Chúa, xin Chúa cất hết mọi tiền khiên chúng tôi, hầu cho chúng tôi dặng lòng thanh sạch mới đáng vào chốn cực thánh này, vì công nghiệp Đ. C. Giêsu Kirixitô là Chúa chúng tôi. Amen. — (Lên tới bàn thờ thầy hôn giữa nơi có xương thánh mà rằng :)

Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa vì công nghiệp các thánh có hài cốt đây, cùng công nghiệp các thánh khác, hầu Chúa dương thứ mọi tội lỗi tôi. Amen.

Đoạn Thầy qua bên tả ảnh đọc bài Nhập lễ (gọi là Introitus, mỗi lễ có bài riêng,) rồi vô giữa bàn thờ đọc chín lần Kyrie eleison, có nghĩa là xin Chúa thương xót chúng tôi. — Ba lần trước, kêu xin Đ. C. Cha thương xót chúng tôi. — Ba lần giữa, kêu xin Đ. C. Con thương xót chúng tôi. — Ba lần sau, kêu xin Đ. C. T. Thần thương xót chúng tôi.

Liên bắt kinh Gloria in excelcis...(đọc trong các ngày lễ mà thôi.) — Sáng danh Đ. C. Trời ngự trên chốn cao vợi thượng thiên. Cùng chúc an hòa cho các người có lòng ngay lành dưới đất. Chúng tôi ngợi khen Chúa. Chúng tôi tán tạ Chúa. Chúng tôi đội ơn Chúa vì sự vinh hiển cực trọng Chúa. Lạy Chúa là Đ. C. Trời, là Vua thiên quốc, là Đ. C. Cha phép tắc vô cùng. — Lạy Đ. C. Giêsu Kirixitô là Con một Đ. C. Cha. Lạy Chúa là Đ. C. Trời, là Con Chiên thiên Chúa cùng là Con Đ. C. Cha. Chúa là Đấng gánh hết tội lỗi thế gian, xin nhậm lời chúng tôi khẩn nguyện.

Giải nghĩa: Kinh Gloria có ba phần : phần đầu ngợi khen Đức Chúa Cha : phần giữa ngợi khen Đức Chúa Con ; phần rốt ngợi khen Đức Chúa Thánh Thần.

Mỗi lần Thầy trở mặt ra chào anh em bốn đạo thì có hôn bàn thờ trước, vì bàn thờ chỉ là Đức Chúa Giêsu. Thầy chào kính Chúa Giêsu trước mà xin ban sự bằng an ấy cho mình, rồi day ra chúc lại cho bốn đạo được

Chúa là Đấng ngự bên hữu Đ. C. Cha, xin thương xót chúng tôi. Vì chúng có một mình Chúa là Đấng chí thánh. Có một mình Chúa là Đ. C. Trời. Lạy Đ. C. Giêsu Kirixitô, một mình Chúa là Đấng chí tôn. — Làm một cùng Đức Chúa Thánh Thần trong sự vinh hiển Đ. C. Cha. Amen.

Đoạn Thầy hôn bàn thờ rồi trở mặt ra chào bốn đạo mà rằng: Chúa ở cùng anh em.

H. — Và ở cùng linh hồn Cha.

Đoạn Thầy trở mặt lại sang bên tả ảnh mà đọc Lời nguyện. (Lời cầu riêng theo lễ, có nhiều ngày đọc thêm hai ba lời nguyện khác mà nhắc lại mấy lễ trùng trong ngày ấy.)

Đọc Lời nguyện đoạn thì đọc bài Sấm truyền.

Chúa ở cùng, là được bằng an thật và được mọi sự lành. — Bốn đạo nhờ kẻ giúp lễ kính chào lại mà chúc cho Thầy cả cũng một sự ấy.

Giải nghĩa: Thầy đọc lời cầu nguyện mà xin cho ai nấy đừng ơn nợ ơn kia như Chúa

(Thường rút trong các bài thơ ông thánh Phaolô, cũng có của các thánh Tông đồ, của các thánh tiên tri, tùy theo lễ.)

Kẻ giúp lễ nghe bài thơ rồi, lên tiếng thưa rằng :

và Đức Mẹ sở nguyện, hay là như các thánh đã giữ mà Hội thánh nhắc lại trong ngày ấy. Thấy cả cầu nguyện là sứ thần Chúa, cùng làm thông ngôn Hội thánh mà đưa lời giáo nhơn lên tòa Chúa, cùng lãnh ơn Chúa ban xuống cho giáo nhơn. — Thấy cả đọc lời nguyện giăng tay ra là làm theo cách Đức Chúa Giêsu cầu nguyện xưa, nhứt là khi giăng tay ra trên thánh giá mà cầu nguyện cho kẻ có tội. — Thuở xưa khi bốn đạo hội lại châu lễ, thì đọc thơ các thánh Tông đồ, các thánh Sư, các Đức Giáo Tông; nên rày giữ dấu tích ấy. — Thấy cả đọc Bài Thơ thì đặt tay trên Sách, chỉ là nghe lời Chúa mà thôi thì chưa đủ, phải tra tay nắm giữ lời ấy nữa.

Tiếng Alleluia chỉ hãy vui mừng, không khen Chúa : nên trong mùa Chay cả, ngày lễ đồ đen, thì không đọc, song đọc kinh khác dài thế lại.

Đội ơn Chúa, (vì đang nghe lời Chúa dùng các thánh mà dạy dỗ mình.)

Thầy cả liền đọc thêm mấy câu rút trong Sách thánh, gọi là Graduale, và mấy tiếng Alleluia với câu ca vịnh nào khác tiếp. (Tùy theo lễ.)

Trước khi qua bên hữu ảnh đọc bài Êvang, Thầy cả cúi sâu giữa bàn thờ nài xin ơn rao truyền lời thánh Chúa cho nên mà rằng :

Lạy Đ. C. Trời phép tắc vô cùng, xin rửa lòng cùng miệng lưỡi tôi cho sạch :

Giải nghĩa : Đọc Êvang thì để sách dạy về góc bàn thờ, là phía bắc ; Thầy cả đọc đứng xiên xây về phía ấy, chỉ nghĩa là lấy lời Chúa và đạo thánh Chúa mà trị ma quỷ bởi phương bắc tràn ra với sự dữ mà báo hại mọi người ở thế, như lời Sách thánh nói. — Khi đọc mấy tiếng đầu bài thì Thầy làm dấu thánh giá trên chỗ ấy và trên trán, trên miệng trên mình, để chỉ là lời Đang chịu chết trên thánh giá vì ta, cùng chỉ mình chẳng nên hổ người đạo thánh, một phải sẵn lòng cao rao và noi giữ lời Chúa phán dạy luôn. — Mọi người phải đứng mà nghe đọc Êvang, cho đang tỏ

Chúa là Đấng xưa đã lấy que lửa mà luyện sạch môi miệng tiên tri Isaia ; thì nay cũng xin Chúa lấy lòng thương xót mà rửa tôi cho sạch, cho đáng rao truyền lời thánh Êvang Chúa. Vì công nghiệp Đ. C. Giêsu Kirixitô là Chúa chúng tôi. Amen.

Trước khi sự đọc Êvang Thầy cả chào giáo hữu rằng : Chúa ở cùng anh em, (mà nhắc lòng nhắc trí suy gẫm lời Chúa phán dạy đây.) — Và xướng rao mình lấy lời Êvang thánh Sử nào rằng : Theo lời Êvang ông thánh M...

H. — Tán tạ khong khen Chúa :

T. — (Đọc bài Êvang theo ngày lễ...)

H. — Nghe đọc rồi thưa rằng : Ngợi khen Chúa Kirixitô.

lòng cung kính lời Chúa, cùng tỏ mình sẵn lòng mạnh mẽ vững nghe lời Chúa. — Đọc rồi Thầy cả hôn sách, chỉ lòng yêu mến cùng tỏ dấu vui mừng. — Trong lễ đồ đen, Thầy không xin làm phép lành trước, cũng chẳng hôn sách khi đọc rồi, vì Thầy cả chẳng giảng rao lời Chúa cho kẻ đã qua đời.

Đoạn Thầy đọc Credo. Kinh Tin kính.

Tôi tin kính Đ. C. Trời là Cha phép tắc vô cùng dựng nên trời đất, mọi sự hữu hình và mọi sự vô hình. Tôi lại tin kính một Đ. C. Giêsu Kirixitô là Con một Đ. C. Trời, bởi Đ. C. Cha mà sanh ra trước mọi đời. Người là Đ. C. Trời bởi Đ. C. Trời, là sự sáng bởi sự sáng, là Đ. C. Trời thật bởi Đ. C. Trời thật. Người đã chịu sinh ra, chẳng phải dựng nên, đồng một bản tính cùng

Giải nghĩa : Có 3 kinh Tin kính : kinh Tin kính các thánh Tông đồ, kinh Tin kính thành Nicêô cũng gọi là kinh Tin kính Constanti-nopoli, và kinh Tin kính ông thánh Atha-naxiô, kinh sau này hàng đặc đức đọc trong những ngày Chúa nhật thường. — Kinh Tin kính Nicêô đọc trong mùa lễ Chúa, lễ Đức Mẹ, lễ các thánh Tông đồ, các thánh Sư mà thôi. — Khi đọc tới câu « Và Người đã ra đời » thì phải bái gối mà kính sự mầu nhiệm Chúa Giáng sanh. — Đọc vừa rồi Thầy làm dấu thánh giá, mà chỉ phải lấy thánh giá làm như chìa khóa mà giữ đức tin cho tuyền vẹn.

Đ. C. Cha ; mọi sự bởi Người mà dựng nên. Vì loài người cùng vì phần rỗi ta mà Người bởi trời ngự xuống. Và đã ra đời bởi phép Đ. C. T. Thần, sinh bởi bà Maria đồng trinh. Và đã làm người ta. Người cũng đã chịu đóng đinh trên thánh giá vì chúng tôi : Chịu nạn đời quan Phongxiô Philatô và chịu táng xác. Mà Người đã sống lại ngày thứ ba theo lời Kinh thánh. Và đã lên trời ngự bên hữu Đ. C. Cha. Sau lại ngự xuống cách oai nghi mà phán xét kẻ sống và kẻ chết. Nước Người trị không hay cùng. — Tôi lại tin kính Đ. C. T. Thần là Chúa cùng là Đấng làm cho chúng tôi đặng sống. Người bởi Đ. C. Cha và Đ. C. Con mà ra. Phải thờ lạy và khong khen Người đồng với Đ. C. Cha và Đ. C. Con. Người đã dùng các Tiên tri mà phán dạy. — Tôi tin có một Hội thánh chung khắp thế gian, bởi các thánh Tông đồ đã truyền. Tôi xưng ra có một phép

Rửa tội mà tha tội. Tôi lại trông kẻ chết sống lại và sự sống đời sau nữa. Amen.

T. — Chúa ở cùng anh em.

H. — Và ở cùng linh hồn Thầy.

2° — Từ khi dựng bánh rượu cho tới Santô.

Đoạn Thầy trở mặt lại bàn thờ mà rằng :

Oremus. — Ta hãy cầu nguyện ; rồi đọc kinh Offertorio, kinh dựng bánh rượu làm của lễ. (Có theo ngày lễ).

Đoạn Thầy cất khăn phủ chén thánh và cầm đĩa có bánh lễ mà dựng lên và rằng :

Lạy Đ. C. Cha là Đấng thánh phép tắc vô cùng, hằng có đời đời, xin nhậm lấy của lễ thanh sạch này, là của tôi tá

Giải nghĩa : Đây Thầy cả cử bảo bốn đạo thêm lòng sốt sắng cầu xin Chúa xuống ơn cho mình dựng của lễ cực trọng cho đẹp lòng Người. Xưa bốn đạo xem lễ thì lúc này đem dựng bánh rượu cùng tiền bạc, mà làm lễ và cho bốn đạo rước lễ ; còn dư nuôi Thầy cả và kẻ khó. Khi dựng lễ làm vậy thì

Chúa bất đáng mà dám tiến dưng cho Chúa tôi, là Chúa thật hăng sống, xin Chúa khăng nhậm hầu thứ tha muôn vàn tội lỗi cùng những sự biếng trễ tôi hăng sa phạm, cùng xin cho mọi người đang chầu lễ, và xin cho hết thầy giáo hữu còn sống và đã qua đời, hầu của lễ này làm ích cho tôi và cho phò kẻ ấy đừng nhờ phần rồi, cùng đừng sống đời đời. Amen.

Đoạn Thầy đổ rượu và pha ít giọt nước vô chén thánh, rồi trở lại giữa bàn thờ cầm chén ấy dâng lên và đọc rằng :

Lạy Chúa, chúng tôi dâng chén phần rồi này cho Chúa, mà xin lòng nhơn

bổn đạo hát bài ca vịnh ngợi khen Chúa. Có lẽ vì đó mà rày đổi ra thói rất lành là xin lễ Misa cho mình và cho kẻ chết.

Giải nghĩa : Chế chút nước vào rượu có 3 ý này : một là, làm như Đức Chúa Giêsu xưa, khi ăn bữa tiệc li có pha nước với rượu ; hai là, chỉ nước bởi cạnh nương long chảy ra làm một cùng Máu Chúa ; ba là, rượu chỉ về

từ lân mẫn Chúa cho của nầy dâng bay lên thơm tho trước mặt Chúa, cho chúng tôi cùng cả và thế gian dâng nhờ phần rỗi. Amen.

Đoạn Thầy cúi xuống trước bàn thờ đọc kinh nầy rằng :

Lạy Đ. C. Trời phép tắc vô cùng hằng có đời đời, là Đấng làm cho mọi sự trở nên thánh, xin hãy đến và làm phép lành cho của nầy đã sắm làm của lễ dâng cho danh Chúa.

Đoạn Thầy làm dấu thánh giá trên của lễ ấy, rồi sang qua bên tả ảnh nơi góc bàn thờ mà rửa tay và đọc bài ca vịnh vua Davít rằng :

Lạy Chúa, tôi sẽ rửa tay tôi giữa những người vô tội, và tôi sẽ châu chực xung quanh bàn thờ Chúa.

tính Đức Chúa Trời cao trọng, nước chỉ về tính loài người phàm hèn mà được kết hiệp cùng tính Chúa Trời trong sự mầu nhiệm Giáng sanh: Ấy là bốn đạo kết hiệp với Chúa Kirixitô.

Hầu cho tôi đặng nghe tiếng ngợi khen Chúa, và rao truyền những sự lạ lùng Chúa.

Lạy Chúa, tôi đã mến yêu sự thanh sạch nhà Chúa và chốn Chúa ngự hiển vinh.

Lạy Chúa, xin chớ hủy hoại linh hồn tôi làm một cùng những kẻ vô nhơn ; và xin chớ hại mạng sống tôi cùng những người làm đồ máu oan.

Sự tội lỗi hằng sẵn trong tay những thứ người ấy ; tay hữu nó đầy những của trái lễ.

Còn tôi thì lấy lòng sạch tội mà vào đây : xin Chúa cứu chữa và thương xót tôi.

Giải nghĩa : Thầy làm dấu thánh giá trên của lễ ấy, chỉ là mọi ơn lành Thầy xin, đều trông cậy bởi công nghiệp rất thánh giá.

Thầy rửa đầu ngón tay, chỉ kẻ tế lễ phải sạch hết các tội trọng, mà lại sạch mọi tội nhẹ thì càng hay lắm.

Chon tôi đứng nơi ngay thẳng : Lạy Chúa, tôi sẽ ngợi khen Chúa trong hội hàng những kẻ lành.

Sáng danh Đ. C. Cha, Đ. C. Con và Đ. C. T. Thần. Như đã có trước vô cùng và bây giờ và hằng có và đời đời chẳng cùng. Amen. (Ngày lễ đồ đen không đọc câu Sáng danh.)

Đoạn Thầy vô lại giữa bàn thờ, cúi đầu xuống nguyện rằng :

Lạy Chúa Ba Ngôi rất thánh, xin nhậm lấy của lễ này là của chúng tôi dâng cho Chúa, hầu nhắc lại sự thương khó Chúa tôi, và sự Người đã sống lại cùng đã lên trời ; lại có ý kính Đ. Bà Maria trọn đời đồng trinh và ông thánh Gioan Baotixita cùng hai thánh Tông đồ là ông thánh Phêrô và ông thánh Phaolô, và kính các thánh này cùng hết thấy các thánh, cho chúng tôiặng nhờ phần rồi ; lại xin cho các thánh chúng tôi nhắc đến mà mà kính tôn bây giờ ở dưới đất, khấn cầu bầu

cho chúng tôi ở ở trên trời. Vì công nghiệp Đ. C. Giêsu Kirixitô là Chúa chúng tôi. Amen.

Đoạn Thầy trở mặt ra bảo các giáo nhân rằng :

Ở anh em, hãy cầu nguyện... (và cứ đọc thầm rằng :) hầu cho của lễ thầy và anh em dâng. dâng đẹp lòng Đức Chúa Cha phép tắc vô cùng.

H. — Xin Chúa nhậm của lễ bởi tay Thầy dâng mà tán tạ ngợi khen danh thánh Người, cho chúng tôi cả và Hội thánh dâng nhờ phần ích.

T. — Amen. (nghĩa là Phải như vậy.)

Đoạn Thầy đọc lời cầu nguyện thầm (secreta hoặc một, hoặc nhiều lời nguyện. Có riêng theo lễ) Rồi cất tiếng lên đọc câu sau hết rằng :

Đời đời chẳng cùng.

H. — Amen.

T. — Chúa ở cùng anh em.

H. — Và ở cùng linh hồn Thầy.

T. — Hãy nhắc lòng lên.

H. — Trí lòng chúng tôi đang có đến Chúa.

T. — Ta hãy đội ơn Đ. C. Trời là Chúa chúng tôi.

H. — Điều ấy là đáng và công bình.

Thầy cả khải sự Præfatio rằng : Phải lễ và công bình và linh nghiệm... (có theo ngày lễ và theo mùa.)

Đoạn Thầy chấp tay cúi đầu xuống đọc rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai :
Chúa là Chúa cả các đạo binh : cả và trời đất đầy dẫy oai quờn sang trọng Chúa : Ngợi khen Đấng lấy tên Chúa mà đến.

Tung hô Đấng cả ngự thượng cao.

Giải nghĩa : Thánh tai là lời các thánh thiên thần hằng chúc tụng một Chúa Ba Ngôi trên thiên quốc. Đọc Thánh tai ba lần mà ngợi khen Ba Ngôi Thiên Chúa. — Thầy cả mượn tiếng và hiệp ý cùng thiên thần mà đồng thanh tung hô Chúa như vậy.

3° — Từ Santô cho tới khi dựng
Mình Thánh Chúa.

Đây khỉ sự phần Canon.

*Đoạn Thầy giơ hai tay, ngửa mặt lên,
cúi xuống hôn bàn thờ, rồi đọc rằng :*

Vậy lay Đ. C. Cha rất nhơn từ, chúng
tôi sắp mình khấn nguyện, xin vì
Đ. C. Giêsu Kirixitô là Con Chúa cùng
là Chúa chúng tôi. Chúng tôi nguyện
xin Chúa nhậm lấy và ban phép lành
cho của dâng đây, việc tế lễ rất thánh

Giải nghĩa : Phần này gọi là Canon, là Luật
phép, nghĩa có luật buộc những kinh từ đây
cho tới kinh Lay Cha, chẳng nên đổi bỏ : Vì
từ đây là phần nhứt, là lúc toan làm chính
việc tế lễ, là làm cho bánh rượu trở nên
Mình thánh Máu thánh Đức Chúa Giêsu và
nhắc lại sự Thương khó Người đã chịu vì ta.

Thầy làm 3 hình thánh giá trên của lễ có ý
làm phép lành của lễ sẽ dựng cho Đức Chúa
Trời Ba Ngôi, mà nhắc lại sự Thương khó
Chúa Giêsu chịu trên thánh Giá mà chuộc tội
ta. — Thầy giăng tay ra mà đọc kinh cầu
nguyện chỉ sự mở lòng rộng rãi mà than

và *rất vụn vặt* này, nhứt là của lễ chúng tôi dâng mà cầu cho Hội thánh chung khắp thế; xin Chúa cho Hội thánh ấy *đặng bằng an*; xin Chúa gìn giữ và cai trị, làm cho Hội thánh ấy *đặng hòa thuận* khắp cả thế gian làm một cùng tôi tá Chúa là đức thánh Phapha (M.) chúng tôi, và đức Giám mục (M.) chúng tôi, cùng xin cho hết mọi người giữ đạo chính và các kẻ noi giữ đức tin chung các thánh Tông đồ đã truyền.

Đoạn Thầy chấp tay lên mà cầu nguyện riêng cho người nọ người kia còn sống, thì đọc rằng :

Lạy Chúa, xin nhớ đến các tôi tớ Chúa (*là... chấp tay cầu rồi đọc tiếp.*) :
Và hết thấy các người châu lễ nay, là những kẻ có đức tin tỏ tường, và lộ thở cùng Chúa, và bắt chước Chúa giăng tay trên thánh Giá mà cầu nguyện cho kẻ có tội. — Thầy cả cầu nguyện cho cả và Hội thánh và cho hết người giáo hữu khắp thế gian. — Thì bốn đạo xem lễ cũng phải cầu cho hết mọi đứng bực trong Hội thánh.

bày lòng sốt sắng ; những kẻ ấy mà chúng tôi đứng lễ này, hay là những kẻ ấy đứng lễ này, hầu tán tạ Chúa mà cầu cho mình và cho mọi kẻ về mình, hầu cứu linh hồn, hầu được trông phần rỗi cho mình khỏi nạn ; sau nữa cho được giữ lời khấn cùng Chúa, là Chúa Trời hằng sống và chơn thật đời đời.

Thầy cả biết mình hèn hạ chẳng đáng làm việc tế lễ cùng kêu xin Chúa sự gì, nên xin thông công cùng cây Đức Mẹ và các thánh mà rằng :

Chúng tôi thông công và kính nhớ, nhứt là Đức Nữ hiển vang hằng đồng trinh Maria, Mẹ Chúa Trời và Mẹ chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô : lại các thánh Tông đồ và các thánh Tử đạo Chúa, là thánh Phêrô và Phaolô, Anrê, Giacôbê tiền, Gioan, Toma, Giacôbê hậu, Philipphê, Bartholomêô, Mattheô, Simon và Tadêu : Thánh Linô Clêtô, Clémentô, Xistô, Cornêliô, Cyprianô, Gioan và Phaolô, Cosmô, và Damianô

cùng các thánh thấy thấy ; vì công nghiệp và lời phôi thánh ấy xin Chúa ban ơn bình vực phù trì chúng tôi trong mọi sự. Vì một Chúa Kirixitô là Chúa chúng tôi. Amen.

Đoạn thầy úp hai bàn tay trên của lễ và đọc tiếp rằng :

Vậy của lễ chúng tôi cùng cả và bốn đạo hiệp dựng thờ phượng Chúa đây, mà xin Chúa đoái thương, nhậm lấy, cùng ban cho chúng tôi sống bao lâu đều được bằng an trong Chúa, và được cứu khỏi trầm luân đời đời, cùng được Chúa cho vào rặng những kẻ Chúa đã chọn. Vì Chúa Kirixitô là Chúa chúng tôi. Amen.

Đoạn Thầy chấp tay lại, có ý hiệp bốn đạo với mình làm một cùng Đ. C. Giêsu, là của lễ mà dựng cho Đ. C. Cha, thì nguyện rằng :

Giải nghĩa : Thầy đặt sắp tay úp trên chén thánh, chỉ mọi tội lỗi ta đều đổ trên mình Đức Chúa Giêsu, là Đấng lãnh lấy tội lỗi ta mà đền thế cho ta trước mặt Đức Chúa Cha.

Lạy Chúa chúng tôi nguyện xin khẩn cầu cho của lễ này được *thành của lễ thánh*, làm cho hết mọi người được kể vào sổ kẻ lên trời, được làm tôi tá Chúa luôn, được cứ đức tin dạy, và hằng đẹp lòng Chúa luôn : hầu cho của lễ này trở nên *Mình và Máu Con* rất yêu dấu Chúa là Đ. C. Giêsu Kirixitô, mà làm ích cho chúng tôi.

(Đây Thầy làm 5 dấu thánh giá trên bánh rượu.)

4° — Từ dung Mình thánh Chúa cho đến khi chịu lễ

Khi Thầy toan làm phép cực trọng, cho bánh rượu trở nên Mình thật Máu

Giải nghĩa : Thầy làm 5 dấu thánh giá : ba dấu trên bánh rượu ; một dấu riêng trên bánh, một dấu riêng trên rượu, chỉ Đức Chúa Giêsu chịu khổ hình trong khắp ngũ quan : chơn tay chịu đóng đinh, miệng uống giấm chua, mũi ngửi mùi hôi hám nước giỗ, mắt thấy những sự hổ thẹn, tai nghe những tiếng chưởi rửa nhạo cười. 10

thật Đ. C. Giêsu, thì Thầy nhắc lại việc Chúa đã làm khi lập phép Thánh thể này :

Trước ngày chịu nạn Chúa cầm cái bánh trong tay thánh rất đáng kính mình, và ngửa mặt lên trời trông đến Chúa là Cha Người phép tắc vô cùng mà tạ ơn Chúa, làm phép lành, phân chia và giao cho môn đệ mà phán rằng : Bay hết thấy hãy lãnh lấy và hãy ăn của này: *Vì chưng Đây là Mình Tao.*

Dùng Mình thánh Máu thánh Chúa lên, mà nhắc lại sự Đức Chúa Giêsu xưa chịu nạn treo trên thánh giá trước mặt thiên hạ và đổ hết máu ra mà tế lễ cho Đức Chúa Cha. Hẳn thật Đức Chúa Giêsu đã sống lại rồi thì chẳng còn hay chết nữa, và hễ xác Đức Chúa Giêsu ở đâu thì có Máu thánh Người ở đó nữa, là có trọn đủ tính người ta với tính Chúa trong Ngôi thứ Hai. Song đọc lời truyền hai lần, trên bánh và trên rượu : ấy là làm theo cách Đức Chúa Giêsu làm xưa, và chỉ theo ý tế lễ : vì hễ vật hi sinh thì phải chịu giết, phân máu phân thịt riêng ra rồi mới tiến dụng.

(Tức thì Thầy bái quì kính lạy Minh thánh Chúa và dựng lên cho bốn đạo thờ lạy với).

Đoạn Thầy đọc lời truyền trên chén có rượu nho mà rằng :

Cũng một cách ấy khi ăn bữa rồi, Chúa cầm lấy chén quí trọng này trong tay thánh rất trọng đáng kính mình, cùng tạ ơn Chúa, làm phép lành và trao cho môn đệ mà rằng : Bay hết thấy hãy lãnh lấy và uống chén này :

Vì chưng này là chén Máu Tao, về lời giao kết mới đời đời, là phép mầu nhiệm đức tin : máu

Vậy ta phải hết lòng tin kính thờ lạy Chúa ngự trên bàn thờ, trong hình bánh rượu, mắt ngó theo, miệng thầm thì rằng : *Lạy Chúa tôi, Chúa Trời tôi...*

Sau khi dựng Minh thánh Chúa, Thầy cả giữ ngón tay cái và ngón trỏ nhập lại, không cho rờ đến cái gì nữa, là có ý giữ kéo những vụn hình bánh có dính dính rơi ra ngoài, cũng chỉ lòng trí Thầy chẳng rời khỏi Chúa.

này sẽ đổ ra cho bay và cho nhiều người đặng tha tội lỗi. Hễ lần nào bay làm sự này, thì bay sẽ làm mà nhớ đến Tao.

(Tức thì Thầy kính lạy và đứng lên cho bốn đạo thờ lạy Máu thánh Chúa.)

Đoạn Thầy cứ giăng tay mà đọc thầm, xin vì công nghiệp Đ. C. Giêsu chịu nạn trên thánh giá xưa, rày đang tế lễ mình cho ta đặng mọi sự lành mà rằng :

Vì vậy, lạy Chúa, chúng tôi là tôi tá Chúa lại cũng là dân thánh Chúa, rày nhớ lại một Chúa Kirixitô ấy là Con Chúa cũng là Chúa chúng tôi đã chịu nạn, song đã sống lại cùng đã lên trời hiển vinh : Chúng tôi lấy của Chúa đã ban và đã phú cho chúng tôi, mà tiến dâng cho oai quờn sang trọng. *Của lễ thanh sạch, Của lễ thánh, Của lễ tuyền vẹn, Bánh hằng sống đời đời và chén phần rỗi luôn luôn.*

(Và đọc mấy lời và làm 5 dấu thánh giá.)

Xin Chúa khấng tỏ mặt nhơn lành hiền hậu mà nhìn xem của lễ này, và nhậm lấy như xưa Chúa đã khấng nhậm của lễ tôi tá nhơn lành Chúa là Abêlê đã dựng, cùng của lễ tổ tông chúng tôi là Abaraham và của thầy cả thượng phẩm là Melchisedech đã dựng cho Chúa mà tế lễ thánh làm của lễ thanh sạch vẹn tuyền.

Giải nghĩa : Thầy làm 5 dấu thánh giá : Ba dấu trước chung trên Minh thánh và Máu thánh, chỉ cả hai là một của lễ có trót cả Minh và linh hồn Đức Chúa Giêsu cùng tính Đức Chúa Trời và cũng có cả Ba Ngôi tại đó nữa. Hai dấu thánh sau : một trên hình bánh một trên hình rượu : chỉ khi Chúa chịu chết trên thánh giá thì Máu Người chảy ra riêng. Hết thấy 5 dấu thánh giá chỉ 5 dấu thương tích nơi Minh Chúa.

Vả lại từ khi dựng Minh thánh Chúa rồi tới sau, hễ có làm dấu thánh giá trên hình bánh rượu, thì chẳng phải Thầy cả làm phép lành cho Chúa đâu, một chỉ cho ta biết có

Đoạn Thầy chấp tay để trên bàn thờ và cúi xuống mà đọc lời than thở rằng :

Lạy Chúa Trời phép tắc vô cùng, chúng tôi sắp mình khấn nguyện xin Chúa khấn dùng tay đức thánh thiên thần Chúa, mà đưa của lễ này trên bàn thờ cao trọng trước mặt oai quờn Chúa, cho ai nấy chúng tôi có phần thông công bàn thờ này, mà chịu lấy *Minh* cùng *Máu* thánh Con Chúa, cho đặt đầy đầy mọi phước lành bởi trời cùng mọi ơn Chúa. Vì công nghiệp cũng một Đ.C. Giêsu Kixitô là Chúa chúng tôi. Amen. (và làm hai hình thánh giá trên hình bánh và hình rượu, cùng một cái trên mình.)

Đoạn Thầy chấp tay mà cầu nguyện thầm cho kẻ qua đời rằng :

Mình thánh Máu thánh Chúa đang ngự trên bàn thờ, cũng chỉ Mình thánh Chúa đã treo trên thánh giá xưa, cũng là một Máu thánh đã đổ ra mà thôi. Nên hễ thấy Thầy cả làm dấu thánh giá nào thì hãy nhớ Chúa chịu nạn mà giục lòng kính mến Người.

Lạy Chúa, xin Chúa cũng hãy nhớ đến các tôi tớ Nam Nữ Chúa (M) là những kẻ đã mang dấu đức tin mà qua đời trước chúng tôi ; và đang nghỉ trong giấc ngủ bằng an. Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa bao duông mà cho những kẻ ấy và hết thảy các kẻ nghỉ ngơi trong Chúa Kirixitô lên chốn mát mẽ sáng láng bằng an. Vì công nghiệp cũng một Chúa Kirixitô là Chúa chúng tôi. Amen.

Đoạn Thầy đâm ngực và cất tiếng than cho bốn đạo nghe mà rằng : Chúng tôi cũng là kẻ có tội (rồi cứ đọc thầm) là tôi tá Chúa, vốn trông cậy lòng lân mẫn Chúa hay thương xót lắm, xin Chúa khất ban cho chúng tôi dặng dự

Giải nghĩa : Thầy cả đánh ngực tỏ lòng ăn năn trách mình vì mọi tội riêng cùng tội cả và thiên hạ. Thì ta hãy xưng mình là kẻ tội lỗi mà tỏ lòng khiêm nhượng, nhìn mình chẳng đáng gì trước mặt Chúa, như trộm lành xưa, một trông ơn Chúa đoái thương mà thôi.

phần nào và thông công hiệp cùng các thánh Tông đồ và các thánh Tử vì đạo Chúa : cùng ông thánh Gioan, ông thánh Têphanô, ông thánh Malthia, ông thánh Banabê, ông thánh Inhaxiô, ông thánh Alexandrô, ông thánh Marcellinô, ông thánh Phêrô, bà thánh Phêlixita, bà thánh Perpetua, bà thánh Luxia, bà thánh Anê, bà thánh Xêxilia, bà thánh Annataxia cùng các thánh Chúa : Xin Chúa là Đấng chẳng xét công nghiệp, chỉ hay ban ơn tha thứ, cho chúng tôi đăng vào sổ cùng các thánh. Vì công nghiệp Chúa Kirixitô là Chúa chúng tôi.

Lạy Chúa Cha, Chúa hằng dùng Đ. C. Giêsu mà sanh dựng mọi sự lành này, làm cho *những của* (bánh rượu) *này nên thánh, ban sự sống, ban ơn lành,* và ban mọi sự cho chúng tôi. (Thầy cả và đọc ba lời ấy và làm 3 hình thánh giá ; đoạn đỡ chén thánh, bái gối rồi cầm Mình Chúa trên miệng chén

và làm hình thánh giá theo 5 lời này :)
Nhờ Người, và với Người, và trong
Người, mà mọi sự kinh lay, tán tã
Đ. C. Trời là Cha phép tắc vô cùng làm
một với Đ.C.T. Thần đời đời chẳng cùng.
— Đoạn thầy lên tiếng kết cùng rằng :
Khắp cả đời đời chẳng cùng.

H. — Amen. — **Từ đây hết các kinh
Canon.**

Giải nghĩa ; Thầy cầm Minh Chúa mà làm
hình thánh giá trên miệng chén thánh, chỉ ba
sự cực khổ Người phải chịu nặng nề quá : là
sự nhục hổ bề ngoài, sự lo buồn sầu não
bề trong và các hình khổ phải chịu trên
xác. Lại làm 2 hình thánh giá ngoài chén, chỉ
là linh hồn Chúa lìa khỏi xác mà sinh thì.

Ý nghĩa 3 tiếng : Nhớ Người (*per Ipsum*)
cầu bầu cho ta trước mặt Đức Chúa Cha thì
mới đẹp lòng Chúa. — Với Người (*cum Ipso*)
là hiệp một ý một lòng cùng Đức Chúa Giêsu
thì việc ta làm mới sáng danh Đức Chúa
Trời. Trong Người (*in Ipso*) vì Đức Chúa
Giêsu là như cội cây, ta là nhánh : mà nhánh
phải dính với cây mới sống, mới trở sanh
hoa quả.

Đoạn Thầy đọc kinh Lạy Cha song trước thì than thở rằng :

Ta hãy cầu nguyện. Bởi vì chúng tôi vưng lời lành Chúa đã phán bảo, và nương lời Chúa đã dạy, thì chúng tôi mới dám đọc rằng :

Lạy Cha chúng tôi ở trên trời, chúng tôi nguyện danh Cha cả sáng, nước Cha trị đến, vưng ý Cha dưới đất bằng trên trời vậy. — Xin Cha cho chúng tôi rày hằng ngày dùng đủ và tha nợ chúng tôi, như chúng tôi cũng tha kẻ có nợ chúng tôi, lại chớ để chúng tôi sa chước cám dỗ.

Giải nghĩa : Thầy giăng tay ra mà đọc kinh Lạy Cha, là bắt chước Đức Chúa Giêsu đứng giăng tay trên thánh giá. — Kinh Lạy Cha có 7 Lời nguyện nhắc lại 7 lời Chúa Giêsu than thở trước khi sinh thì : 1° « Lạy Chúa tôi, Lạy Chúa tôi, nhơn sao Chúa bỏ tôi. » 2° Chúa kêu : « Tôi khát khao. » 3° Chúa trối cho Đức Mẹ ông thánh Gioan : « Nầy là con Bà ! » 4° Trối Đức Mẹ cho ông thánh Gioan : « Nầy là Mẹ mày. » 5° « Lạy Cha, xin Cha tha cho chúng nó vì nó lầm chẳng biết. » 6° « Con phú linh hồn Con ở tay Cha. » 7° « Đã đoạn. »

*H. — Bèn chữa chúng tôi cho khỏi
sự dữ. Amen.*

T. — Amen.

*Đoạn Thầy kéo đĩa thánh ra lau và
đọc nhỏ tiếng tiếp theo rằng:*

Lạy Chúa, xin chữa chúng tôi cho
khỏi mọi sự dữ đã qua, đang có bây
giờ và sẽ có sau, cùng nhờ Đức Mẹ
Chúa Trời vinh hiển trọn đời đồng
trình Maria bầu chữa, với các thánh
Tông đồ Chúa là Phêrô, Phaolô và
Anrê và các thánh nguyên giúp cầu
thay: Xin Chúa nhơn lành ban cho
chúng tôiặng sự bằng an trọn đời,
hầu nhờ lòng lân mẫn Chúa giúp đỡ
phù trì, và đặng khỏi mọi phần tội lỗi
luôn cùng khỏi mọi nỗi bối rối xôn xao.

(Đọc câu sau hết Thầy hôn đĩa
thánh và cầm mà làm dấu thánh giá
trên mình.)

*Đoạn Thầy đặt Mình Chúa trong đĩa
thánh, rồi bái gối và cầm lên trên chén
thánh mà phân chia ra ba phần: Hai*

phần lớn để lại trong đĩa ấy, còn phần nhỏ Thầy cầm làm 3 dấu thánh giá, và đọc rằng :

Chớ chi sự bằng an của Chúa hằng ở cùng anh em luôn.

H. — Và ở cùng linh hồn Thầy.

Đoạn Thầy thả phần nhỏ hình bánh vào chén thánh và đọc rằng :

Giải nghĩa : Thầy cả phân Mình thánh ra 3 phần, chỉ khi Chúa chịu chết thì Mình thánh Máu thánh Người và linh hồn Người lìa ra khỏi nhau. — Thói xưa chia hình bánh làm ba : một phần cho Thầy cả rước ; một phần cho những kẻ giúp lễ và dân sự ; một phần cho kẻ liệt.

Phần hình bánh nhỏ Thầy cầm làm 3 hình thánh giá trên miệng chén thánh và xin sự bằng an Chúa ở cùng anh em, chỉ 3 bậc bình an : 1° Bình an cùng Chúa là giữ trọn ngĩa cùng Người ; 2° Bình an cùng mình là lòng thú chịu phục lòng thần ; 3° Bình an cùng người ta là ở thuận hòa với hết mọi người chẳng buồn cũng chẳng ghét ai.

Thả phần nhỏ hình bánh vào chén hiệp cùng Máu thánh, chỉ sự Đức Chúa Giêsu chết

Chớ chi sự dễ lộn và sự làm phép
Mình cùng Máu thánh Chúa chúng ta
là Chúa Kirixitô làm cho chúng tôi
rước lấy đặng sống đời đời. Amen.

*Đoạn Thầy bái gối và cúi đầu và
đánh ngực ba lần và đọc rằng :*

Con Chiên Đ. C. Trời gánh tội lỗi
thế gian, hãy thương xót chúng tôi.

Con Chiên Đ. C. Trời gánh tội lỗi
thế gian, hãy thương xót chúng tôi.

Con Chiên Đ. C. Trời gánh tội lỗi
thế gian, hãy ban cho chúng tôi sự
bằng an.

(Ngày lễ cầu cho kẻ chết, thế câu
thương xót chúng tôi thì đọc lời: *Xin
cho các đấng đặng nghỉ ngơi; lần thứ
ba thì lại thêm đời đời.*)

chẳng đủ ba ngày rồi lấy phép riêng mà hiệp
xác cùng linh hồn mà sống lại.

Giải nghĩa : Đức Chúa Giêsu hãy còn như
Con chiên dịu dàng trong phép Thánh Thể,
hằng phú mình trông tay Thầy cả đem đi đâu
trao cho ai, Chúa cũng bằng lòng mọi đàng.

Đoạn Thầy cúi đầu xuống và chấp tay mà đọc ba kinh này :

Lạy Đ. C. Giêsu Kirixitô, là Đấng đã phán cùng các thánh Tông đồ Chúa rằng : Tao để lại sự bằng an cho bay : Xin Chúa chớ xem đến tội lỗi tôi, một xem đức tin Hội thánh Chúa và làm cho Hội thánh được an nhàn hòa hiệp theo thánh ý Chúa, là Đấng hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha và Đ. C. Thánh Thần đời đời. Amen.

(Ngày lễ đồ đen không đọc kinh trước này, đọc 2 kinh sau này mà thôi).

Kinh thứ hai : Lạy Đ. C. Giêsu Kirixitô là Con Đ. C. Trời hằng sống, bởi ý Đ. C. Cha định và nhờ ơn Đ. C. T. Thần phụ giúp, thì Chúa đã chịu chết mà làm cho thế gian được sống, xin cậy vì Minh cùng Máu rất thánh Chúa

— Thầy dấm ngực 3 lần, chỉ lòng ăn năn về ba giống tội thường : lòng lo, miệng nói, mình làm, mà Đức Chúa Giêsu gánh lấy cùng đền thế cho ta.

hãy cứu chữa tôi khỏi mọi tội lỗi mình cùng mọi sự dữ, lại xin cho tôi hằng noi theo điều răn Chúa, và chớ để tôi lìa khỏi Chúa khi nào. Chúa là Đức Chúa Trời hằng sống hằng trị cùng một Đ. C. Cha và Đ. C. T. Thần đời đời. Amen.

Kinh thứ ba : Lạy Đ. C. Giêsu Kiri-xitô, dầu tôi chẳng đáng mà cũng cả lòng men rước lấy Mình thánh Chúa, thì xin Chúa chớ để cho sự ấy nên lý đoán phạt tôi, song xin vì lòng Chúa hay thương xót mà làm ích cho tôi đáng nhờ ơn che chở linh hồn và xác, như thuốc linh thiêng chữa đã mọi tật nguyên. Chúa là Đấng hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha hiệp cùng Đ. C. T. Thần đời đời. Amen.

5° — Từ khi Thấy cả chịu lễ cho đến cùng.

Đoạn Thầy bái gối thờ lạy Chúa rồi đứng dậy đọc thầm rằng :

Lạy Chúa : tôi chẳng đáng Chúa ngự vào nhà tôi, song xin Chúa phán một lời, thì linh hồn tôi sẽ lành đã.

Đoạn Thầy cầm Minh thánh Chúa trên đĩa thánh (1) và làm dấu thánh giá trước mặt mình mà đọc rằng :

Nguyện xin Minh thánh Đ. C. Giêsu Kirixitô gìn giữ linh hồn tôi choặng sống đời đời. Amen.

Đoạn Thầy chịu Minh thánh Chúa và thẳm thỉ với Chúa giây lát, rồi bái gối, dõ tấm palla, và mót vụn hình bánh và than lời vua Đavít rằng : (2)

(1) **Giải nghĩa :** Thầy cả cầm Minh thánh Chúa làm dấu thánh giá trước mặt mình, là có ý cậy nhờ công nghiệp Chúa chịu nạn choặng hưởng nhờ mọi ơn lành bởi Minh thánh Chúa mà ra.

(2) **Giải nghĩa :** Thầy cả góp các vụn hình bánh bỏ vào chén thánh, vì tin vững vàng mọi phần nhỏ mọn ấy cũng có trót Minh thánh Chúa, cho nên chẳng dám bỏ rơi rớt. Thuở xưa Đức Chúa Giêsu dựng mình chịu chết trên thánh giá đoạn, cùng chịu táng xác trong

Tôi lấy đi gì mà dựng lại cho Chúa, hầu đền lại những ơn Chúa đã ban cho tôi? Tôi sẽ lãnh lấy chén phần rỗi và sẽ kêu danh Chúa. Tôi sẽ ngợi khen kêu đến Chúa, thì tôi sẽ khỏi những kẻ nghịch thù nhiều hại tôi.

Đoạn Thầy cầm chén thánh giơ lên làm hình thánh giá và nguyện rằng :

Nguyện xin Máu thánh Đ. C. Giêsu Kirixitô là Chúa chúng tôi, gìn giữ linh hồn tôi đang sống đời đời.

huyết đá. Nay Thầy cả dựng lễ Misa nhắc lại sự Chúa chịu chết khi dựng mình Chúa ; nhắc lại sự táng xác Chúa khi chịu lễ — Đức Chúa Giêsu lập phép Thánh Thể chẳng những là cho các đấng có quờn tế lễ được chịu, mà lại cũng cho bốn đạo chịu nữa. Vả lại bốn đạo xem lễ là đồng hiệp cùng đấng Chánh tế mà dựng lễ Minh thánh Đức Chúa Giêsu cho Đức Chúa Cha, nên cũng phải thông công rước Chúa vào lòng mình thì mới trọn cuộc tế lễ.

Bổn đạo chịu lễ.

Trước khi cho bổn đạo rước lễ, kẻ giúp lễ thay mặt bổn đạo đọc kinh Cáo mình, xưng chung tội lỗi mình cùng Chúa, cùng Đức Mẹ, các thánh, Thầy cả, hầu tỏ lòng ăn năn xin ơn tha thứ cho đáng rước Mình thánh Đ. C. Giêsu.

Đoạn Thầy trở mặt ra đọc lời giải tội chung cho mọi người mà rằng :

Xin Chúa phép tắc vô cùng hay thương xót ban ơn tha thứ, khất ban ơn đại xá thứ tha cho anh em khỏi mọi tội.

H. — Amen.

Đoạn Thầy trở mặt vô, bái gối, rồi cầm Mình Chúa day ra giờ lên mà rằng :

Giải nghĩa : Kẻ được rước lễ thật, phải lấy mình có phước lắm, nên hãy lo cầm lòng trí mà dọn mình và cảm ơn cho phải phép, kẻ chẳng rước lễ được, hãy rước lễ thiêng liêng, là giục lòng ao ước rước Chúa mà hiệp cùng Người cho chí thiết.

Nầy là Con chiên Đ. C. Trời, nầy là Đấng gánh lấy tội lỗi thế gian. — Lạy Chúa, tôi chẳng đáng Chúa ngự vào nhà tôi, song xin Chúa phán một lời thì linh hồn tôi sẽ lành đã. (*Đọc 3 lần như vậy*).

Đoạn trao Mình Chúa, mà Thầy cầm Hình bánh làm dấu thánh giá trước mặt mỗi người rước lễ, và đọc rằng :

Xin Mình thánh Đ. C. G. Kirixitô là Chúa chúng tôi gìn giữ linh hồn con cho đặng sống đời đời. Amen.

Đoạn Thầy tráng chén thì đọc rằng :

Lạy Chúa, xin cho của miệng chúng tôi đã chịu lấy, cũng dâng hưởng nhờ bởi lòng thanh sạch, và xin cho đặng nhờ ơn Chúa rộng ban ở đời tạm nầy trở nên thuốc linh nghiệm cứu chữa chúng tôi đời đời.

Đoạn thầy rửa tay và tráng chén lần sau hết thì đọc rằng :

Lạy Chúa xin cho Mình Chúa tôi đã chịu lấy và Máu tôi đã uống hằng dịnh

vào lòng dạ tôi, và xin chớ để cho sự
bợn nhơ tội lỗi còn lại trong mình
tôi, là kẻ đã dâng phép nhiệm mầu
thanh sạch Chúa dưỡng nuôi.

*Đoạn Thầy lau chén thánh, rồi sang
bên tả ảnh đọc kinh vắn chỉ về sự mới
Thông công rước lễ gọi là Communio.
(Riêng theo ngày lễ.)*

*Đoạn Thầy trở mặt ra chào giáo
nhơn rằng :*

Chúa ở cùng anh em.

H. — Và ở cùng linh hồn Thầy.

*Đoạn trở qua lại bên tả ảnh mà đọc
lời Cầu Cám ơn... (Riêng theo ngày
lễ, hoặc một hoặc hai ba lời nguyện.)*

*Đoạn Thầy trở mặt ra bảo các Giáo
nhơn rằng :*

Chúa ở cùng anh em.

H. — Và ở cùng linh hồn Thầy.

Đoạn Thầy lên tiếng rằng :

Lễ Misa đã đoạn. — *Có mùa, theo
ngày lễ, Thầy đọc câu sau này thế lại
rằng : — Ta hãy ngợi khen Chúa.*

*Trong lễ đồ đen lại đọc câu này :
Xin cho những linh hồn ấy nghỉ ngơi
đời đời.*

*H. — Đợi ơn Chúa. (Lễ đồ đen thì
thưa : Amen.)*

*Đoạn Thầy dạy vô bàn thờ, sắp mình
xuống đọc rằng :*

*Lạy Chúa Ba Ngôi rất thánh, xin Chúa
vui lòng nhậm lấy việc tôi, là tôi tá Chúa
đã làm mà thờ phượng Chúa, xin cho
của lễ tôi, là kẻ dầu chẳng đáng, mà
đã dựng lên trước mặt Chúa, dâng đẹp
lòng Chúa và làm ích cho tôi cùng cho
những kẻ tôi đã làm lễ ấy cho, nhờ
lòng rộng rãi Chúa. Vì công nghiệp
Đ. C. Giêsu Kirixitô là Chúa chúng tôi.
Amen.*

*Đoạn Thầy ngửa mặt trông lên ảnh
chuộc tội, giơ hai tay lên, rồi cúi đầu
xin các ơn bởi trời ban xuống mà rằng :*

*Nguyện xin Đ. C. Trời phép tắc vô
cùng ban phép lành cho anh em. (Liền*

trở mặt ra làm dấu thánh giá ban phép lành chung mà rằng : (1)

Đ. C. Cha, và Đ. C. Con và Đức Chúa Thánh Thần.

H. — Amen.

Đoạn Thầy qua bên hữu ảnh đọc lời Êvang ông thánh Gioan Tông đồ, mà trước thì chào rằng :

Chúa ở cùng anh em.

H. — Và ở cùng linh hồn Thầy.

T. — Đầu bài Êvang ông thánh Gioan.
(Đoạn thứ 1 câu 1.)

H. — Lạy Chúa, tán tạ khong khen Chúa.

Thuở đầu trước hết đã có Lời, gọi là Ngôi Hai, và Ngôi Hai ấy hằng ở làm một cùng Đ. C. Trời, mà Ngôi Hai cũng

(1) **Giải nghĩa** : Lễ đồ đen, Thầy cả không làm phép lành như vậy, vì phép lành thể ấy là một lễ nhạc trọng thể, chỉ sự vui mừng. Mà khi cầu cho kẻ chết thì buồn bực, chăm lo kêu khẩn cầu cho linh hồn những kẻ ấy mà thôi.

là Đ. C. Trời. — Vậy trước hết mọi sự, Ngồi Hai ở cùng Đ. C. Trời. — Mọi vật bởi Người mà sinh ra ; lại chẳng có sự gì đã sinh nên, mà chẳng phải bởi Người. — Người là mạch sự sống, mà sự sống Người là mạch sự sáng soi thiên hạ. Sự sáng ấy đã soi lòng kẻ tối tăm, mà kẻ tối tăm chẳng nhìn lấy sự sáng. — Cho nên Đ. C. Trời đã sai một người tên là Gioan. Ông ấy đến, để làm chứng về sự sáng, cho mọi người đặt tin bởi lời ông ấy giảng. Ông ấy chẳng phải là sự sáng, song ông ấy đến mà làm chứng về sự sáng. — Đã có sự sáng thật hay soi cho mọi người sinh ở thế gian này. — Vốn Người có ở giữa thế gian, Người đã dựng nên thế gian, mà thế gian chẳng nhìn biết Người. — Người đã đến cùng dân riêng mình, mà dân riêng Người chẳng chịu lấy Người. Nhưng mà hễ ai đã chịu lấy Người, thì Người cho phép nó đặt nên con Đ. C. Trời. — Mà hễ kẻ tin danh thánh

Người, thì chẳng phải bởi khi huyết cùng tính xác thịt và tình tư dục người ta, một bởi Đ. C. Trời mà ra. — Vậy Ngôi Hai đã xuống thế làm Người, và đã ở trong chúng ta : mà chúng ta đã xem thấy sự sang trọng phép tắc Người, thật xứng bậc cao trọng Con một Đức Chúa Cha đầy đầy mọi ơn cùng mọi sự thật.

(Tới câu Ngôi Hai đã làm Người ...
Hết thấy phải bái gối.)

H. — Đợi ơn Chúa. — *Deo gratias.*

TẮT LỄ

Thường hễ cuối cùng Lễ thì đọc bài Êvang ông thánh Gioan Tông đồ ấy. Song nhiều lễ phải đọc Êvang riêng thế lại.

XEM LỄ THEO SÁCH LỄ

Những lễ sau đây là Messes votives.

Lễ về Đ. C. Trời Ba Ngôi.

(Mỗi lễ Thầy cả phải đứng dưới bàn thờ mà đọc lời Kinh thánh, cùng cáo mình xưng tội với bốn đạo trước đã, đoạn mới lên bàn thờ).

Hãy coi phần chung, *Ordo Missæ*, trước này : trang : 97.

Introit — Tán tụng ngợi khen Chúa Ba Ngôi rất thánh mà có một không hề rẽ phân : chúng tôi ca ngợi Người vì đã tỏ lòng thương xót chúng tôi. *Ps. 8.* — Lạy Chúa, là Chúa chúng tôi, danh Chúa cả sáng lạ lùng khắp trong bầu trời đất là dường nào ! — Sáng danh Đ. C. Cha và Đ. C. Con và

Introit, nghĩa là sự đi vào, là bài xướng rao, hai bên hát đối đáp khi Thầy cả mới vô bàn thờ.

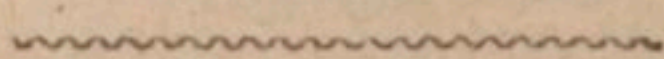
Đ. C. Thánh Thần. Như đã có trước
vô cùng và bây giờ và hằng có đời đời
chẳng cùng Amen.

(Lập lại câu đầu hết : Tán tụng ngợi
khen...)

Tôi Kyrie. — Gloria...

Lời nguyện. — Ta hãy nguyện rằng :
Kính lạy Đ. C. Trời phép tắc vô cùng,
hằng có đời đời, Chúa đã ban cho các
tôi tớ Chúa biết sự vang hiển Đ. C. Trời
Ba Ngôi đời đời mà xưng Đức tin thật,
và thờ lạy một Chúa trời phép tắc oai
linh : thì chúng tôi nguyện xin Chúa
cho chúng tôi mạnh đức tin dặng có
sức chống đánh hết mọi sự nố nghịch
thù luôn. Vì công nghiệp Chúa chúng
tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô, Con Chúa
hằng sống hằng trị cùng Chúa đời đời
chẳng cùng. Amen.

(Hoặc có lời nguyện khác nữa.)

**Bài thơ thứ nhứt thánh Phaolô
gởi cho bốn đạo Corinthô**

Đoạn thứ 13. Câu 11.

Ở anh em, anh em hãy vui mừng, hãy ở trọn lành, hãy khuyên bảo nhau, hãy hiệp một lòng một ý, ở hoà thuận cùng nhau, thì Đ. C. Trời là Chúa sự bằng an và sự thương sẽ ở cùng anh em... Chớ chi ơn Chúa chúng tôi là Chúa Giêsu Kirixitô, và lòng thương yêu Đ. C. Trời và sự giao thông Đức Chúa Thánh Thần ở với anh em hết thảy. Amen. (1) — Đội ơn Chúa!

Graduel. — (Dan 3.) Lạy Chúa, muôn loài chúc tụng Chúa, là Đấng soi thấu hết thiên thần Kêrubim.

(1) Bốn đạo, từ đời xưa, hễ khi hiệp nhau xem lễ, thì quen đọc sách các thánh Tiên tri, hoặc đọc thơ của các thánh Tông đồ gởi đến.

Graduel, nghĩa là : lên bậc, vì đời xưa bai bên xướng hát lúc nầy, thì có thầy trên tòa giảng hát đối xuống.

✠. Lạy Chúa, trên bầu trời khong khen Chúa, Chúa đáng khen ngợi mọi đời.

Alleluia Alleluia. ✠. Lạy Chúa, chúc tụng khong khen Chúa là Chúa Trời của tổ phụ chúng tôi, đáng khen ngợi mọi đời.

Từ Chúa nhật Bảy mươi và trong Mùa Chay, thì đọc Tract sau này thế Alleluia.

Chúng tôi hết lòng xưng hô, khen ngợi và chúc tụng Chúa là Đ. C. Trời là Cha vô thủy, Chúa là Con một sanh bởi Chúa Cha, Chúa là Đ. C. T. Thần là Đấng hay an ủi ; thật là Chúa Ba Ngôi rất thánh, chẳng hề rẽ phân dạng ; ✠. Vì chưng Chúa là đại cả và làm những sự lạ lùng : một mình Chúa là Chúa trời mà thôi. ✠. — Kính lạy Chúa Ba Ngôi phước cả ; khong khen Chúa, sáng danh Chúa, cảm tạ đội ơn Chúa mọi đời luôn luôn !

Theo lời Êvang ông thánh Gioan.

*Đoạn thứ 15 và 16. Câu thứ 26,
và câu thứ 1 trong đoạn 15.*

Thuở ấy Đ. C. Giêsu phán cùng các
đầy tớ mình rằng : Khi Đấng hay an
ủi mà Tao sai đến cùng bay, là Chúa
Thánh Thần chơn thật bởi Đ. C. Cha
mà ra, thì Người sẽ làm chứng về Tao,
lại bay cũng sẽ làm chứng nữa, vì bay
đã ở cùng Tao từ đầu tiên. Bấy nhiêu
sự này Tao phán cho bay hay trước,
kẻo sau bay vấp phạm. Chúng nó sẽ
đuổi bay ra khỏi các nhà hội chúng ;
lại cũng đến giờ kẻ nào giết bay thì
tưởng mình làm sự đẹp lòng Đ. C. Trời.
Vả lại chúng nó làm khốn cho bay thể
ấy, vì nó chẳng biết Cha Tao cùng
chẳng biết Tao. Mà Tao bảo cho bay
các sự ấy, phòng khi thì giờ nó đến,
thì bay nhớ lại Tao đã nói cho bay
trước ... Ngợi khen Chúa Kirixitô.
(Kính Tin kính.)

Offertoire. — Hãy tung hô ca ngợi Đ. C. Trời là Chúa và Con một Đức Chúa Trời cùng Đ. C. T. Thần nữa ; bởi vì Người đã làm lành thương xót chúng tôi.

Lời nguyện thăm. — Kính lạy Chúa là Chúa Trời chúng tôi, chúng nguyện xin Chúa nhậm lời chúng tôi kêu cầu thánh danh Chúa, mà làm cho của lễ dâng nên đẹp lòng Chúa, và dâng chịu lấy mà cho chúng tôi nên là của tiến cống Chúa đời đời. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô Con Chúa, là Đấng hằng sống hằng trị cùng Chúa làm một với Đ. C. T. Thần.

(Lời cầu nguyện nào nữa).

Préface. — *Thầy cả cất tiếng lên rằng : Đời đời chẳng cùng.*

Offertoire là phần trọng lễ bốn đạo thuở xưa có thói đem dâng bánh và rượu dâng làm lễ. Ai chẳng dâng chịu lễ thì không được dâng.

Fréface, là bài xưng trước chính việc dâng lễ, rao dọn tiến hành những sự Mầu nhiệm phải kính tôn khủng khiếp.

Bổn đạo : Amen.

T. — Chúa ở cùng anh em.

B. — Và ở cùng cha nữa.

T. — Hãy nhắc lòng lên

B. — Trí lòng chúng ta có nhắc lên cùng Chúa.

T. — Ta hãy đội ơn Chúa là Chúa Trời ta.

B. — Thật là xứng đáng và công bình với Chúa lắm chúc.

Thầy cả cứ tiếp tới rằng : Thật là sự xứng đáng, phải lẽ công chánh và sanh phần rồi cho ta cảm đội ơn Chúa luôn và khắp mọi nơi : Lạy Chúa chí thánh, lạy Chúa phép tắc vô cùng, lạy Đức Chúa Trời hằng có đời đời. Chúa là Đấng hiệp với Con một Chúa và Đức Chúa Thánh Thần, là một Đ. C. Trời là một Chúa, mà chẳng phải trong một ngôi, song là trong Ba Ngôi riêng đồng một bản tính. Vì chưng chúng tôi nhờ Chúa tỏ ra mà tin sự gì về vang hiển Chúa, thì cũng như vậy về Con Chúa cùng về Đ. C. T. Thần, không biện khác đều

nào sốt. Thề ấy khi xưng hô có tính Chúa Trời hằng có thật vậy luôn, thì một trật chúng tôi thờ lạy Ba Ngôi riêng, và một bốn tính mà thôi và oai quờn bằng nhau cả. Ấy là đều các thánh Thiên Thần, các Tổng lãnh thiên thần và các đấng Kêrubim, Sêraphim không khen tán tạ : Các đấng ấy hằng rập một tiếng mỗi ngày tung hô chẳng khi dừng rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai, Chúa là Chúa Trời các đạo binh vạn vạn. Cả và trời đất đầy đầy hiển vang Chúa. Vạn vạn tuế Đấng cao ngự thượng thiên, chúc mừng Đấng lấy tên Chúa mà đến.

Rước lễ rồi. (1) — Chúng tôi kính ngợi Chúa trời, và sẽ cao mình cùng Người trước mặt hết thấy nhơn loài ở dưới thế ; bởi vì Người đủ lòng thương xót chúng tôi.

(1) Câu xưng khi chịu lễ rồi, gọi là Communion, vì thuở xưa đang khi bốn đạo rước lễ, thì hát câu kinh thánh.

Lời nguyện sau hết. — Kính lạy Chúa là Chúa Trời chúng tôi, xin cho phép Bí tích chúng tôi mới chịu nay và xưng Chúa Ba Ngôi hằng có mà hiệp một tính cùng nhau chẳng hề phân lìa, làm cho xác và linh hồn chúng tôi đặng sống lành. Vì công nghiệp Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô, là Chúa hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha làm một với Chúa Thánh Thần. Amen.

(Lời nguyện nào khác nữa.)

Vắng lễ thì đọc một bài Êvang : mà thường là bài Êvang đầu hết của ông thánh Gioan Tông đồ. tr. 142.

Lời nguyện sau hết gọi là Postcommunion đọc mà cảm ơn về sự rước lễ, thì mới làm trọn việc tế lễ.

LỄ MÌNH THÁNH CHÚA.

Introit. — Chúa lấy lúa mì chắc tốt mà nuôi chúng nó cho no phỉ, và lấy mật ngọt bồi đá cho chúng nó ăn phủ phê. — Bay hãy nhảy mừng Chúa là Đấng hộ vực chúng ta ; hãy reo ca Chúa Dêu Giacób.

Ỗ. Sáng danh Đ. C. Cha và Đ. C. Con và Đ. C. Thánh Thần. Như đã có trước vô cùng và bây... (Lập lại đầu.)

Lời nguyện. — Ta hãy nguyện rằng: Kính Đ. C. Trời, Chúa đã di truyền cho chúng tôi phép Bí tích nhiệm lạ để nhắc nhớ sự thương khó Chúa ; thì chúng tôi nguyện xin Chúa cho chúng tôi biết tôn kính những sự mầu nhiệm Minh và Máu thánh Chúa như vậy, hầu được hưởng nhờ công ơn Chúa Cứu chuộc luôn. Chúa hằng sống hằng trị đời đời chẳng cùng. Amen.

Bài thơ thứ nhứt
Ông thánh Phaolô Tông đồ
gởi cho bốn đạo Corinthô

Đoạn thứ 11. Câu thứ 23.

Ơ anh em : Thầy đã truyền cho anh em sự thầy đã học cùng Chúa, là đêm kia khi Đ. C. Giêsu chịu nộp cho quân dữ, thì Người đã lấy bánh, — và khi cảm ơn Đ. C. Cha đoạn, thì Người bẻ bánh ra, mà phán cùng thánh đầy tớ mình rằng : Chúng bay hãy cất lấy mà ăn : Đây là Mình Tao sẽ chịu nộp vì chúng bay ! chúng bay hãy làm sự này mà nhớ đến Tao. — Cũng một thể ấy, khi ăn bữa tối đoạn, thì Người cầm lấy chén rượu nho, mà phán rằng : Chén này là sự giao kết mới, trong Máu Tao. Mỗi một lần bay uống, thì bay hãy làm sự này mà nhớ đến Tao — Hẳn thật hề lần nào anh em sẽ ăn bánh này và sẽ uống chén này, thì anh em sẽ nhắc lại sự Chúa chịu chết, cho đến khi Người sẽ xuống mà phán xét thiên hạ.

— Ấy vậy hễ ai ăn bánh này, hay là uống chén Chúa cách chẳng nên, là đang khi còn mắc tội trọng, thì người ấy phạm đến Minh cùng Máu thánh Chúa, là phạm tội cực trọng, như kẻ làm khốn xác thánh Đ. C. Giêsu xưa, cùng làm cho Máu thánh Người chảy ra. — Vậy thì mỗi một người phải xét mình cho cẩn thận, thì mới nên ăn bánh này, cùng uống chén này mà chớ. — Vì chưng hễ ai ăn bánh này, cùng uống chén này chẳng nên, là khi còn mắc tội trọng, thật thì kẻ ấy ăn lấy lý đoán phạt mình, vì chẳng biện biệt Minh thánh Chúa là trọng hơn mọi của ăn khác là ngần nào. — Đội ơn Chúa !

Graduel. — Lạy Chúa con mắt mọi người ngửa trông Chúa ; và Chúa phát lương thực cho những kẻ ấy trong thì tiện. ̣. Chúa mở tay ra ; thì làm cho mọi loài no đầy sung túc.

Alleluia, Alleluia. — ̣. Thịt Tao thật là của ăn, và Máu Tao thật là của

uống : Ai ăn Thịt Tao, cùng uống Máu Tao, thì nó ở trong Tao và Tao ở trong người ấy. **Alleluia.**

(Chính lễ M. T. Chúa) thì đọc kinh *Lauda Sion* :

Ở núi thánh Sion.

Từ Chúa nhật Bảy mươi, và trong mùa Chay.

Tract : Từ mặt trời mọc cho tới mặt trời lặn, danh Tao là cao trọng trong các dân ngoại. Ỗ. Lại khắp mọi nơi đều tế lễ, và dựng của lễ thanh sạch cho danh Tao ; bởi vì danh Tao là cao cả trong các dân, — Ỗ. Bay hãy đến, hãy ăn bánh Tao và uống rượu Tao pha sẵn cho bay.

Theo lời Êvang ông thánh Gioan.

Đoạn thứ 6. Câu thứ 56.

Thuở ấy : Đ. C. Giêsu phán cùng thánh đầy tớ mình rằng : Thịt Tao là của ăn, và Máu Tao thật là của uống. — Ai ăn Thịt Tao cùng uống Máu Tao,

thì nó ở trong Tao và Tao ở trong nó. — Như Đ. C. Cha là Đấng hằng sống đã sai Tao và Tao sống vì Đ. C. Cha ; cũng một lẽ ấy, ai ăn Thịt Tao, thì nó cũng sống vì Tao. — Đây là bánh bởi trời mà xuống, chẳng phải như tổ tông chúng bay ăn Manna xưa, mà cũng đã chết. — Ai ăn bánh này, thì sẽ được sống đời đời. -- Ngợi khen Chúa Kirixitô.

Offertoire. — Các Thầy cả Chúa dung hương và bánh cho Đ. C. Trời, bởi đó phô dâng ấy phải nên thánh trước mặt Chúa mình, và chẳng làm nhơ danh Người

Lời nguyện thầm. — Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa hay đo lường thứ ban cho Hội thánh Chúa những ơn lành ở hiệp hòa và bằng an như những của dâng đây có ý chỉ như vậy. Vì công nghiệp Chúa chúng tôi là Đức Chúa Giêsu Kirixitô, là Con Chúa hằng

sống hằng tri cùng Đ. C. Cha hiệp
với Đ. C. T. Thần. Amen.

Préface... Thật là sự xứng đáng,
phải lễ công chánh và sanh phần rồi
cho ta cảm đội ơn Chúa luôn và khắp
mọi nơi. Lạy Chúa chí thánh, lạy Chúa
phép tắc vô cùng, lạy Đ. C. Trời hằng
có đời đời. Vì chưng bởi phép mầu
nhiệm Ngôi Hai giáng sinh thì sự sáng
Chúa chiếu lòa thêm trước mắt trí
khôn chúng tôi, mà làm cho chúng tôi
khi thấy Chúa hiện diện ra, thì cũng
bất lòng mến yêu những sự vô hình
chẳng thấy được, và bởi đó cho nên
chúng tôi hiệp với các thánh Thiên
thần và Tổng lãnh thiên thần, cùng các
thần Ngai, các thần Cai, lại với cả và
đạo binh thiên quốc, mà hát bài ca vinh
hiễn Chúa chẳng hay cùng rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai.....

Rước lễ rồi — Hễ lần nào anh em
ăn bánh này và uống chén này, thì anh

em sẽ nhắc lại sự Chúa đã chịu chết, cho tới khi Người đến. Vì vậy hễ ai ăn bánh này, hay là uống chén Chúa cách chẳng xứng đáng, thì phạm đến Mình và Máu thánh Chúa.

Lời nguyện sau hết . — Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa làm cho chúng tôi hưởng bốn tính Chúa trời trong Chúa cho thỏa nguyện luôn ; vì sự rước Mình cùng Máu châu báu Chúa trong đời tạm này chỉ sự ấy rõ ràng, vì Chúa hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha và Đ. C. Thánh Thần đời đời. Amen.

Êvang ông thánh Gioan Tông đồ.
trang 142.

**Lễ Rất Thánh Trái Tim
Đức Chúa Giêsu.**

Introit. — Chúa có lòng tưởng đến dòng này qua dòng nọ, hầu cứu chữa linh hồn chúng nó cho khỏi chết, và nuôi chúng nó trong khi đói khát. — Ở những kẻ công chính, hãy khoái lạc vui mừng trong Chúa; những kẻ ngay lành rập nhau ngợi khen thì thậm phải.

Ỗ. Tán tạ khong khen Đ. C. Cha và Đ. C. Con và Đ. C. T. Thần. Như đã có..
(Lập lại đầu.)

Lời nguyện. — Kính lạy Đ. C. Trời, Chúa khấng đủ lòng thương xót đến chúng tôi là kẻ đã phạm tội thì đâm thấu Trái Tim Con Chúa, mà ban phát những ơn thương mến vô cùng; chúng tôi nguyện xin Chúa đã thi ơn cho chúng tôi sốt sắng tôn kính phép này, thì cũng cho chúng tôi dặng ăn năn đền tội cho cân xứng với nữa. Vì công nghiệp Chúa Giêsu Kirixitô là Con

Chúa hằng sống hằng trị cùng Chúa làm
một với Đ. C. T. Thần đời đời chẳng
cùng. Amen.

**Bài thơ ông thánh Phaolô
gởi cho bốn đạo Ephêsô**

Đoạn thứ 3. Câu thứ 8

Ở anh em : Thầy là kẻ rốt hết trong
các đầy tớ Chúa đã được ơn này : là
giảng cho các dân ngoại biết những sự
giàu có Chúa Kirixitô quá bội không thể
thấu suốt được ; và soi sáng cho mọi
người biết cách thức phân phát sự mầu
nhiệm các đời trước đã giấu để trong
Đ. C. Trời, là Đấng dựng nên mọi sự ;
để cho các kẻ làm đầu và các kẻ cầm
quyền trên trời bởi Hội thánh đều biết
sự khôn ngoan Chúa Trời mọi đàng :
Cứ như từ trước vô cùng đã chỉ định,
mà đã ứng nghiệm trong Chúa Giêsu
Kirixitô là Chúa chúng tôi. Vì Người thì
chúng ta được cậy trông, và bởi tin
kính trông cậy Người thì tới đến cùng

Người. Nhơn vì sự ấy ta quì gối trước mặt Đ. C. Cha của Chúa Giêsu Kirixitô là Chúa chúng ta ; bởi Người mà ra các danh phận làm Cha trên trời dưới đất ; xin cứ sự hiển vinh thừa thừa Người, bởi Chúa Thánh Thần Người thêm sức mạnh cho anh em nên người thiêng liêng, mà bởi đức tin thì Chúa Kirixitô ở trong lòng anh em, làm cho anh em chắm rễ sâu và lập nền vững vàng trong đức mến, hầu anh em được hiệp cùng các thánh mà hiểu biết sự rộng, sự dài, sự cao, sự sâu là thể nào : Mà lại nhìn biết lòng Đ. C. Giêsu Kirixitô thương yêu quá trí khôn lường, ngõ anh em được no đầy phỉ dạ trong Đ. C. Trời mọi đàng mà chớ.

Graduel. — Chúa ngọt ngào và chính trực bởi đó Người ban lễ luật cho những kẻ sai lỗi lạc đường. ̣. — Chúa dẫn những kẻ hiền lành trong đàng công chánh, chỉ dạy những kẻ hòa nhã hết các nẻo Người. (Ps. 24).

Alleluia, Alleluia. — ♯. — Bay hãy chịu gánh Tao trên mình bay, và hãy học cùng Tao, vì Tao hiền lành và khiêm nhượng trong lòng, thì bay sẽ gặp sự nghỉ an cho linh hồn bay : Alleluia.

(Từ Chúa nhật Bảy mươi và mùa Chay).

Tract : Chúa lòng lành hay thương xót, hay nín nhịn và rất nhơn từ. ♯. Chúa chẳng hay giận liên liên, cũng chẳng đe phạt đời đời. — ♯. — Chúa chẳng xử với chúng tôi theo đòi tội lỗi chúng tôi, cũng không oán trả chúng tôi theo những sự gian ác chúng tôi. (Ps. 102)

Theo lời Êvang ông thánh Gioan.

Đoạn thứ 19. Câu thứ 31.

Thuở ấy : Nhơn nhằm ngày áp lễ Phanxica, thì quân Giudêu chẳng muốn để xác những kẻ chịu đóng đinh treo trên thập tự trong ngày thứ bảy (vì ngày

ấy là ngày lễ cả), thì nó xin quan Phi-atô đánh gãy ống chơn của mấy người ấy và cắt xác đi. Ấy vậy, khi quân lính đến thì đã đập ống chơn hai người phải chịu đóng đinh một trật cùng Chúa. — Mà khi nó tới gần Đ. C. Giêsu, bởi nó thấy Người đã qua đời rồi, nên nó chẳng đánh gãy ống chơn Người. — Nhưng có một tên lính lấy lưỡi dòn mà mở cạnh nường long Chúa ra, tức thì máu cùng nước chảy ra. — Và kẻ đã thấy thì làm chứng, mà chứng kẻ ấy là hẳn hoi thật thà.

Offertoire. — Lòng tôi đã đợi chờ
sỉ nhục và gian nan. Tôi trông mong
có kẻ cảm tình sâu thẳm với tôi, mà
chẳng thấy người nào ; tôi đã kiếm tìm
người an ủi mình, mà cũng không gặp
đặng ai. (Ps. 68)

Lời nguyện thầm. — Lạy Chúa,
chúng tôi nguyện xin Chúa nhìn xem
Trái Tim Con Chúa, hằng thương yêu

khôn xiết kể, mà nhậm lấy của chúng tôi đang dựng cho Chúa làm lễ bạc lòng thành, và được đền vì tội lỗi chúng tôi, vì Chúa chúng tôi là Chúa Giêsu Kirixitô, Con Chúa là Đấng hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha và Đ. C. T. Thần đời đời chẳng cùng. Amen

Préface. — ... Thật là sự xứng đáng phải lễ, công chánh và sanh phần rồi cho ta cảm tạ đội ơn Chúa luôn và khắp mọi nơi. Lạy Chúa chí thánh, lạy Cha phép tắc vô cùng, lạy Đ. C. Trời hằng có đời đời, là Đấng đã để cho quân lính lấy dòng đâm thấu nương long Con một Chúa đang phải treo dựng trên cây thánh giá, hầu mở khai Trái tim là thánh cung trữ đầy của Chúa tuôn ra, cho chúng tôi được nhuần lòng lân mẫn thương xót và ơn phước, cùng hằng cháy lửa yêu dấu chúng tôi liên liên, đặng mà cho những kẻ nhơn đức an ổn nghỉ ngơi, và những kẻ thống hối được trứ ngụ mà nhờ phần siêu rồi.

Bởi đó cho nên chúng tôi hiệp cùng các thánh Thiên thần và các thánh Tổng lãnh Thiên thần, với phẩm thần Ngai, thần Cai cùng cả và đạo binh thiên quốc mà hát mừng khong khen sự vinh hiển Chúa chẳng hay cùng rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai....

Rước lễ rồi. — Có một tên lính lấy lưỡi đồng khai bách cạnh nường long Người, tức thì máu cùng nước chảy ra.

Lời nguyện sau hết. — Lạy Chúa Giêsu, xin ban ơn làm cho những của thánh chúng tôi mới rước lấy, đốt lòng chúng tôi sốt sắng cháy lửa mến, cho đặng học biết chê bỏ những sự dưới đất này và ái mộ những sự trên trời. Chúa là Đấng hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha và Đ. C. T. Thần đời đời chẳng cùng. Amen.

Lễ về rất thánh Đức Bà

Introit. — Lạy mừng thánh Mẫu, đã sản sanh vì để Vương cai quản trời đất mọi đời. (Ps. 44) Bồi lòng tôi tuôn ra lời ca tốt ; tôi đặt thi thơ bái tặng đấng Vua. — Sáng danh Đ. C. Cha và Chúa Đức Con và Đ. C. T. Thần. Như đã có trước vô cùng..... (Lập lại đầu)

(Kyrie... Gloria...

Lời nguyện. — Kính lạy Chúa là Chúa trời, xin Chúa ban cho chúng tôi là tôi tớ Chúa được sức khoẻ về phần hồn và phần xác luôn ; lại nhờ Đức Nữ Đồng trinh Maria hằng chuyển cầu, mà xin cho chúng tôi khỏi âu lo, buồn bực đời nay, và đặng hưởng phước vui vẻ đời đời. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô, Con Chúa hằng sống hằng trị cùng Chúa và Đ. C. T. Thần đời đời. Amen.

Bài sách khôn ngoan.

Đoạn thứ 24. Câu thứ 14.

Từ đầu tiên và trước các đời, Tao đã sinh ra và cho tới đời sau mãi Tao cũng chẳng sẽ mất, cùng cứ phục dịch trước mặt Chúa trong nhà thánh. Vì vậy Tao bền đỗ vững vàng trên núi Sion, và nghỉ ngơi trong thành thánh một thế ấy, và quyền cai trị Tao trong thành Giêrusalem. Tao lại chăm rề sâu trong dân danh giá, và phần gia tài trong địa nghiệp Người, là trong phần Chúa, Chúa trời Tao và trong cả và Hội thánh.

Graduel. — Ó Đức Nữ Đồng trinh Maria, Mẹ đáng tôn trọng, đáng kính tôn, vì Mẹ được làm Mẹ Chúa Cứu chuộc mà chẳng đúng bọn nhor. — Ỡ. Ó Nữ trinh Mẹ Chúa trời; Đấng cả và trời đất chứa không nổi, đã ra đời làm con người ta, chịu cưu mang trong lòng Mẹ.

Alleluia, Alleluia. Dầu sau khi sanh, Mẹ cũng hằng đồng trình mãi ; kính lạy Mẹ Đ. C. Trời, xin Mẹ chuyển cầu cho chúng tôi. Alleluia.

**Theo lời Evangeliô
ông thánh Luca.**

Đoạn thứ 11. Câu thứ 27.

Thuở ấy : Đ. C. Giêsu đang phán những điều ấy, thì có một đám bà cất tiếng giữa thiên hạ, mà thưa Người rằng : Phước cho bụng đã cưu mang Thầy, và vú Thầy đã bú ! Đ. C. Giêsu liền rằng : Các kẻ nghe cùng giữ lời Đ. C. Trời thì càng có phước hơn nữa.

CREDO

Offertoire. — Kính mừng Maria đầy ơn phước, Chúa ở cùng Bà, Bà có phước lạ trong hết mọi người nữ ; và Con lòng Bà gồm phước lạ.

Lời nguyện thầm. — Lạy Chúa xin vì lòng thương xót Chúa, và nhờ lời

rất thánh Nữ Maria hằng đồng trinh vẹn vẻ, nhậm lấy của lễ này mà ban cho chúng tôi được thanh lợi cùng bằng an luôn, và đang bây giờ mãi. Vì Đ. C. Giêsu Kirixitô, Con một Chúa, là Đấng hằng sống hằng trị...

Préface. — ... Thật và xứng đáng, phải lễ, công chánh và sanh phần rồi cho ta cảm tạ đội ơn Chúa luôn khắp mọi nơi. Lạy Chúa chí thánh, lạy Cha phép tắc vô cùng, lạy Đ. C. Trời hằng có đời đời, đang khi tôn kính Đức Bà Maria hằng đồng trinh, thì cũng không khen, tung hô tán tạ Chúa. Vì chưng Đức Nữ chịu thai Con một Chúa bởi phép Đ. C. T. Thần, và cứ giữ đức trinh tiết hiển vang cho chiếu giới thế gian sự cả sáng đời đời, là Đ. C. Giêsu Kirixitô. Bởi nhờ Chúa Kirixitô mà các thánh thiên thần không khen oai quờn sang trọng Chúa, các thần Cai thờ lạy, các thần Quyền phép run sợ, các Đấng, các Phép tắc trên trời

và phẩm thần Séraphim đều hòa hiệp cùng các đấng ấy mà chúc tụng. Thì chúng tôi cầu xin Chúa truyền cho tiếng chúng tôi khấn nguyện được hiệp với tiếng pho đấng ấy mà đồng thanh lên rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai,....

Rước lễ rồi. — Phước cho lòng Đức Nữ trinh Maria đã cứu mang Con Đức Chúa Cha hằng có đời đời.

Lời nguyện sau hết. — Lạy Chúa, chúng tôi mới lãnh ơn giúp về phần rồi, thì chúng tôi nguyện xin nhờ Đức Nữ Đồng trinh Maria, là đấng chúng tôi đem lòng tôn kính mà đứng của lễ cho Chúa cả oai quờn, dặng nhờ ơn Người bầu chữa mọi nơi và luôn luôn. Vì Đức Chúa Giêsu Kirixitô Con Chúa hằng sống, hằng trị.....

**Lễ ông thánh Giuse là Bạn thanh
sạch Đức Nữ Đồng trinh Maria
và là Đấng bầu chủ
Hội thánh.**

Introit. — Đấng giúp đỡ bảo hộ
chúng tôi là Chúa : lòng trí chúng tôi
vui mừng trong Chúa, và chúng tôi trông
cậy trong danh thánh Người. — Chúa
là Đấng cai quản dân Isarae, xin hãy
lặng tai nghe cho : Chúa dẫn đưa Giuse
như con chiên.

Ỗ. — Sáng danh Đ. C. Cha và Đ. C. Con
và Đ. C. T. Thần. Như đã có trước...
(Lặp lại đầu). **Kyrie.** — **Gloria...**

Lời nguyện. — Kính lạy Đ. C. Trời
là Đấng lo liệu lirỗi khen khôn xiết, đã
khắc chọn ông thánh Giuse làm bạn rất
thánh Đức Mẹ Chúa : chúng tôi nguyện
xin Chúa ban cho chúng tôi là kẻ cung
kính Người như đấng bầu chủ ở dưới
thế này thì đáng nhờ Người chuyên
cầu phù hộ ở trên trời. Chúa là Đấng

hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha và Đ. C. T. Thần đời đời chẳng cùng. Amen.

Theo bài sách Génèse

(là sách kể lại mọi sự từ đầu)

Đoạn thứ 49. Câu thứ 22

Ông Giuse là trai tấn phát, và có hình dong đẹp dễ. Các nữ nhi qua lại trên vách tường. Song le anh em người, khuấy khuấy đức mắng, hiềm ghét người đến đôi bắn tên hại người. Người thì trông cây Chúa trời như đứng chổng vào cung tên mạnh, và nhờ Chúa của Giacob phép tắc, đã bẻ rớt xiềng tỏa trói cánh tay và bó buộc bàn tay mình ; bởi đó ra làm kẻ chẵn, nên dân Isarae nương dựa. Đ. C. Trời của cha nhà người sẽ phù hộ người, và Đấng phép tắc vô cùng sẽ xuống phước cho người từ trên trời xuống, từ dưới lên, lại cho người được phước dưỡng nuôi và sanh sản. Phước cha

của người chúc cho còn hơn phước tổ phụ chúc cho cha nhà người : cho đến khi đấng núi non đời đời trông đợi sẽ đến : Những ơn phước này phải đến trên đầu Giuse, và trên đỉnh đầu kẻ Chúa đã chọn trong anh em người...
Đội ơn Chúa !

Graduel. — Lạy Chúa, Chúa đã tự lòng ra ơn cho người dâng phước ngọt ngào trước ; Chúa đã đặt trên đầu người triều thiên đá ngọc châu báu. ʘ. Người xin sự sống cùng Chúa, thì Chúa ban cho người sống miên trường đời này và đời sau.

Alleluia, Alleluia. Lạy ông thánh Giuse, xin làm cho chúng tôi dặng ăn ở vô tội khỏi sai ngoa, và xin thánh bảo bọc cho vững vàng chắc chắn luôn.
Alleluia.

(Từ Chúa nhật Bảy mươi và trong Mùa chay)

Tract : Phước cho kẻ kính sợ Chúa, và chí dốc mến yêu các điều Người

răn dạy. — Ẳ. Dòng giống kẻ ấy sẽ có quyền thế trên đất. Dòng dõi các kẻ ngay lành sẽ dâng phước. Ẳ. — Vinh hoa của cải sẽ có trong nhà người, và sự công chính người ấy cứ một trực đời đời.

Theo lời Êvang ông thánh Luca.

Đoạn thứ 3. Câu thứ 21.

Thuở ấy : Đang khi cả và dân đến chịu ông thánh Gioan rửa, thì Đức Chúa Giêsu cũng đến chịu người rửa nữa, và khi Chúa cầu nguyện, thì trời mở ra. Có Đ. C. T. Thần lấy hình bề ngoài như chim bồ câu bay xuống trên mình Người, lại có tiếng trên trời phán rằng : Con là Con Tao yêu dấu, Tao lấy làm đẹp lòng Tao mà ở trong Con Vậy khi Đ. C. Giêsu mới ra giảng, thì Người ước chừng được ba mươi tuổi, mà thiên hạ tưởng Người là Con ông Giuse. — Ngợi khen Chúa Kirixitô.

Offertoire. — Ở Giêrusalem, mây hãy ngợi khen Chúa : hỡi Sion, hãy ca tụng Chúa mây, bởi vì Chúa làm cho các cửa mây đăng kiên cố, xuống phước cho các con cái ở trong mây.

Lời nguyện thăm. — Lạy Chúa, chúng tôi cậy nhờ có Bạn rất thánh Đức Mẹ Chúa, mà xin Chúa lấy lòng khoan dung mở lòng cho chúng tôi biết khinh chê những sự dưới đất này, và kính mến Chúa là Chúa Trời thật cho trọn. Chúa hằng sống hằng trị cùng Đ. C. Cha và Đ. C. T. Thần đời đời. .

Préface. — . . Thật là xứng đáng, phải lễ, công chánh và sanh phần rồi cho ta cảm tạ đội ơn Chúa luôn và khắp mọi nơi. Lạy Chúa chí thánh, lạy Cha phép tắc vô cùng, lạy Đ. C. Trời hằng có đời đời. Và được tung hô tán tạ khong khen ca ngợi Chúa cho xứng trong lễ ông thánh Giuse là Người nhơn lành Chúa đã cho gá bạn cùng Đức Nữ

đồng trình mà sanh Chúa chí tôn, cũng là kẻ trung thần khôn khéo dâng Chúa đặt lên gìn giữ Con một Chúa Giáng sinh bởi phép Đ. C. Thánh Thần, là Đ. C. Giêsu Kirixitô, mà các thánh thiên thần không khen oai quờn sang trọng Chúa, các thần Cai thờ lạy, các thần Quyền phép run sợ. Các Đấng và các Phép tể trên trời và phẩm thần Sêraphim đều hòa hiệp cùng các đứng ấy mà chúc tụng.

Thì chúng tôi cầu xin Chúa truyền cho tiếng chúng tôi khấn nguyện được hiệp với tiếng phô dâng ấy mà đồng thanh lên rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai...

Rước lễ rồi. — Thánh tổ Giacob sinh thánh hơn Giuse là bạn Đức bà Maria, vì nữ trình sinh Đ. C. Giêsu cũng gọi là Kirixitô,

Lời nguyện sau hết. — Lạy Chúa là Chúa trời chúng tôi, chúng tôi được

lấy sức nơi mạch ơn Chúa, thì chúng tôi nguyện xin Chúa như đã cho ông thánh Giuse phù hộ chúng tôi thể nào, nay cũng ban cho chúng tôi nhờ lời cầu và công nghiệp người, mà dựng phần vinh hiển trên trời như vậy nữa. Vì Đ. C. Giêsu Kirixitô là Chúa chúng tôi...

Lễ thánh Tông đồ.

Introit. — Kính lạy Chúa trời, tôi quý trọng quá thể những kẻ có nghĩa với Chúa ; quyền thế phò kẻ ấy rất đôi kiên cố lắm. — Lạy Chúa, Chúa thử nghiệm tôi và nhận biết tôi nữa ; Chúa biết tôi khi ngồi, khi chỗi dậy.

Ỗ. — Sáng danh Đức Chúa Cha và Đ. C. Con và Đ. C. Thánh Thần. Như đã có trước vô cùng và bây giờ....
(Lặp lại đầu:)

(Kyrie. — Gloria...)

Lời nguyện. — Lạy Đ. C. Trời, Chúa đã dùng các thánh Tông đồ Chúa mà ban cho chúng tôi nghe biết danh Chúa : Chúa ban cho chúng tôi phước được mừng sự vang hiển phô thánh ấy nường đời đời, thì xin cũng cho chúng tôi nhờ phước lộc trong lễ này. ʘ. — Sáng danh Đ. C. Cha, và Đ. C. Con và Đ. C. Thánh Thần. Như đã có trước vô cùng... (Lặp lại đầu.)

**Theo bài thơ ông thánh
Phaolô gởi cho bốn đạo Êphesô.**

Đoạn thứ bốn. Câu thứ 6.

Ở anh em ; ai nấy trong ta đã được ơn tùy lượng Chúa Kirixitô ban cho. Vì vậy có lời rằng : Người lên cao thì đem kẻ bị bắt làm tôi đi theo ; Người ban ơn cho người ta. Mà nói Người đã lên cao là gì, chẳng phải là vì trước đã xuống tận đáy dưới đất sao ? Đấng đã xuống cũng là chính Đấng đã lên rên các tầng trời mà làm cho trọn mọi

sự. Lại Người đã phân đẳng cấp, kẻ thì làm tông đồ, kẻ thì làm tiên tri, còn người khác làm kẻ giảng lời Êvang, lại người khác làm kẻ chăn chiên và tấn sĩ dạy dỗ bốn đạo nên trọn hảo mà làm việc chức bậc mình, mà gây dựng nên thân thể Chúa Kirixitô; cho đến khi hết thấy mọi người chúng ta đều hiệp làm một đức tin, mà nhìn biết Con Đ. C. Trời nên bậc thánh nhơn, vừa theo đủ tuổi Chúa Kirixitô. — Đội ơn Chúa!

Graduel. — Người sẽ đặt pho kẻ ấy làm vua trên khắp hết trái đất; pho kẻ ấy sẽ nhớ danh Chúa. — ỳ. — Kế nối cho tổ tiên Chúa, thì có sinh các con trai cho Chúa; bởi đó cho nên các dân sẽ ngợi khen Chúa...

Alleluia, Alleluia. Lạy Chúa, những kẻ có nghĩa với Chúa được trọng kính quá bội; quyền thế pho kẻ ấy rất dồi kiên cố lắm. Alleluia.

Từ Chúa nhật bảy mươi và trong mùa chay :

Tract : — Những kẻ khi gieo giống mà chảy nước mắt thì trong khi gặt sẽ vui mừng. ̣. — Vừa đi vừa khóc lúc gieo hạt giống. ̣. — Mà khi trở về gánh lúa bó thì hơn hờ mừng vui.

Theo lời Êvang ông thánh Matthêu.
Đoạn thứ 19. Câu thứ 27.

Thuở ấy: Ông thánh Phêrô thưa Đức Chúa Giêsu rằng: Này chúng tôi đã bỏ hết mọi sự mà theo Thầy, vậy mà chúng tôi sẽặng sự gì? Thì Đ. C. Giêsu phán cùng pho ông ấy rằng: Thật Tao phán cho bay biết, bay đã theo Tao, thì đến chừng huờn sinh, khi Con Người ngự trên tòa oai nghi Người, thì bay cũng sẽ ngồi trên mười hai dòng Isarae. — Và hễ ai bỏ nhà cửa, hay là anh em, hay là chị em, hay là cha, hay là mẹ, hay là vợ, hay là con cái, hay là ruộng

nương vì danh Tao, thì nó sẽ lãnh bằng một trăm, và sẽ đặng sống đời đời.

— Ngợi khen Chúa Kirixitô...

Offertoire. — Tiếng phô kẻ ấy vang cùng khắp đất; và lời những kẻ ấy rao truyền cả thế gian.

Lời nguyện thầm. — Lạy Chúa, chúng tôi kính mừng các thánh Tông đồ Chúa, hưởng phước vang hiển đời đời, thì chúng tôi nguyện xin Chúa ban cho chúng tôi đặng đền tội bởi nhờ những phép nhiệm mầu này, mà xứng đáng vui mừng ca ngợi phước vinh vang ấy hơn nữa, vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô, Con Chúa hằng sống hằng trị...

Préface. —Thật là xứng đáng, phải lẽ, công chánh và sanh phần rồi, nài xin khẩn nguyện Chúa là Đấng chăn giữ đời đời chớ nỡ bỏ đoàn chiên Chúa, song xin Chúa cứ nhờ các thánh Tông đồ mà gìn giữ phù trì bảo hộ chúng tôi luôn. Ngõ được phô kẻ ấy

quản xuất, là những đấng Chúa đặt lên nối tiếp việc Chúa mà cầm đầu đoàn chiên Chúa. Bởi đó cho nên chúng tôi hiệp cùng các thánh thiên thần và các Tổng lãnh thiên thần, cùng các thần Ngai, các thần Cai, làm một với cả và đạo binh thiên quốc, mà hòa hát ca vinh hiển Chúa chẳng hay cùng rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai...

Rước lễ rồi. — Chúng bay là những kẻ đã theo Tao, sẽ ngồi trên tòa mà phán xét mười hai dòng Isarae.

Lời nguyện sau hết. — Kinh lạy Chúa, chúng tôi mới chịu phép bí tích Thánh thể, đang sắp mình khấn nguyện, xin Chúa vì lời các thánh Tông đồ Chúa cầu bầu, mà làm cho những của chúng tôi chịu trở nên dịu được sanh lợi cho cho chúng tôi, bởi sự tôn kính phước các thánh tử đạo ấy. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô, Con Chúa hằng sống hằng trị...

Lễ thánh Tử đạo.
(*Không có chức Giám mục*)

Introit. — Lạy Chúa, Vua sẽ vui mừng vì có sức mạnh Chúa ; và sẽ khoái lạc quá bội bội được phần rồi Chúa ban ; sự người ước ao thì Chúa đã cho có. Vì chưng Chúa tự lòng ban ra cho người phước lộc ngọt ngào ; Chúa đã đặt trên đầu người mũ triều thiên bằng đá ngọc quý báu. Ẹ. — Sáng danh Đ. C. Cha và Đ. C. Con, và Đức Chúa Thánh Thần. Như đã có trước vô cùng... (Lặp lại đầu).

Lời nguyện. — Kính lạy Đ. C. Trời phép tắc vô cùng, chúng tôi nguyện xin Chúa ban cho chúng tôi là kẻ kính mừng ngày sinh nhật thánh tử đạo Chúa, đừng nhờ lời người chuyển cầu cho vững vàng trong sự yêu mến danh thánh Chúa. Vì Chúa chúng tôi là Đức Chúa Giêsu Kirixitô, Con Chúa bằng sống hằng trị....

Bài sách khôn ngoan

Đoạn thứ 10. Câu thứ 10

Chúa đã dìu dắt người lành đi đường ngay và đã cho kẻ ấy thấy nước Đức Chúa Trời, và cho kẻ ấy thông biết các sự thánh : Người đã cho những kẻ ấy dặng nên giàu có bởi chịu khó làm việc, và Người đã làm cho mọi sự khó nhọc kẻ ấy dặng nên sung mãn. Khi quân quỷ quái bày mưu gian, thì Chúa đã giúp kẻ lành, và cho kẻ ấy dặng nên phú túc. — Người đã gìn giữ kẻ ấy cho khỏi kẻ nghịch thù và chữa kẻ ấy cho khỏi quân quỷ trá, và Người đã cho kẻ ấy giao công mạnh mẽ cho dặng thắng trận, và cho dặng biết sự khôn ngoan thì cao phép hơn mọi sự. — Sự khôn ngoan này chẳng bỏ kẻ lành, khi kẻ ấy bị bán, một cứu kẻ ấy cho khỏi tay quân tội lỗi, lại xuống dưới hầm làm một cùng kẻ ấy, và khi kẻ ấy phải xiềng thì chẳng bỏ kẻ ấy, cho đến khi

mình ban cho kẻ ấy đăng quờn bình trong nước, và phép tắc mà trừng trị những chúng chà xát kẻ ấy ; lại những quân đã vu oan cho kẻ lành, thì sự khôn ngoan này, đã làm chứng rõ ràng nó là quân tà mị, và Đ. C. Trời là Chúa chúng ta đã ban cho kẻ ấy đăng sáng láng đời đời.

Gradual. — Phước cho kẻ kính sợ Đ. C. Trời và ái mộ quá bộ các điều Chúa răn dạy. — ỹ. Dòng giống kẻ ấy sẽ có quyền thế trên đất : Dòng dõi các kẻ ngay lành sẽ đăng phước.

Alleluia Alleluia ỹ. Lạy Chúa, Chúa đã đặt trên đầu người mũ triều thiên bằng đá ngọc quý báu. Alleluia.

Từ Chúa nhật bảy mươi, và trong mùa chay

Tract : Lòng người ước ao thì Chúa đã ban cho : miệng người cầu khẩn, Chúa chẳng bắt ché. — ỹ. Vì chưng Chúa đủ lòng ban bố người được phước lộc ngọt ngào ; Chúa đã đặt trên đầu người mũ triều thiên bằng đá ngọc quý báu.

Theo lời Êvang ông thánh Matthêo.

Đoạn thứ 10. Câu thứ 34.

Thuở ấy : Đ. C. Giêsu phán cùng môn đệ mình rằng : Bay chớ ngờ là Tao đã đến mà đem sự hòa thuận xuống đất : Tao chẳng đến mà đem sự hòa thuận, song đem gươm. — Vì chưng Tao đã đến mà phân rẽ người ta ra khỏi cha nó, phân con gái ra khỏi mẹ nó, và nàng dâu ra khỏi bà già nó. — Và những kẻ nghịch thù cùng người ta là chính những kẻ ở trong nhà nó. — Ai yêu cha hay là mẹ hơn yêu Tao, thì nấy chẳng xứng đáng Tao ; và ai yêu con trai hay là con gái mình hơn Tao, thì chẳng xứng đáng Tao. — Và ai chẳng chịu lấy thánh giá mình và chẳng theo Tao, thì chẳng xứng đáng Tao. — Ai gìn giữ sự sống mình, thì sẽ mất nó ; và ai sẽ làm mất sự sống mình vì Tao, thì sẽ gặp nó lại. — Ai tiếp rước bay, thì tiếp rước Tao ; và ai tiếp rước Tao

thì tiếp rước Đấng đã sai Tao. — Ai tiếp rước đấng tiên tri vì người là tiên tri, thì nấy sẽặng phần thưởng của tiên tri; và ai tiếp rước người nhơn đức, vì người ấy là người nhơn đức, thì nấy đặng phần thưởng của người nhơn đức. — Và ai sẽ cho một đũa trong những kẻ rất nhỏ mọn nầy uống một chén nước lã mà thôi, vì nó là môn đệ Tao; thì thật Tao phán cho bay rỗi, người ấy chẳng mất phần thưởng mình.

Offertoire. — Chúa ban cho người phủ phê vinh hiển tôn sang, và đặt người trên hết các việc tay Chúa đã làm.

Lời nguyện thầm. — Lạy Chúa, Chúa đã nhậm của lễ và nghe lời chúng tôi cầu, thì chúng tôi nguyện xin Chúa lấy lòng lân mẫn mà nhậm lời vì những sự mầu nhiệm bởi trời ban xuống, hầu rửa chúng tôi cho nên trong sạch. Vì Đ. C. Giêsu Kirixitô, Con Chúa là Đấng hằng sống...

Préface. — (Préface chung) như
mấy lễ sau :

... Thật là xứng đáng, phải lễ, công
chánh và sanh phần rồi, là chúng ta
cám tạ đội ơn Chúa luôn và khắp
mọi nơi, lạy Chúa chí thánh, lạy
Chúa phép tắc vô cùng, lạy Đ. C. Trời
hằng có đời đời, bởi nhờ Chúa Kiri-
xitô là Chúa chúng tôi. Bởi nhờ Chúa
Kirixitô mà các thánh thiên thần tán
tạ khong khen oai quờn Chúa, các
thần Cai thờ lạy, các thần Quyền phép
run sợ. Các tầng trời và các Phép tắc
trên trời cùng phẩm thần Seraphim
hiệp hòa cùng nhau mà chúc tụng
khong khen. Thì chúng tôi cầu xin
Chúa truyền cho chúng tôi dặng hiệp
tiếng phàm hèn mà xưng hô lên rằng :

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai...

Rước lễ rồi. — Ai muốn theo Tao
thì hãy bỏ mình và hãy vác thánh giá,
và hãy theo Tao.

Lời nguyện sau hết. — Lạy Chúa là Chúa Trời chúng tôi, chúng tôi nguyện xin Chúa ban cho chúng tôi như đã dâng mạng lễ nhấc lại các thánh Chúa dưới đất này thể nào, thì sẽ được hưởng mặt Chúa đời đời như làm vậy. Vì Chúa chúng tôi là Đức Chúa Giêsu Kirixitô, Con Chúa, là Đấng hằng sống hằng trị...

Lễ thánh Tu hành.

Introit. — Miệng kẻ lành sẽ xưng sự khôn ngoan, và lưỡi kẻ ấy sẽ nói sự công chính : lẽ luật Chúa Trời của người ở tại nơi người. — Mầy chớ phân bì với những kẻ dữ ; cũng chớ ghen ghét các kẻ làm sự gian tà. — *ψ.* Sáng danh Đ. C. Cha và Đ. C. Con và Đ. C. T. Thần. Như đã có trước vô cùng. (*Lặp lại đầu*)

Lời nguyện. — Kính lạy Đ. C. Trời, Chúa cho chúng tôi vui mừng, mà làm

lễ hằng năm kính tôn thánh tu hành (M) Chúa, Chúa lấy lượng bao duông cho chúng tôi kính ngày sinh nhật Người, thì xin ban ơn bắt chước các việc Người nữa. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô Con Chúa hằng sống hằng trị...

Bài Sách Khôn ngoan.

Đoạn thứ 31. Câu thứ 8.

Phước thật là người chẳng đứng bợn nhơ, cùng không đi theo vàng bạc, cùng chẳng cậy trông tiền của vào kho tàng. — Người ấy là ai, và ta sẽ khen người? Vì bao lâu ở đời người đã làm những sự lạ lùng. — Người đã chịu vàng thử mình và đã nên trọn lành; người sẽ dựng vinh hiển đời đời: người đã phạm luật đặt, mà không phạm; làm sự dữ đặt mà không làm. — Hơn vì lẽ ấy của cái người đã dựng vững chắc trong Chúa, và cả và hội các thánh sẽ tôn khen của bố thí người.

Graduel : -- Kẽ lành sẽ trổ sinh như nhành lá cây kè; sẽ đơm ra như cây bá hương Libano trong đền Chúa. — Cho đăng rao giảng nhưn từ Chúa sớm mai, và ngợi khen sự thật Chúa ban tối.

Alleluia. Alleluia. ̣ — Phước cho kẻ chịu đe rền thử, vì khi đã thử nghiệm rồi thì sẽ lãnh mũ triều thiên hằng sống. — Alleluia.

Từ Chúa nhật Bảy mươi và Mùa chay.

Tract. : Phước cho kẻ kính sợ Chúa; và hay mến ưa quá bội các điều Người răn dạy. ̣. Dòng giống kẻ ấy có quyền thế trên đất; dòng dõi các kẻ ngay lành sẽ đăng phước. ̣. Vinh hoa của cải sẽ có trong nhà người, và sự công chính người ấy cứ một mực bền đỗ đời đời.

Theo lời Êvang ông thánh Luca.

Đoạn thứ 12. Câu thứ 35.

Thuở ấy : Đ. C. Giêsu phán cùng môn đệ mình rằng : Bay hãy cột lưng và

cầm đèn thắp trong tay. — Và bay giống như người đang chờ chủ mình đi ăn cưới mà về: hầu khi người đến và gõ cửa, thì liền mở cho. — Phước cho những đầy tớ nào mà chủ nhà về thì gặp đang thức canh; thật Tao nói cho bay hay, chủ sẽ nịt lưng và biểu nó ngồi bàn, và bước qua mà dọn ăn cho nó. — Nếu chủ tới canh hai hay là canh ba, mà gặp như vậy, thì phước cho những đầy tớ ấy. — Mà bay cũng phải biết điều này, chủ nhà hay dặng kẻ trộm đến giờ nữa, ắt là mình thức mà canh và không để cho khoét nhà mình. — Vậy bay cũng phải ở cho sẵn sàng, vì giờ bay chẳng dè, thì Con người sẽ đến.

Offertoire. — Sự chơn thật và lòng nhơn lành Tao thương xót ở cùng người, và nhơn danh Tao sức lực nó sẽ nổi lên.

Lời nguyện thăm. — Lạy Chúa, chúng tôi tế dựng của lễ thờ phượng Chúa mà nhớ đến các thánh Chúa, thì chúng tôi đem lòng trông cậy mình được cứu khỏi những sự dữ gay trở bây giờ và sau này nữa. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô...

Préface. — (Coi Préface chung, trang 190.)

Rước lễ rồi. — Phước cho đầy tớ nào khi Chúa đến gặp đang thức canh giữ. Tao phán thật cho bay hân, chủ sẽ đặt đầy tớ ấy cai quản hết mọi của cải mình.

Lời nguyện sau hết. — Kính lạy Đ. C. Trời, chúng tôi mới được bổ dưỡng bằng của ăn của uống bởi trời ban xuống, thì chúng tôi hết lòng nguyện xin Chúa ban cho chúng tôi, là kẻ chịu của trọng này mà làm lễ nhắc lại thánh tu hành ấy, cũng được nhờ người cầu nguyện giúp nữa. Vì Chúa

chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô Con Chúa, là Đấng hằng sống hằng trị...

Lễ bà thánh Đồng trinh

Introit. — Nhà người ái mộ sự công bình và ghét đều gian ác : Bởi đó cho nên Chúa là Đ. C. Trời của người đã thoa xức người dầu hoan lạc hơn các bạn nhà người. Lòng tôi tuông ra lời ca tốt ; tôi đặt thi thơ bài tặng Vua. ✠. — Sáng danh Đ. C. Cha và Đ. C. Con và Đ. C. Thánh Thần. Như đã có trước (Lập lại đầu.)

Lời nguyện. — Kinh lạy Đ. C. Trời là Đấng làm chúng tôi siêu rồi, xin nhậm lời chúng tôi nguyện mà ban cho chúng tôi có lòng ái mộ đang sốt sắng hơn đức, như chúng tôi mừng lễ bà thánh N. là nữ đồng trinh của Chúa. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô Con Chúa hằng sống...

Theo bài thơ ông thánh Phaolô
Tông đồ gởi cho bốn đạo Corinthio.

Đoạn thứ 10. Câu thứ 17.

Ơ anh em : Ai muốn khoe mình thì
hãy khoe mình trong Chúa. — Vì chúng
không phải là kẻ khen mình, thì kẻ ấy
là toàn hảo tinh rỗng, song là kẻ dặng
Đ. C. Trời chứng cho mà thôi. — Chớ
chi anh em nhin một chút sự mê muội
thầy, xin anh em hãy nhin thầy : Vì
chúng thầy yêu dấu anh em bởi lòng
ghen tương như Đ. C. Trời. Bởi vì thầy
đã gả anh em cho một bạn mà thôi là
Đ. C. Giêsu Kirixitô, cho dặng giao anh
em cho Người như là nữ đồng trinh
thanh sạch. — Đội ơn Chúa !

Graduel. — Người hãy tiến lên trong
duông nhan đẹp để mình cho mau
chóng và cai quản. ̣. — Vì sự chơn
thật, hiền lành công bình, và tay hữu
người sẽ dẫn đưa nhà người cách lạ.

Alleluia, Alleluia. — Các nữ trình dâng đưa đến cùng vua, thì nối theo Người ; các bạn của người sẽ dẫn đưa đến vua mà vui mừng. Alleluia.

Từ Chúa nhật Bảy mươi và Mùa Chay.

Tract : Ở con gái, con hãy nghe, hãy coi, hãy lắng tai : bởi vì Vua ước mơ duông nhan của con. — *ψ.* — Hết thấy các kẻ phú quí trong dân cần coi mặt con : những công chúa làm vinh vang cho con. *ψ.* — Các nữ trình dâng đưa đến cùng vua thì nối theo người ; các bạn của người sẽ dẫn đưa đến vua mà vui mừng. — *ψ.* — Những nữ ấy sẽ đưa đi mà vui mừng phở lỏ : sẽ tiến đưa lên đền thờ vua.

Theo lời Evang ông thánh Matthêu

Đoạn thứ 25. Câu thứ 1

Thuở ấy : Đ. C. Giêsu phán ví dụ này cùng môn đệ mình rằng : Nước trên trời sẽ giống như mười người nữ đồng

trình cầm đèn mình mà đi ra đón chàng rể và nàng dâu. — Mà trong mấy người ấy thì có năm người khờ dại và năm người khôn lanh. — Năm người khờ dại thì lấy đèn, mà không đem dầu theo mình. — Còn mấy người khôn lanh thì lấy dầu đựng trong bình của mình làm một với đèn. — Mà bởi chàng rể chậm đến, thì mấy người ấy đều buồn ngủ hết thấy mà ngủ đi. — Song tới nửa đêm thì có tiếng hô lên rằng : Kia chàng rể tới : chị em hãy ra rước người : — Bấy giờ mấy người nữ ấy bèn chỗi dậy hết thấy và dọn dẹp đèn mình. — Mà mấy người khờ dại đã nói cùng mấy người khôn lanh rằng : Mấy chị, cho chúng tôi một chút dầu của mấy chị, vì đèn chúng tôi tắt hết. — Thì mấy người khôn lanh trả lời rằng : Sự rủi mà không có đủ cho mới tôi với các chị ; thà các chị đi tới mấy người bán, mà mua cho các chị. — Đang khi mấy người đi mua thì chàng rể về tới ; và

mấy người nữ đã sẵn thì vào đám cưới với người ; và đã đóng cửa lại. — Sau hết mấy người nữ kia cũng đến mà nói rằng : Chường ông, thừa ông, mở cửa cho chúng tôi với. — Song chàng rể trả lời rằng : Tao nói thật với bay, tao không biết bay. — Vậy bay hãy tỉnh thức, vì bay không biết ngày, cũng không biết giờ. — Ngợi khen Chúa Kirixitô.

Offertoire. — Các công chúa làm vinh vang cho con ; bà hoàng hậu đứng bên hữu con, trang hoàn y phục chói ánh vàng, gián sắc...

Préface. — (Chung như trang 190.)

Lời nguyện thăm. — Lạy Chúa, xin Chúa nhậm của lễ dân thánh hiến dựng mà kính tôn các thánh Chúa, vì hiểu biết mình dặng ơn Chúa phù trì hộ vực cho khỏi gian nan, vì công nghiệp phôi thánh ấy.

Rước lễ rồi. — Năm người nữ khôn lanh đã lấy dầu đựng trong bình đèn mình, mà đến nửa đêm có tiếng hô lên rằng : Kia chàng rể tới ; hãy đi ra đón rước Chúa Kirixitô.

Lời nguyện sau hết — Lạy Chúa, Chúa đã lấy của lễ mà ban cho gia thất Chúa phủ phê no đầy, thì chúng tôi nguyện xin Chúa ban cho chúng tôi nên sốt sắng, vì lời giảng thánh chúng tôi làm lễ kính hôm nay bầu chữa cầu thay. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô Con Chúa, là Đấng hằng sống hằng trị..

Lễ cầu cho kẻ qua đời.

(*Ngày hàng*)

Introit. — Lạy Chúa, xin ban cho những kẻ ấy nghỉ ngơi đời đời, và cho những kẻ ấy thấy mặt Chúa sáng láng vô cùng. — Lạy Chúa trời, tại trên núi Sion mới ca ngợi Chúa xứng đáng,

và trong thành Giêrusalem mới phải
nguyên trả thảo cho Chúa. — Xin Chúa
khắc nhậm lời tôi nguyện, thì mọi
người sẽ đến cùng Chúa. (*Lặp lại đầu.*)

Kyrie eleison...

Lời nguyện — 1° Lạy Chúa trời, là
Đấng đã làm cho những tôi tớ Chúa
lên chức phẩm Giám mục hay là linh
mục trong hàng Thầy cả như các thánh
Tông đồ, chúng tôi nguyện xin Chúa
ra ơn cho những kẻ ấy cũng dặng
nhập vào hưởng phần cùng các đấng
ấy đời đời. Vì Chúa chúng tôi là Đức
Chúa Giêsu Kirixitô Con Chúa, là Đấng
hằng sống...

2° Lạy Chúa trời, là Đấng hay ban
ơn tha thứ và yêu chuộng phần rồi
loài người : Chúng tôi nguyện xin lòng
khoan nhơn từ hậu Chúa, vì lời Đức
Bà Maria hằng đồng trình chuyển cầu
làm một với hết các thánh Chúa, ban
cho anh em, những người thân thích,

các kẻ làm ơn trong hội chúng tôi, đặt vào hưởng phần phước đời đời.

3° Lạy Chúa trời, là Đấng sanh dựng cùng Cứu chuộc hết các kẻ tin, xin Chúa xuống ơn tha thứ mọi tiền khiên cho các linh hồn đầy tớ nam nữ Chúa đặt nhờ lời cầu xin khẩn nguyện, mà nhờ lượng bao duông như lòng sở ước bấy lâu. Vì Chúa, Chúa hằng sống hằng trị đời đời chẳng cùng...

**Theo bài sách Diêm lạ
ông thánh Gioan Tông đồ.**

Đoạn thứ 14. Câu thứ 13.

Trong những ngày ấy : Tôi đã nghe tiếng bởi trời phán cùng tôi rằng : Mầy hãy biên lấy : Phước cho những kẻ chết, là kẻ qua đời trong Chúa, Chúa Thánh Thần phán rằng : Từ nay mà đi những kẻ ấy sẽ được nghỉ ngơi, khỏi những sự khó nhọc mình ; bởi vì các việc những kẻ ấy đã làm sẽ theo đòi các kẻ ấy.

Graduel. — Lạy Chúa, xin Chúa cho những kẻ ấy nghỉ ngơi đời đời, và cho những kẻ ấy xem thấy sáng láng vui vẻ luôn luôn: — Kẻ ngay lành sẽ di tích nhớ đời đời, chớ không sợ nghe ai nói xấu chút nào đâu.

(Cầu tiếp:) Lạy Chúa, xin Chúa mở hết giây tiền khiên buộc trói linh hồn mọi người giáo hữu ly trần. — Lại cậy nhờ ơn Chúa cứu giúp cho pho kẻ ấy đăng qua khỏi án vấn tra. — Cũng đăng hưởng phước thanh nhàn sáng láng đời đời.

Kinh Dies iræ. — Thương ôi! Đến ngày Chúa nổi...

Theo lời Êvang ông thánh Gioan.

Đoạn thứ 6. Câu thứ 51.

Thuở ấy: Đ. C. Giêsu phán cùng đoàn lũ quân Giudêu rằng: Tao là bánh hằng sống bởi trời mà xuống. Nếu ai ăn bánh này thì sẽ sống đời đời, và bánh Tao sẽ cho là thịt Tao, cho

thế gian đang sống. Ấy vậy quân Giu-đêu cãi cộ cùng nhau rằng : Lẽ nào mà người này cho ta ăn thịt mình đang ? Vậy Đ. C. Giêsu phán cùng chúng nó rằng : Tao nói thật, Tao nói thật cùng chúng bay, nếu bay chẳng ăn thịt Con người cùng chẳng uống máu Con người, thì bay chẳng đang giữ sự sống trong bay. Hễ ai ăn thịt Tao cùng uống máu Tao, thì nó giữ sự sống đời đời ; và đến ngày tận thế Tao sẽ cho nó sống lại.

Offertoire. — Lạy Đ. C. Giêsu là Vua vang hiển, xin cứu linh hồn các kẻ tin đã qua đời cho khỏi hết phần phạt Hỏa ngục và khỏi vực thăm sâu : Xin cứu chữa những linh hồn ấy khỏi hàm sự tử, kéo bị vực ngục lấp vùi, mà nhận vào trong nơi mù mịt u ám. Song xin cho Tổng thống thánh thần Micae siêu độ những linh hồn ấy vào nơi sáng thánh. Là chốn Chúa đã hứa cho thánh tổ Abaraham và cho miêu

dê người. Ẳ. — Lạy Chúa, chúng tôi
dưng cho Chúa của lễ và lời ca ngợi.
Xin Chúa nhậm lấy mà xá thứ các linh
hồn ấy, là những kẻ chúng tôi đang
nhắc nhớ hôm nay : Lạy Chúa, xin hãy
dạy những linh hồn ấy thoát qua khỏi
sự chết, mà bước tới sự hằng sống. Là
sự Chúa xưa đã hứa cho thánh tổ Aba-
raham và cho miêu dê người.

Lời nguyện thăm. 1° - Lạy Chúa
chúng tôi nguyện xin Chúa nhậm lấy
những của lễ chúng tôi dâng cho những
linh hồn tôi tớ Chúa làm Giám mục hay
là linh mục, hầu nhờ Chúa dạy các đấng
ấy là những kẻ Chúa đã ban phát công
trận Giám mục hay là linh mục ở đời
này, được vào hàng cùng các thánh
Chúa trên nước thiên đàng. Vì Chúa
chúng tôi là...

2° — Lạy Chúa Trời, là Đấng hay
thương xót vô ngần, xin Chúa lấy lòng
bao duông mà nhậm lời chúng tôi hạ
mình khẩn nguyện, cùng vì những phép

bí tích sanh phần rồi chúng tôi, xin tha hết các tội lỗi cho những linh hồn anh em, bà con và những kẻ ơn nghĩa chúng tôi mà Chúa đã cho biết xưng ra danh Chúa.

3° — Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa nhìn từ xem đến những của lễ chúng tôi dựng đến Chúa mà chuyển cầu cho các linh hồn tôi tớ nam nữ Chúa, là những linh hồn Chúa đã cho lập công theo đức tin đạo thánh, thì cũngặng ân huệ hưởng phần thưởng nữa. Vì Chúa chúng tôi là Đ. C. Giêsu..

Préface. — ... Thật là xứng đáng, phải lễ công chánh, và sanh phần rồi cho ta cảm tạ đội ơn Chúa luôn và khắp mọi nơi. Lạy Chúa chí thánh, lạy Cha phép tắc vô cùng, lạy Đ. C. Trời hằng có đời đời. Vì Chúa thì chúng tôi vững bền trông cậy đặng sống lại mà hưởng phước: những kẻ âu lo buồn rầu số phận phải chết, thì được an tâm sẽ sống lại miên trường.

Kính lạy Chúa, bởi chưng những kẻ tin Chúa thì đời mạng sống chớ không mất tuyệt, và khi nào cái nhà lưu giam dưới đất này hư nát rồi, thì có sẵn chỗ ở đời đời trên các tầng trời. Nhơn vì sự ấy chúng tôi hiệp với các thánh Thiên thần, các Tổng lãnh Thiên thần, cùng những vị thần Ngai, thần Cai, với cả đạo binh thiên quốc, mà xưng ca chúc tụng vinh hiển Chúa chẳng hay cùng chẳng hay hết...

Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai...

Rước lễ rồi. — Lạy Chúa, xin cho sự sáng đời đời chiếu quang những kẻ ấy, làm một với các thánh Nam nữ Chúa kiếp kiếp ; vì Chúa có lòng nhơn từ lân mẫn. Lạy Chúa, xin Chúa cho những kẻ ấy đặng nghỉ ngơi đời đời, và cho những kẻ ấy đặng xem thấy mặt Đ. C. Trời sáng láng vui vẻ vô cùng. Vì Chúa nhơn từ lân mẫn...

Lời nguyện sau hết. — 1° — Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa cứ lòng khoan nhơn thương xót những tội tớ Chúa là các Giám mục hay là linh mục, hầu cho những kẻ ấy nhờ lòng Chúa thương xót, được thông phần phước đời đời của Đấng phô kẻ ấy cậy trông và kính tin. Vì Chúa là Đấng hằng sống...

2° — Lạy Chúa Trời phép tắc và hay thương xót, chúng tôi nguyện xin Chúa cho những linh hồn anh em, bà con và những kẻ làm ơn nghĩa, mà chúng tôi đứng lễ tiến quờn cả Chúa hôm nay, được nhờ ơn sức bí tích này mà đền tội khiên, cùng hưởng phước cao sang vô cùng, vì lòng Chúa đoái thương.

3° — Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa nhậm lời kêu cầu mà xuống phước cho các linh hồn tội tớ nam nữ Chúa ; xin Chúa khất xá các linh hồn ấy hết mọi tội lỗi, và cho nhờ phần phước Chúa Cứu chuộc. Chúa là Đấng hằng sống hằng trị đời đời chẳng cùng.

Lễ hồi tử hay là lễ qui lăng

Có một lời nguyện riêng, và bài thơ, bài Evang khác, mà thôi.

Bồn đạo ta hay xem lễ cất xác cùng đưa đón cho tới phần mộ, kẻ thì chịu theo thừa tình hiếu thảo, người vì đức thương yêu quen lớn. Việc ấy không phải là xử sanh tử ngãi mà thôi, cùng là việc lành, việc phải, đáng khen. Cho nên tác giả thêm vô đoạn này có ý cắt nghĩa lễ phép cùng kinh nguyện trong lễ, hầu cho kẻ đến xem chằm chỉ cầu nguyện hơn và hiểu biết ý chỉ đạo mẫu tốt lành cao trọng thể nào.

Nhà thờ. — Ngày lễ mỗ nhà thờ trần thiết âm tang: trên dưới dọn chường cờ xí màu cách bi ai; chính giữa dưới cung thánh sắp đặt chỗ quan tài, xung quanh để bày những dấu buồn bực thương khó, mà tỏ vẻ tang chế với gia quyến đang sầu não khóc than: nhứt là có ý kính xác kẻ có đạo.

Từ thuở ban đầu Hội thánh kính xác
bồn đạo lắm, nhìn là nhà là đền thờ
cho Đ. C. T. Thần ngự mà ban ra các
việc lành phước đức. — Tuy rày xác
ấy nằm tro tro sắp hư lần, song thuở
sống nhờ nước Rửa tội cùng phép Giải
tội đã ra vẹn sạch, nên tòa rước Đức
Chúa Giêsu hằng sống trong phép
Thánh thể, lại biết đã mấy lần trong
đời mình chịu nhiều ơn nhiều phép
lành của Hội thánh nữa. Vậy đáng
kính vì, nên để giữa nhà thờ cùng đặt
trên linh sàng như trên giường lều
sang trọng, có chong đèn đuốc sáng
lòa tứ giăng.

Đã có nhiều sách làm chứng giáo
hữu đời xưa hay dùng đèn đuốc, lồng
đèn, nén sáp khi mai táng cho trọng
thể. Ông thánh Grêgoriô Nadanxêno
nói : « thấp đèn mà kính kẻ có đạo qua
khỏi thể trần cho là việc đạo đức ». Ông
thánh Hiêrônymô thuật lại khi
chôn bà thánh Paula thì giám mục,

linh mục cầm đèn sáp đèn lồng. Mà ông thánh Gioan kim khẩu cắt nghĩa là mừng đưa kẻ đấu chiến giao công trần thế đã huờn thành rồi.

Rước xác vô nhà thờ. — Thấy trong lễ phép cũ đời xưa, các đảng tiên hiền có nói đến sự rước đưa xác, đi có hát, than ca vịnh, trưng cờ thánh giá, đèn đuốc, xông hương, rảy nước thánh. Ông thánh Grêgôriô Nixenô thuật lại cuộc táng xác chị mình thì nói trước khi đem đi chôn phần mộ, chị em trong nhà phước hiệp nhau cầu nguyện than khóc rùm thâu đêm.

Khi đi theo quan tài, khá tua giữ phép ; nhứt là biết chạnh lòng buồn mà thống tình áo nảo và đọc kinh cầu nguyện cho linh hồn ấy.

Bằng về Hội thánh là đảng an ủi hữu tình hữu lực, phái thầy cả mình đi rước xác thay vì các giáo nhơn.

Thầy cả tới nơi lấy nước thánh rảy trên quan tài và đọc thầm kinh Ớ

*Chúa tôi, tôi ở chốn thâm sâu kêu đến
cùng Chúa... Đoạn xướng câu Exsulta-
bunt Domino... -Xướng cốt tôi khô teo
sẽ chuyển lên... và bắt bài ca vịnh thánh
vương thống hối Miserere mei Deus...
và đi trước xác và hát than thở :*

Cúi nguyện Chúa muôn phần thương,
Như lòng Chúa rất nhơn từ,
Xin hãy muôn phần thương xót, mà sỗ tội
lỗi tôi đi.

Xin Chúa rửa tôi cho tôi dặng trong dặng
sạch.

Vì tôi hản biết, tội tôi quả báo quả thù.
Tôi đã lỗi cùng Chúa lắm, tôi phạm tội trước
mặt Chúa.

Xin Chúa thương tình tha thứ, kéo mà nhuốc
đến từ bi.

Ấy tôi mắc tội tổ tông, nhần thuở đầu thai
lòng mẹ.

Mà Chúa đã nhậm lời hứa, soi cho tôi biết
lẽ mầu.

Chúa hãy rửa tôi, thì tôi liền trắng hơn tuyết,
Chúa hãy nhơn thứ, thì tôi liền dặng an hòa.
Xin Chúa hãy trở mặt đi, chớ nhìn đến tội
tôi nữa,

Xin Chúa xuống lòng thanh tịnh, cho tôi tâm
chánh thật thà.

Xin chớ để tôi phải lìa cách xa mặt Chúa,
Xin chớ cất ơn Đ. C. Thánh Thần làm chi.
Xin Chúa cho tôi nay đặng vui về phần rồi,
Đặng ơn bền vững, ăn năn đau đớn cải chữa.
Sau tôi sẽ dạy kẻ thù, biết đang trở lại cùng
Chúa.

Xin Chúa chữa tôi khỏi tội đã làm đổ máu
oan xưa.

Thì miệng lưỡi tôi sau sẽ không khen tán tạ
lòng nhờn nghĩa Chúa.

Và lưỡi tôi sau mừng rỡ, tặng khen lòng
Chúa nhờn từ.

Phải mà Chúa nhậm lễ tế loài vật,
Lễ nào mà tôi dám tiếc cùng Chúa; song
chẳng đẹp lòng Chúa đâu.

Vì lễ rất đẹp lòng Chúa, là lòng ăn năn thăm
thiết,

Hắn thật thì Chúa chẳng từ.

Xin Chúa thương đến Xion, cho có thổ tường
thạch bích.

Khi ấy Chúa sẽ nhậm hết lễ vật dựng trên
bàn thờ.

Chúng tôi cậy vì danh Chúa nhờn từ,

Cho các đẳng linh hồn đặng lên chốn nghỉ ngơi.

Khi khiêng quan tài vô nhà thờ,
thì nghe bốn hội xướng lên tiếng bi ai,
giọng khoăn khoái mà giục lòng trông
cậy kêu cầu các thánh, thần linh, ra
tiếp đưa linh hồn ấy vào châu tòa
Chúa Cứu trùng, mà rằng : *Subvenite.*
Sancti Dei, occurrite Angeli Domini... Ở
các thánh Đ. C. Trời, xin tới tiếp. Ở
các thiên thần Chúa, hãy bươn tới rước
linh hồn người mà đưa ra mắt Đấng
cao cả chí tôn. Nguyên xin Chúa Kirixitô
là đấng gọi nhà người, khấng chịu lấy
người, cùng xin các thánh thiên thần
triệu đưa người dựa vào cung lòng
thánh tổ Abaraham. — (Lặp lại câu xin
trước). — Chúng tôi cậy vì danh Chúa
nhơn từ cho linh hồn người này đứng
lên chốn nghỉ ngơi. Hằng xem thấy
mặt Đ. C. Trời sáng láng vui vẻ vô cùng.
— (Lặp lại câu trên) — Để hòm thì
day đầu phía ngoài như cho kẻ chết
ngó vô bàn thờ. — Nếu là Thầy cả, thì
để đầu phía trong bàn thờ, vì thuở còn

sống mỗi khi làm lễ người hay trở mặt ra chào bốn đạo

Chính lễ. — Đời thứ năm có ông thánh Augutinô và sau có các thánh thần phụ bên Tây và bên Đông đều đoán việc dựng lễ tế mà cầu cho các giáo hữu qua đời, như thấy giữ khắp bốn phương bấy giờ thì bởi các thánh Tông đồ truyền ra. Ông thánh Cypriano sống trong thế kỷ thứ ba, và ông Eusebio, thế kỷ thứ bốn có nhắc đến việc tế lễ thể ấy.

Thầy cả trang hoàng y phục chánh tế rồi khoan thai bước lên bàn thờ mà tế lễ. Còn giáo hữu châu lễ phải hiệp một lòng một ý, rập nhau cất tiếng hát kinh Requiem... có nghĩa là :

Lạy Chúa, xin ban cho những kẻ ấy nghỉ ngơi đời đời, và cho những kẻ ấy thấy mặt Chúa sáng láng vô cùng. — Lạy Chúa Trời, tại trên núi Xion mới ca ngợi Chúa xứng đáng, và trong

thành Giêrusalem mới phải nguyên trả thảo cho Chúa. — Xin Chúa khăng nhậm lời tôi cầu nguyện, thì mọi người sẽ đến cùng Chúa. (Lặp lại trước.)

Ý lời cầu ấy thể này : Lạy Chúa, xin ban cho linh hồn này được nghỉ ngơi tiêu sái vô cùng. Linh hồn này đã giao công, đã trải qua nhiều nỗi khúc nôi, biết là bao nhiêu gian nan khốn khó trong đời mình : đã bị chước cám dỗ xông pha như tên đạn chấu vô bìa. Xác này đã chịu khó nhọc cực khổ thì đền đặng tội lỗi mình phạm bấy lâu trước. Xin Chúa cho linh hồn người ấy nghỉ ngơi vô cùng. — Thuở sống người đã lo làm lành, đã dỗi theo đường Chúa chỉ. Mà nếu bây giờ còn phải đền tội mới được thấy Chúa quang minh sáng láng, thì cúi xin Chúa khăng bót kỳ luyện tội cho người, ngõ cho mau lên Thiên đàng mà hiệp vầy mừng ngợi Chúa cửu trùng trong nơi đất phước luôn luôn.

Kinh *Kyrie eleison* là lời cầu xin bằng tiếng Grêcô, có nghĩa : *Lạy Chúa, xin Chúa thương xót chúng tôi*. Ba lần trước Hội thánh kêu đến Đ. C. Cha phép tắc và lòng lành vô cùng đã yêu dấu thế gian, cho đến đổi đành phải Con một mình ; ba lần kể kêu đến Đ. C. Con ra đời là Chúa Kirixitô đã chịu nạn chịu chết và sống lại ; ba lần sau kêu đến Đ. C. T. Thần là lửa mến hằng sống của Đ. C. Trời, cũng là Đấng làm cho linh hồn nên thánh, mà nguyện cầu cho người mình đang thương khóc.

Lời nguyện. Hội thánh cứ lặp lại một sự là cầu cho linh hồn khỏi phạt mà hưởng thái bình chẳng cùng, cho nên thầy cả bảo giáo hữu cầu cho kẻ ấy mà rằng : *Ta hãy nguyện rằng : « Oremus » Lạy Chúa Trời, là Đấng có tư bốn tâm tánh hằng thương xót và thứ tha ; chúng tôi khẩn cầu nguyện xin cho linh hồn tôi tới Chúa (là mẹ) Chúa*

đã dạy sang qua khỏi đời này, thì xin Chúa chớ nở phú giao trong tay kẻ thù, cũng chớ nở bỏ quên lâu cho tới sau hết mới tha ra ; song xin Chúa khăng truyền cho các thánh thiên thần rước linh hồn ấy mà đưa cho tới quê vức thiên đình, hầu khỏi chịu phạt ngục hình mà đặng những sự vui vẻ vô cùng, bởi đã có lòng trông cậy tin kính Chúa. Vì công nghiệp Chúa chúng tôi là Đức Chúa Giêsu Kirixitô là Con Chúa hằng sống hằng trị cùng Chúa đời đời chẳng cùng. Amen.

Bài thơ. Đang lúc lưu ly thương tiếc kẻ dấu yêu, thì chẳng có chi an ủi bằng nghe lời ông thánh Phaolô trong thư thứ nhứt gởi cho bốn đạo thành Thessalonica. Thánh cả Tông đồ có lời hứa rõ ràng về sự sống lại ngày sau thế này :

Ó anh em, Ta không muốn cho anh em chẳng hiểu biết về những kẻ ngủ (một giấc chết), hầu chẳng buồn rầu như kẻ

khác, là những kẻ không trông cậy sẽ sống lại. Bởi vì nếu ta tin Đức Chúa Giêsu đã chết và đã sống lại, thì cũng phải tin Đức Chúa Trời sẽ đem theo Đức Chúa Giêsu lên trời những kẻ đã ngủ (mà có lòng tin cậy kính mến Người) như vậy nữa. Vì chưng ta nói sự này cho anh em là bởi Chúa dạy, chúng ta là kẻ đang sống, là kẻ còn sống khi Chúa ngự đến, mà ta chẳng sẽ tới trước những kẻ đã ngủ rồi đâu. Bởi vì vừa khi Tổng lãnh thiên thần vưng lệnh thổi loa lên thì chính mình Chúa Kirixitô bởi trời sẽ ngự xuống, và những kẻ đã chết còn trong ờn nghĩa cùng Người sẽ sống lại (đón rước Người) trước hết. Đoạn kể chúng ta là những kẻ đang sống đây, những kẻ sống khi ấy, sẽ đặng đem đi theo làm một với những người ấy lên trên mây mà đi đón rước Chúa Kirixitô trên không; như vậy thì ta sẽ ở cùng Chúa luôn. Ấy vậy anh em hãy dùng mấy sự chơn thật này mà an ủi nhau.

— **Hát Graduale.** Đang khi đọc bài thơ thánh Tông đồ rao truyền xác thịt mình sẽ sống lại ngày tận thế cách oai linh dường ấy, thì bốn đạo nín lặng đem vào tai mà đem lòng sợ và trông cậy, đoạn rập tiếng kêu ca hơn nữa rằng : *Lạy Chúa, xin Chúa cho những kẻ ấy nghỉ ngơi đời đời, và cho những kẻ ấy xem thấy sáng láng vui vẻ luôn luôn.* — *Kẻ ngay lành sẽ di tích nhớ đời đời, chớ không sợ nghe ai nói xấu chút nào đâu.*

— Câu tiếp nữa rằng : *Lạy Chúa, xin Chúa mở hết các giây tiền khiên buộc trói linh hồn mọi người giáo hữu ly trần.* — *Lại cậy ơn Chúa giúp cho phò kẻ ấy đáng qua khỏi án oán tra.* — *Cũng đang hưởng phước thanh nhàn sáng láng đời đời.*

Kinh Dies iræ. Cầu nguyện đoạn Hội thánh nhắc lại ngày thẩm phán chung, mà dặn bảo giáo hữu thêm lòng

lo sợ hơn, thì hát kinh *Đến ngày Chúa nổi cơn thanh nộ*. (Dies iræ) — Kinh này là bài văn thi đạo rất hay, của một thầy dòng thánh Phanxicô năm dẫu, tên là Toma de Celano đặt ra trong đời mười ba, tỏ ra tấn kịch ngày phán xét chung; phần thì cho ta sợ mà quan phòng trước, phần thì an ủi cho thêm lòng hân hái cậy nhờ Chúa nhơn từ lân mẫn, và cầu khẩn nguyện xin cho kẻ đã qua đời.

Thương ôi ! Đến ngày Chúa nổi cơn thanh nộ, Ngọn cờ Vua cả phút trương ra ;
Thánh giá nhiệm màu rực rỡ, bỗng chúc thế gian ra tro mạt.

Ấy sự rất nên khủng khiếp, Là khi Quan xét ngự trường.

Sẽ tra xét mọi đường, Thật rất nên là nhất.
Loa thần kíp giục, Tiếng la nổi rân
Thấu mờ mả muôn dân, Bắt tụt trường phán xét.

Kinh hoàng thay sự chết. Rúng động bấy đất trời.

Loài người khi đã sống lại rồi, Phải tề tựu hầu thừa Quan xét.

Sổ bộ đã ghi chép, Bây giờ mới đem ra.
Trong ấy biên mọi việc chánh tà, Quan cứ
đó mà tra người thế.

Ấy vậy Chúa ngự ra giám thị, Sự ần vi thôi
mới tỏ bày,

Chẳng đề sự gì tây, Mà chẳng gia phần phạt.

Khốn thân tôi đã nên túng ngặt, Khi ấy hầu
thừa thốt làm sao?

Biết cậy ai binh vực chữa bâu? Người nhơn
đức cũng chưa đặng vững.

Lạy Vua rất oai nghi kinh khủng, Là Đấng
hay cứu vớt làm ơn.

Chúa vốn thật nguồn nhơn, Xin cứu tôi như
vậy.

Lạy Đức Chúa Giêsu chí đại, Chúa lòng lành
xin nhớ đến tôi.

Bởi vì tôi Chúa mới ra đời, Xin đừng hủy
hoại tôi ngày ấy.

Chúa tìm tôi mỗi một ngôi khôn dậy, Chúa
chịu thánh giá khổ hình chuộc tôi. Rất
trọng công linh, xin đừng uổng phí.

Lạy Quan xét chí công trừng trị, Xin ban ơn
tha thứ tội khiên.

Xin Chúa thương xem trước ngày thẩm phán.

Tôi kêu van khác nào tù phạm, Bởi tội nên
hỗ thẹn mặt tôi.

Muôn trông Chúa nhậm lời, Mà nhiều dong
tôi tớ.

Kẻ có tội Chúa đã tha thứ, Cùng kẻ trộm
Chúa đã nhậm lời.

Lại Chúa đã cho tôi đặt nhờ ơn trông cậy.

Lời cầu tôi tuy là vụng dại, Chúa tốt lành
xin hãy dương tình.

Kẻ phải hỏa hình đời đời thiêu đốt.

Xin hiệp cùng con thảo làm một. Rẽ tôi ra
khỏi đoàn hung,

Hầu đặt hiệp cùng kẻ bên tay hữu.

Khi Chúa đã phạt đoàn quân dữ. Chịu thiêu
đốt ngọn lửa nồng nàn.

Xin gọi tôi vào hàng, Cùng những người
hồng phước.

Tôi cầu xin sắp mình kinh khiếp, Lòng ăn năn
tan nát dường tro ;

Xin Chúa khăng lo chung cùng tôi tớ.

Ôi! ngày ấy thật nên lo sợ, Phải khóc 'lóc
ăn năn,

Khi loài người bởi đồng tro tàn, Xác thịt liền
sống lại.

Tội nhờn sẽ kinh hãi, Khi chịu án đoán phân.
Lạy Chúa tôi Cứu thể khoan nhờn, Xin tha
thứ chúng tôi ngày ấy.

Ấy vậy lại xin cho các đẳng linh hồn, Đặt
lên chốn nghỉ ngơi muôn đời tiêu sái. Amen.

Bài Êvang. — Nếu bài vịnh trước này làm cho sợ hãi, thì Hội thánh là Mẹ lành rao một bài khác thâm trầm có sức an ủi hiệu nghiệm quá hơn nữa ngàn trùng. Xưa bà thánh Mátta, bà thánh Madalena nghe lời ấy liền dặng an ổn hết khóc lại dặng thấy em ruột mình là Lazarô chết chôn rồi sống lại. — Khi đọc Êvang thì mọi người đứng dậy mà tỏ hết lòng cung kính ái mộ vưng nghe lời Chúa ra đời truyền dạy.

Theo lời Êvangiêliô ông thánh Gioan. (ĐOẠN XI, 21.) Thuở ấy bà Mattha thưa cùng Đ. C. Giêsu rằng : Lạy Chúa, phải mà Chúa có ở đây, thì em tôi chẳng có chết. Song bây giờ tôi biết hễ Chúa có xin sự gì cùng Đ. C. Trời, thì Chúa sẽ cho hết. Đ. C. Giêsu phán cùng bà ấy rằng : Em ngươi sẽ sống lại. Bà Mattha thưa cùng Người rằng : Tôi biết nó sẽ sống lại khi sống lại ngày tận thế. Đ. C. Giêsu phán cùng bà ấy rằng : Tao là sự sống lại cùng là sự sống : Kẻ nào

tin Tao vì dầu có chết rồi cũng sẽ được sống. Và hết mọi người còn sống mà tin Tao thì chẳng sẽ chết đời đời đâu. Người có tin đều ấy chẳng? Bà ấy thưa rằng: Lạy Chúa, có hẳn thật tôi đã tin như vậy, bởi vì Chúa là Chúa Kirixitô Con Đ C Trời hằng sống, Chúa là đấng đã đến trong thế gian này rồi.

Ôi, thật là lời Con một Đ. C. Trời xuống thế phán dạy rõ ràng minh bạch là đường nào! Ta một bắt chước bà thánh Mattha mà lặp đi lặp lại cùng Chúa và xin tin cho mạnh hơn: *Tôi đã tin Xin Chúa thêm đức tin cho tôi nữa.* — Nếu kẻ nào đến cùng Đức Chúa Giêsu mà buồn rầu khóc lóc như bà thánh ấy, thì nước mắt cay đắng chua xót sẽ trở nên nước mắt mát mẽ, thấm thía ôn nhuần làm cho trí lòng an nhàn nhẹ nhẽ mà chớ.

Dưng bánh rượu. Thầy cả mượn tiếng Chúa Kirixitô Cứu thế mà an ủi cùng dạy bảo bốn đạo còn sống, rồi

thì trở mặt lại bàn thờ lo việc tế lễ cầu cứu linh hồn mới sinh thì. Song trước khi dung bánh rượu dùng làm của lễ, thì thầy cả và bốn đạo còn hiệp lời khấn nguyện như sau này :

*Lạy Đ. C. Giêsu Kirixitô là Vua vang
hiền, xin cứu linh hồn các kẻ tin đã
qua đời cho khỏi hết phần phạt Hỏa
ngục và khỏi vực thẳm sâu : xin cứu
chữa những linh hồn ấy khỏi hàm sự
tử, kéo bị vực ngục lấp vùi mà nhận
vào trong nơi mù mịt u ám. Song xin
cho tổng lãnh thiên thần Micae siêu độ
những linh hồn ấy vào nơi sáng thánh.
Là chốn Chúa đã hứa cho thánh tổ
Abaraham và cho miêu dệ người. —
Ỗ. Lạy Chúa, chúng tôi dâng cho Chúa
của lễ và lời ca ngợi Xin Chúa nhậm
lấy mà xá thứ các linh hồn ấy là
những kẻ chúng tôi đang nhắc nhớ
hôm nay : Lạy Chúa, xin hãy dạy
những linh hồn ấy thoát qua khỏi sự
chết mà bước tới sự hằng sống. Là sự*

Chúa xưa đã hứa cho thánh tổ Abraham và cho miêu đệ người. (1)

Khi thầy cả dựng bánh rượu mà xin Chúa nhậm làm của tế lễ đoạn sang qua bên tả bàn thờ rửa tay mà phân phó mình vẹn sạch giữa đoàn tội nhơn, cùng trở mặt ra giữa bàn thờ xin giáo hữu giúp lời cầu nguyện cho Chúa nhậm của lễ mình dựng, rồi trở mặt vô xin thăm cho linh hồn kẻ lìa khỏi thế mà rằng :

Lạy Chúa, chúng tôi nguyện xin Chúa duông thứ cho linh hồn (là Mô) tôi tá Chúa, chúng tôi đang dâng cho Chúa tế lễ không khen này, hầu nài xin khẩn nguyện Chúa cả oai quờn đoái

(1) Tiếng ngục đây (infernū, tartarus) chỉ là Luyện ngục ; cũng chỉ là Hỏa ngục, khi nhớ tới hồi chết phải ra trước tòa Chúa phán xét. — Nói đến tên ông Abaraham đây, là đứng tin theo Chúa trời mà lìa bỏ dân cư ngoại giáo ; chỉ kẻ qua đời nhờ có đức tin mới đặng rồi linh hồn.

xem những việc lành này, mà cho kẻ
ấy đừng nghĩ an đời đời. Vì Chúa
chúng tôi là Đ. C. Giêsu Kirixitô là Con
Chúa. Amen.

Thầy cả nguyện thầm như vậy đoạn
liền cất tiếng bảo rằng :

Đời đời chẳng cùng.

Thưa : Amen.

Thầy cả : Chúa ở cùng anh em.

Bồn đạo : Và ở cùng cha nữa.

Thầy cả : Hãy nhắc lòng lên.

Bồn đạo : Ta hãy đội ơn Chúa là
Chúa trời tôi.

Thầy cả : Thật là xứng đáng và
công bình lắm chúc.

Thầy cả tiếp theo : Thật là sự xứng
đáng, phải lễ công chánh và sanh phần
rồi cho ta cảm tạ đội ơn Chúa luôn và
khắp mọi nơi. Lạy Chúa chí thánh là
Cha phép tắc vô cùng, là Đ. C. Trời
hằng có đời đời, vì danh Chúa Kirixitô
là Chúa chúng tôi, mà chúng tôi vững

bên trông cây đặng sống lại hưởng phước : những kẻ âu lo buồn rầu số phận chết thì được an tâm sẽ sống lại miên trường. Thân lạy Chúa, bởi chưng kẻ tin Chúa thì đời mạng sống không mất tuyệt, và khi nào cái nhà lưu giếm dưới đất này hư nát rồi. thì có sẵn chỗ ở đời đời trên các tầng trời. Nhon vì sự ấy chúng tôi hiệp với các thánh thiên thần, các tổng lãnh thiên thần cùng những vị thần Ngai, thần Cai cùng cả đạo binh thiên quốc, mà xưng ca chúc tụng vinh hiển Chúa chẳng hay cùng chẳng hết.

Đoạn Thầy cả cùng bốn đạo rập nhau chúc tụng Chúa cao ngự cứu trùng rằng : Thánh tai, Thánh tai, Thánh tai, cả và trời đất đã đầy đầy sự oai quờn sang trọng Chúa. Kính mừng Đấng đã chịu sai xuống thế, mừng Đấng lấy tên Chúa mà đến. Tán tạ Chúa cả cao ngự tôn sang !

Ráp vô việc tế lễ (Canon). — Từ đây phải cầm lòng cầm trí lo đến những sự mầu nhiệm oai linh trong việc tế tự hơn. Thấy cả gần tới chính hội cực thánh chừng nào, thì là vô trong sâu cung thánh kín nhiệm hơn hết mà tau thừa với Đức Chúa Trời là chừng nấy. Cho nên không còn cất tiếng khóc than kêu ca nữa, một ở lặng mà gần vó cầu xin cho hết lòng sốt sắng, vì Chúa chẳng nghe tiếng ngoài môi miệng hơn lòng khấn ước đâu. — Hội thánh chẳng những dùng lời cầu nguyện than vãn cho được an ủi giáo hơn, mà nhứt là nhờ của cao trọng vô giá trong đạo là việc tế lễ Minh thánh Máu thánh Đức Chúa Giêsu. Vậy anh em bốn đạo ta khá an lòng phỉ dạ ! Hãy chăm chỉ nhìn xem chính mình Chúa Kirixitô hồng ngự đến dựng mình làm của tế mà bâu chữa, cùng đền tội cho linh hồn đang khóc thương cầu giúp : Hãy tin, hãy cậy, thì đặng an lòng.

Vừa nghe tiếng chuông hiệu lệnh
dưng Minh thánh Chúa lên, thì mọi
người quì gối kính lạy Đức Chúa Giêsu
Cứu chuộc ngự xuống.

Chúa Ngồi Hai ra đời dành ăn tính
oai linh trong hình bánh Thánh thể,
hầu cho kẻ sinh thì hưởng sự sáng
láng nơi cõi thọ thiên đàng.

*Vì vậy, lạy Chúa, chúng tôi là tôi tớ
Chúa lại cũng là dân thánh Chúa, rày
nhớ lại Chúa Kirixitô là Con Chúa
cùng là Chúa chúng tôi đã chịu nạn,
đã sống lại, đã lên trời hiển vinh ;
chúng tôi lấy của Chúa đã ban và đã
phủ cho chúng tôi mà tiến dựng cho oai
quờn sang trọng Chúa của lễ thanh
sạch, của lễ thánh, của lễ iuyn vẹn,
Bánh hằng sống và chén phần rồi đời
đời...*

Đoạn Thầy cả nhớ đến những người
đã thờ phượng Chúa rày đi tới kiếp
sau trước ta, mà cầu nguyện rằng : *Lạy
Chúa, xin Chúa cũng khấng nhớ đến*

tôi tớ nam nữ Chúa (M.M.), là những kẻ đã mang dấu đức tin mà qua đời trước chúng tôi và đang nghỉ trong giấc ngủ bằng an...

Thầy cả cũng nhớ tưởng phận mình là kẻ có tội mà thẳm thì tiếp rằng : *Nobis quoque peccatoribus..* Cho chúng tôi là tôi tớ Chúa, trông cậy lòng lân mẫn Chúa hay thương ; xin Chúa khấng ban cho chúng tôiặng dự phần và thông công, hiệp cùng các thánh Tông đồ và các thánh Tử đạo của Chúa..... Xin Chúa là Đấng chẳng xét công nghiệp, chỉ hay ban ơn tha thứ, cho chúng tôi được vào sổ cùng các thánh ấy. Vì công nghiệp Chúa Kirixitô là Chúa chúng tôi.

Độc kinh Lạy Cha. Nghe thầy chánh tế lên tiếng hát kinh Lạy Cha, ắt là kẻ qua đời khoái chí vui mừng lắm ! Đ. C. Trời cũng là Cha những kẻ chịu hình khổ trong Luyện ngục nữa : những

linh hồn này từ khi vào nơi ấy về sau càng ngày càng làm sáng danh Cha cả, và vưng ý khâm phục Chúa trong nước Người luôn. Nhưng mà nước Cha trị đến cho các đẳng ấy phải là trời, cho nên nguyện xin Đ. C. Trời là Cha thương xem cứu vớt các linh hồn ấy ra khỏi lửa Luyện tội mà đem về trời thì khi ấy mới huờn tất xong xả.

Đi Rước lễ. — Chịu lễ là thông phần cùng Đấng làm của cầm của cổ cho ta dặng sống đời đời, là Đấng để truyền Minh Máu thánh nuôi ta, hầu được chỗi dậy chóng vánh ngày sau hết mà sống và xác và hồn đời đời kiếp kiếp. — Cho nên đi xem lễ và rước lễ thật mới là trọn việc tế tự, và dặng cầu nguyện sốt sắng hiển hích cho linh hồn mình xin lễ hơn nữa.

Song trước khi chịu lễ Thầy cả với bốn đạo còn kêu cầu cho kẻ ly trần nữa mà rằng :

Ở Cao dương thiên Chúa, là Đấng
cắt lấy tội lỗi thế gian, xin cho những
kẻ ấy nghỉ ngơi,

Ở Cao dương thiên Chúa, là Đấng
cắt lấy tội lỗi thế gian, xin cho những
kẻ ấy nghỉ ngơi.

Ở Cao dương thiên Chúa, là Đấng
cắt lấy tội lỗi thế gian, xin cho những
kẻ ấy nghỉ ngơi.

Sau rước lễ. — Bồn hội xưng kinh
Lux æterna : Lạy Chúa, xin cho sự sáng
đời đời chiếu quang phổ kẻ ấy. Với các
thánh Nam nữ Chúa kiếp kiếp, vì Chúa
có lòng nhơn từ lân mẫn. — Lạy Chúa,
xin Chúa cho phổ kẻ ấy đặng nghỉ ngơi
đời đời, và cho phổ kẻ ấy đặng xem
thấy mặt Đ. C. Trời sáng láng vui vẻ
vô cùng : Vì Chúa có lòng nhơn từ
lân mẫn.

— Thầy cả trở mặt ra xin Chúa ở
cùng anh em giáo hữu, rồi trở mặt bên
phía tả bàn thờ cầu nguyện.

Ta hãy nguyện rằng : *Kính lạy Đức Chúa Trời phép tắc vô cùng : xin Chúa ban cho linh hồn tôi tá Chúa (M.) là kẻ hôm nay đã qua khỏi đời này, đừng nhờ những của lễ này mà nên trong sạch và khỏi tội, được ân xá và nghỉ ngơi đời đời. Vì Chúa chúng tôi là Chúa Giêsu Kirixitô, Con Chúa hằng sống hằng trị đời đời chẳng cùng. Amen.*

Sau hết Thầy cả hay là thầy phó tế xưng kinh văn *Requiescant in pace* : *Xin Chúa cho các linh hồn ấy được nghỉ ngơi ở chốn bình an, chỉ lễ hoàn tất, bãi dân được về.* — Không biết thời ấy có thuở nào, mà hiền như kia sống đời thứ 12 nói thời ấy đã quen có chung khắp xứ rồi.

II. — CHIÊM LỄ KINH

Khi Thầy đứng dưới bàn thờ mà đọc lời kinh thánh cùng kinh Cáo mình thì phải lấy dấu thánh Giá cùng đọc kinh Cáo mình, đoạn thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa Ba Ngôi phép tắc vô cùng, xin thương đoái chúng tôi, và ban ơn lành xuống, thì mới đáng chầu lễ thánh này ; tôi xưng ra trước mặt Chúa, tôi đã phạm tội lỗi vô số, dám cậy trông ơn rộng Chúa Trời, cho đừng lòng đau đớn ăn năn, cùng dứt bỏ mọi đảng tội lỗi, thì mới đáng nên trong sạch.

Đoạn Thầy bước lên bàn thờ, cùng sang bên tả ảnh, thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, bởi tội tôi khiến nên xa cách Chúa, cùng sa xuống nơi cực khổ, xin Chúa nhơn từ nhắc tôi lên, cùng dắt vào chính lộ, thì tôi hằng ngày hằng tấn tới trong việc nhơn lành.

Đoạn Thầy đọc chín lần Kyrie Eleison, nghĩa là xin Chúa thương xót chúng tôi, thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, xin cho tôi sốt sắng trong lòng ước ao rước Chúa như Tổ tông xưa ngóng trông xem thấy Chúa Cứu thế ra đời.

Đoạn Thầy đọc Gloria, ấy là lời các thánh Thiên thần mừng hát Chúa ra đời thì phải nguyện rằng :

Tán tạ khong khen Chúa trên trời, cùng an hòa cho người dưới thế ! Chúa là Đấng vô thỉ vô chung, thương các con liều mình xuống thế, Chúa là Vua rất khoan rất hậu, xin nhậm lời cầu nguyện chúng tôi.

Đoạn Thầy trở mặt ra mà rằng : Chúa ở cùng anh em, thì phải nguyện rằng :

Chúa là căn nguồn mọi ơn mọi phước, xin Chúa ngự trong lòng tôi luôn, thì tôi dặng trọn nghĩa cùng Chúa, là Đấng rất thánh và rất lành.

Đoạn Thầy sang bên tả ảnh dựng lời cầu các giáo nhơn, thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, xin nhậm lời Thầy cả cầu nguyện cho Hội thánh và chúng tôi nhờ. Xin Chúa ban cho tôi ơn lành, hầu cho linh hồn tôi đặng rồi : thật tôi chẳng đáng Chúa thương xem. song tôi cậy công nghiệp vô cùng Chúa chuộc tội cứu thế mà chớ.

Đoạn Thầy đọc lời Sấm truyền, thì phải nguyện rằng :

Sấm truyền là sách Thánh kinh tổng lại những bài Đ. C. T. Thần soi sáng các thánh Tiên tri truyền lại, nhưt là những sự hậu lai về Chúa Cứu thế ra đời ; và những lời các thánh Tông đồ giảng giải theo ngôn hạnh Đ. C. Giêsu Kirixitô xưa.

Lời các thánh Tiên tri, cùng các thánh Tông đồ, dạy chúng ta kính mến Chúa luôn và giữ nét na đức hạnh, và nhớ lại phần rồi ta đã gần hơn khi ta

mời tin đạo thánh ; vậy ta hãy từ bỏ những việc tối tăm, là những tội lỗi, cùng mặc lấy những khí giải mà làm việc lành phước đức.

Lạy Chúa chúng tôi là dân Chúa chọn. Đang hiệp vầy vưng theo luật Chúa chỉ định. Xin Chúa hãy khẳng phán dạy luôn, vì đầy tớ Chúa sẵn lòng vưng nghe và tích lấy vào lòng.

Đoạn đem sách sang bên hữu ảnh mà Thầy đọc lời Đ. C. Giêsu đã phán truyền, thì ta phải có lòng tôn kính và cầu nguyện rằng :

Lạy Chúa, xin giúp tôi sửa tính hãm mình, kéo xiêu theo tội lỗi, làm cho Chúa cất ơn Chúa lại mà ban cho người khácặng nhờ. Xưa Chúa đã bỏ nước Giudêu mà truyền đạo cho dân nước ngoại, nay xin Chúa giúp tôi trọn nghĩa, kéo mất phần phước trọng trên trời. Tôi đứng dậy vưng nghe lời Chúa, sẵn lòng xưng đạo thánh Chúa ra trước mặt thiên hạ. Ai chẳng tin thì phải

đoán phạt đã rồi. Bằng ai tin mà chẳng giữ, thì càng phải phạt nặng hơn mà chớ. Xin Chúa giúp tôi đi đường hẹp, và từ bỏ mọi sự sung sướng bội nghịch cùng lời Chúa răn dạy. Trời đất qua, mà lời Chúa chẳng sai.

Đoạn Thầy đọc mười hai điều kinh Tin kính, thì ta phải đọc theo, hay là nguyện rằng :

Tôi cảm đội ơn Chúa nhơn từ, ngày tôi đã chịu phép Rửa tội, Chúa đã ban đức tin cho tôi, nay tôi tin vững vàng mọi sự Chúa đã dạy và Hội thánh truyền ; song đức tin hiệp cùng việc phước, mới làm cho ta đẹp lòng Đức Chúa Trời. Bởi những kẻ kêu cả tiếng rằng : « Lạy Chúa, lạy Chúa » thì chẳng đáng rồi, một kẻ tin cùng vững giữ cho bền thật thì đáng nhờ phần thưởng Chúa.

Đoạn Thầy trở mặt ra mà rằng : Chúa ở cùng anh em, cùng trở mặt lại mà dung của lễ thì phải nguyện rằng

Lạy Chúa, lòng tôi như đất khô khan, xin Chúa rưới ơn nhuần nhã, lời Chúa như hạt giống châu báu, sẽ trở ra hoa quả tốt lành.

— Lạy Đ. C. Giêsu, nếu chúng tôi chẳng dựng mình Chúa, thì chẳng đẹp lòng Đ. C. Cha, vì có một Đ. C. Giêsu cứu đặng chúng tôi trước mặt Người. Vậy chúng tôi hiệp một ý cùng Thầy, mà dựng mình Chúa làm của lễ là của Đ. C. Cha yêu mến.

Lạy Chúa, xin Chúa đoái xem và nhậm lễ này cho Hội thánh càng ngày càng thanh, cho thiên hạ khỏi vòng tội khiên, cho mọi người đặng nhờ ơn thốn thiếu, lại xin Đ. C. T. Thần xuống phước lành hầu của lễ này đặng làm cho danh Cha cả sáng.

— Chúng tôi lại ước ao dựng linh hồn và xác cùng thân hậu, cửa nhà làm một với của Thầy đang tiến dựng mà làm lễ bạc lòng thành tôi trung con thảo ; quyết lòng sống chết thờ phượng

một Chúa, như Chúa đã phú mình làm của lễ hi sinh trên núi Calavariô xưa và trên bàn thờ bây giờ.

Đoạn Thầy rửa tay, thì phải nguyện rằng :

Ở dưới thế gian này mà giữ linh hồn cho vẹn sạch thì rất khó. Lạy Chúa xin xuống ơn vững vàng, cho tôi khỏi phạm chung tội lỗi, và rửa linh hồn tôi cho sạch, vì kẻ muốn rước Mình thánh Chúa, thì phải giữ xác hồn thanh tịnh.

Đoạn Thầy trở mặt ra bảo các giáo nhơn giúp lời cầu nguyện, xin Chúa nhậm của lễ Thầy dâng, thì phải nguyện rằng :

Có lời Đ. C. Giêsu phán hứa ; Chúa nhậm lời kẻ hiệp nhau, xin Chúa nhậm lời cầu nguyện cả và Hội thánh, hiệp làm một mà dâng lễ cực trọng này.

Đoạn Thầy đọc lớn tiếng thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, Chúa là Đấng hằng có đời đời, xin giúp tôi bỏ chung sự thế, cho

đặng tưởng nhớ sự trên trời. Chúa lòng lành phép tắc vô cùng, là Đấng đáng chúng tôi ngợi khen luôn, mà bởi vì chúng tôi chẳng làm nên việc ấy, xin hiệp cùng các thánh thiên thần, mà tán tạ tung hô Chúa trời, kính lạy Chúa Ba ngôi mừng rằng : « Thánh tai, Thánh tai Thánh tai, cả và trời đất đã đầy dẫy sự oai quờn sang trọng Chúa. Kính mừng Đấng đã chịu sai xuống thế, mừng Đấng lấy tên Chúa mà đến. »

Lạy Chúa, xin thương đến chúng tôi, sự tế lễ thuộc về một Chúa, là Đấng sanh thần thánh, loài người ; xin dung linh hồn và xác tôi hiệp cùng Chúa, vào phần tế lễ, cùng bằng đọn mình chịu khó, và sẵn lòng chịu chết vì Chúa, theo ý Chúa phân định mà chớ.

Đoạn Thầy chấp tay và cầu nguyện cho cả và Hội thánh thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, xin Chúa hằng phù hộ xuống ơn cho các người giáo nhưn đặng

nhờ, nhứt là cha mẹ anh em tôi, kẻ đã làm ơn nghĩa cùng tôi, và những kẻ nghịch thù cùng tôi. Vậy tôi thương mến hết người thế, cùng sẵn lòng nông công liều mình cho linh hồn mọi người đặng rồi, như Chúa đã chịu chết thuở xưa. Xin Chúa nhậm của lễ này, là lễ các giáo nhơn dựng tiến, cho chúng tôi bình an ở thế, và ngày sau hưởng phước đời đời.

Đoạn Thầy dựng Minh thánh cùng Máu thánh Chúa lên, thì ta phải thờ lạy và nguyện rằng :

Kính lạy Minh thánh Chúa Cứu thế, thật là Con Đ. C. Cha, xưa sinh bởi Đức Nữ Đồng trinh, cho đặng chuộc loài người thế, chịu chết trên cây thánh giá, chịu đâm cạnh nương long, và chảy hết Máu mình ra mà làm của lễ tế. Lạy Chúa, tôi tin vững vàng và tôi kính lạy Chúa là Chúa tôi cùng là Chúa trời tôi ngự thật trên bàn thờ này, song Chúa ẩn tính oai linh trong

Hình bánh rượu, vì lòng yêu mến chúng tôi vô ngần. Xin Chúa đoái thương mà tha tội lỗi chúng tôi, hầu khi chúng tôi lìa khỏi đời này đăng lên nơi vui vẻ.

Đoạn Thầy chấp tay lên mà cầu nguyện cho các linh hồn nơi Luyện ngục, thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, dám xin Chúa nhơn từ vô cùng, thương xót tha thứ các giáo nhơn là kẻ đã lìa khỏi thế này, nhứt là kẻ đã làm ơn nghĩa, bởi chưa đăng vện sạch tội lỗi, thì phải chịu khổn khó nặng nề, rày chẳng đăng làm việc phước gì mà cứu giúp mình cho đăng khỏi. Xin vì công nghiệp Chúa Cứu thế, ban ơn cho các Đẳng linh hồn, đăng khỏi nơi khổn khó tối tăm, và xem thấy mặt vang hiển Chúa.

Đoạn Thầy nói lớn tiếng cùng đánh ngực thì phải nguyện rằng :

Ví bằng tôi xem đến mình tôi, ắt sẽ nói như thánh Phêrô xưa : « Xin Chúa

lìa khỏi người tội lỗi. » Song tôi cậy nhờ Chúa Cứu thế, đứng mình phạt tạ Đ. C. Cha cho kẻ có tội đứng nghĩa lại, nên tôi hết lòng khiêm nhượng rằng : Xin Chúa thương xem người có tội.

Đoạn Thầy đọc kinh Lạy Cha, thì ta phải đọc riêng hay là nguyện rằng :

Lạy Chúa cả, cao ngự trên trời, thật thì Chúa là Cha chúng tôi, vì trong lễ mầu nhiệm này, Chúa lấy Mình mà nuôi chúng tôi, xin Chúa xuống ơn phù hộ, kéo chúng tôi sa phạm tội gì, mà chẳng đáng làm con cái Chúa ; lại tôi nguyện xin sự bình yên quá khỏi trí loài người thế, là lộc thưởng việc lành phước đức bởi lòng rộng rãi Chúa mà ra, và xin Chúa ban ơn giúp tôi cho đáng thuận hoà cùng mọi người.

Đoạn Thầy cúi đầu xuống và đánh ngực ba lần thì phải nguyện rằng :

Lạy Đ. C. Giêsu, xin Chúa đoái xem linh hồn tôi. Lạy Đ. C. Giêsu, xin Chúa cứu lấy linh hồn tôi. Lạy Đ. C. Giêsu,

xin Chúa xuống ơn trong linh hồn tôi. Kính lạy Chúa chuộc tội Cứu thế, Chúa thật là Con chiên vẹn sạch đã đứng mình tế lễ Chúa Cha, bởi Chúa đã gánh lấy tội lỗi chúng tôi, thì chúng tôi mới khỏi phạt vô cùng. Xin Chúa tha muôn vàn tội lỗi, cho chúng tôi sống lại phần hồn.

Đoạn Thầy cầm Mình Chúa lên và nói và đánh ngực ba lần, thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa chúng tôi chịu ơn món Chúa còn chẳng đáng thay, huống là ơn rước Mình thánh Chúa : linh hồn chúng tôi nhuốm bệnh lâu ngày yếu đuối, vì tội chúng tôi sa phạm đã đầy, xin Chúa phán một lời thì linh hồn tôi liền đã.

Đoạn Thầy chịu Mình Chúa thì ta phải có lòng ước ao chịu ơn cực trọng ấy, là chịu lễ cách thiêng liêng vậy ta phải nguyện rằng :

Ở Minh thánh Chúa cực thanh cực
tinh, ở Máu rất châu báu Chúa tôi,
đáng kính thờ trên trời dưới đất, ở
Lương thực ngon ngọt mỹ vị, hay nuôi
dưỡng linh hồn chúng tôi ! Chớ chi
linh hồn tôi đặng sạch, thì tôi đặng
nhờ phước rất lành ! Chớ chi bây giờ
Chúa Cứu thế thật xuống ngự trong
linh hồn tôi, thì tôi sẽ hết lòng kính
lạy cảm tạ Chúa tôi là đường nào,
cùng bày tỏ những sự thốn thiếu tôi.
Lòng tôi ngóng trông và khao khát
hiệp làm một cùng Chúa tôi lắm ; mà
bởi tôi dọn mình chưa sẵn, lẽ thì chưa
đáng ơn trọng ấy. Xin Chúa nhơn từ
ghé mắt lại, thì tôi mới đặng dọn mình
nên. Xin Chúa hãy phán một lời, thì
linh hồn liền thanh bạch. Rày tôi dám
nguyện xin cùng Chúa, cho tôi đặng
thông công phần lành Thầy cả cùng
các giáo hữu Hội thánh.

Đoạn Thầy hòng cho chịu lễ thì phải đọc kinh Cáo mình mà ăn năn, xưng tội chung cùng rất thánh Đức Bà và các thánh, hay là than thở rằng :

Lạy Chúa tôi, hôm nay tôi được ơn cực trọng là rước Minh thánh Chúa ; mà tôi đầy dẫy tội lỗi, đã làm mất lòng Chúa vô vãn, thì tôi lo buồn ăn năn đau đớn lắm.

Tôi ăn năn vì đã đáng sa hỏa ngục và mất nước thiên đàng đời đời. — Song tôi càng ăn năn thảm thiết hơn, vì đã lỗi nghĩa cùng Chúa là Cha tốt lành và cao trọng, đáng kính mến trên hết mọi sự. Ôi, chớ chi tôi chết trước khi sa phạm tội nào. Tôi dốc lòng chừa, từ nay về sau chẳng hề phạm tội nữa, và xa lánh những dịp hay làm cho tôi sa ngã. Xin Chúa ban ơn giúp sức cho tôi luôn. Amen.

Đoạn đọc thầm 3 lần rằng : Lạy Chúa, tôi chẳng đáng rước Chúa vào nhà linh hồn tôi, song nếu Chúa phán

một lời, thì mọi tật trong linh hồn tôi liền đã.

Lời bảo : (Rước Minh thánh Chúa vừa rồi, liền cầm trí tin tưởng Đức Chúa Giêsu chúc đang ngự trong mình. Nên hết lòng hiệp với các thánh Thiên thần mà thờ lạy Chúa, và kính mến Chúa cho sốt sắng.)

Đoạn Thầy trở mặt ra mà nhắc lòng các giáo hữu, cùng trở mặt lại mà đọc những kinh cầu nguyện cảm ơn, thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, nếu không ơn Chúa thì chúng tôi chầu lễ chẳng nên, xin Chúa thương tôi ban ơn thánh hằng ngày rưới đượm, vì tôi hằng thiếu thốn ơn giúp. Xin thêm lòng ái mộ lời cầu, kéo lạt lòng không chí ân cần, thiết ơn thánh khôn phương tìm kiếm.

Đoạn Thầy trở mặt ra mà làm dấu lành cho các giáo hữu, cùng trở mặt lại mà đọc bài Sấm truyền ông thánh Gioan Tông đồ thì phải nguyện rằng :

Lạy Chúa, xin Chúa chúc phước lành cho tôi ; nay ở đời giữ đạo cho trọn, đừng dẫu lành tôi ngay con thảo, sau khỏi thế đừng phước vô cùng. Kính thờ phép Mầu nhiệm ra đời thật là phép rất cao rất trọng, vì Con một Đ. C. Trời ra đời làm Người, đã ở trong chúng tôi ; Người là Đấng sang trọng phép tắc cùng đầy đầy mọi ơn phước thật. Xin Chúa giúp tôi kéo tôi bội nghĩa, mà đừng mẫn, cậy, tin, hết dạ hết lòng, bữa hằng sốt sắng ước ao rước Chúa vào lòng chí thiết, giữ nghĩa kính thờ cho trọn, ngửa trông lượng cả bao duông. Amen.

Xem lễ theo bốn ý.

Đ. C. Giêsu đã lập lễ Misa vì bốn ý này : Một là : cho đừng nhìn biết Đức Chúa Trời là Chúa cao trọng trên hết mọi sự. Hai là, cho đừng cảm tạ Chúa vì mọi ơn lành Chúa đã xuống cho ta

xưa nay. Ba là, cho đặng tha hết mọi tội lỗi ta. Bốn là, xin cho ta đặng mọi sự lành. Nên ví bằng con xem lễ theo bốn ý ấy, thật thì rất đẹp lòng Chúa cùng đặng nhiều ơn ích.

I. Thờ lạy. — *Từ khi sự cho tới khi đọc Êvang, con hãy thờ lạy Đ. C. Trời, nhìn là Chúa cao trọng trên hết mọi sự, mọi loài mọi vật phải yêu mến kính chuộng vô cùng. — Vậy con hiệp một lòng một ý cùng Đ. C. Giêsu mà hạ mình xuống, xưng mình là không trước mặt Chúa oai quyền sang trọng thể ấy. Đặng mượn lời than thở cùng Đ. C. Trời rằng :*

Lạy Chúa tôi, tôi thờ lạy và nhìn biết Chúa là Chúa tôi, cùng là Đấng dựng nên tôi ; tôi xưng ra trước mặt Chúa : hễ sự gì tôi có thì đều là của Chúa ban cho mà chớ. Vậy thật Chúa đáng cho tôi khâm sùng và thờ lạy vô lượng vô biên, song tôi là ai cho đáng thờ phượng Chúa tôi thể ấy. Vậy tôi xin

hiệp làm một cùng Đ. C. Giêsu đang tế lễ trên bàn thờ này mà đứng cho Đức Chúa Cha mọi lời tán tạ không khen và lòng khiêm nhượng Đ. C. Giêsu ; hễ sự gì Đ. C. Giêsu làm thì tôi xin làm sự ấy, tôi hạ mình xuống ra không ở trước mặt Chúa oai quyền sang trọng vô cùng, Đ. C. Giêsu lấy lòng khiêm nhượng mà kính thờ Chúa tôi thể nào, thì tôi cũng thờ phượng Chúa tôi như làm vậy. Ôi ! tôi vui mừng quá bội vì thấy Đ. C. Giêsu đã muốn hạ mình xuống dâng thờ phượng Chúa thay vì tôi là thể nào.

Hoạn con thâm thi cứ không khen Chúa như vậy. Hay là đọc những lời sau này :

Lạy Chúa tôi, thật tôi rất phỉ lòng mừng rỡ, vì thấy lễ Misa này dâng thờ phượng không khen Chúa một cách xứng đáng oai quyền sang trọng Chúa, hơn muôn lời thần thánh xưng ca là dường nào.

Sáng danh Đ. C. Trời ngự trên chốn
cao vọi thượng thiên, cùng chúc an
hòa cho các người có lòng ngay lành
dưới đất. Chúng tôi ngợi khen Chúa.
Chúng tôi tán tạ Chúa. Chúng tôi đội
ơn Chúa vì sự vinh hiển cực trọng
Chúa. Lạy Chúa là Đ. C. Trời, là Vua
thiên quốc, là Đ. C. Cha phép tắc vô
cùng. Lạy Đ. C. Giêsu Kirixitô là Con
một Đ. C. Cha. Lạy Chúa là Đ. C. Trời,
là Con chiên Thiên Chúa cùng là Con
Đ. C. Cha, Chúa là Đấng gánh hết tội
lỗi thế gian, xin nhậm lời chúng tôi
khẩn nguyện. Chúa là Đấng ngự bên
hữu Đ. C. Cha, xin thương xót chúng
tôi. Vì chúng có một mình Chúa là
Đấng chí thánh. Có một mình Chúa là
Đ. C. Trời. Lạy Đ. C. Giêsu Kirixitô,
một mình Chúa là Đấng chí tôn ; làm
một cùng Đ. C. Thánh Thần trong sự
vinh hiển Đ. C. Cha. Amen.

II. — Phạt tạ. *Từ đọc Evang cho tới
khi dựng Mình thánh Chúa, con hãy*

nhớ lại các tội đã phạm xưa nay, mà lo buồn thảm thiết và ăn năn tội mình, được mượn lời than thở cùng Chúa sau này.

Lạy Chúa, nầy tôi là đứa loạn thần tặc tử ghe phen làm nghịch cùng Chúa. Vậy tôi bây giờ ăn năn thảm thiết, cùng chê ghét nó hết lòng hết sức. Tôi xin dâng mọi công nghiệp và Máu thánh cùng trót cả Minh Đ. C. Giêsu cả gồm hai tính, cho đặt phạt tạ Chúa vì những tội lỗi tôi đã phạm mất lòng Chúa. Đ. C. Giêsu đã ngự trên bàn thờ nầy muốn lãnh việc bầu chữa tôi, và tiếng Máu thánh Người đã đổ ra kêu nài Chúa khất sỏ đi mọi tội lỗi tôi. Vậy tôi xin hiệp cùng tiếng Máu cực châu báu ấy mà gấn vó nài xin Chúa lấy lòng lân mẫn thứ tha mọi tiền khiên tôi. Nếu nước mắt tôi chảy ra chẳng làm cho Chúa tôi nguôi ngoai, thì xin hãy xem đến mặt thánh Con Chúa đang tế lễ trên bàn thờ nầy. Nếu Đ. C. Giêsu

ở trên cây thánh Giá đang xin Chúa làm lành cùng cả và loài người ta, thì lẽ nào trên bàn thờ này Người chẳng đang xin Chúa thứ tha tội lỗi tôi sao ?

Lạy Chúa, hân thật tôi trông cậy về công nghiệp Máu thánh cực trọng này. Chúa sẽ sỏ đi mọi tội lỗi tôi, và tôi còn sống bao lâu nữa, thì tôi sẽ kêu hòa khóc rên siết cả đêm trường dầm ướt nơi giường chiếu tôi nằm.

Đoạn con cứ thầm thì giục lòng ăn năn tội. Cũng đang than thở nữa rằng :

Lạy Đ. C. Giêsu, là Đấng lòng tôi kính mến, xin Chúa khấng ban ơn cho tôi đang ăn năn lo buồn tội lỗi tôi như ông thánh Phêrô, bà thánh Madalenna cùng muôn vàn thánh khác, là những kẻ xưa lỗi lầm sa ngã, mà đã dặng tiền thảo trừ căn lập công đền tội, và nên thánh vì công nghiệp Máu thánh Chúa tôi.

Tôi kính lạy Đ. C. Cha là Đấng ngự trị trên trời dưới đất, này tôi là kẻ tội

lỗi đáng sa hỏa ngục biết đã mấy lần ; song tôi chẳng có vật gì hầu dung cho Chúa mà đền tội ; tôi một xin dung nước mắt, cùng máu thánh Đ. C. Giêsu, là Con một Chúa rất yêu dấu. Xin Chúa khất thứ tha muôn vàn tội lỗi tôi vì công nghiệp Người. Ôi, nếu chẳng có Đ. C. Giêsu mà dung cho Chúa, thì tôi một phải hư mất đời đời. Song Đ. C. Cha đã ban Con cực trọng ấy cho tôi, đặt tôi dung lại, hầu được trông Chúa khỏa lấp mọi tội lỗi tôi. Thật Đ. C. Cha đem lòng thương tôi cho đến đổi nào, vì đã khất ban cho tôi Con một mình làm Đấng Cứu chuộc, và làm của lễ cho tôi đặt dung mà đền vì mọi tội tôi đã phạm.

Lạy Đ. C. Cha, xin vì lòng Chúa thương mến Đ. C. Con, khất sỏ đi mọi tội lỗi tôi. Nay tôi ăn năn đau đớn thảm thiết, vì cả dám làm mất lòng Chúa rất hơn từ vô cùng.

Lạy Đ. C. Giêsu, vì tôi mà Chúa muốn sinh xuống bé mọn khó khăn cùng chết đau thương tất tưởi, xin hãy lấy Máu châu báu Chúa đã đổ ra mà rửa tội tôi, cùng làm dầu nóng đốt lòng tôi kính mến Chúa cho chí thiết. Chớ chi tôi sống trong Chúa, sống vì Chúa, bởi chí tình kính mến Chúa luôn luôn.

(Hoặc đọc kinh Cúi nguyện Chúa muôn phần thương. Như lòng Chúa rất nhơn từ..... Hay là một bài ca vịnh thống hối.)

III. Cám ơn. — *Từ dung Minh thánh Chúa, cho tới khi chịu lễ, con hãy nhớ lại mọi ơn Chúa đã ban cho con xưa nay, mà giục lòng biết ơn trả thảo. Con dung Đ. C. Giêsu là của trọng vọng châu báu để mà cám tạ đội ơn Đ. C. Giêsu, như thể này rằng :*

Lạy Chúa, này tôi đã chịu lấy ơn Chúa vô số vô ngần, những ơn sanh thành cứu chuộc, ơn chung ơn riêng cùng muôn vàn ơn khác khôn kể xiết.

Thật Chúa tỏ ra lòng thương tôi ai hầu suy dạng : Vậy tôi phải cảm tạ đội ơn Chúa vì bấy nhiêu sự ấy. Song tôi là kẻ tứ cố vô thân chẳng có vật gì, hầu đền ơn Chúa. Tôi xin dựng cho Chúa Minh cùng Máu thánh Đ. C. Giêsu là của rất trọng vọng và đẹp lòng Chúa lắm. Tôi tin thật một của lễ này thì đáng đền ơn trả nghĩa Chúa, quá hơn mọi ơn Chúa đã xuống cho tôi xưa nay. Ở các thánh Thiên thần cùng cả và triều thần thánh hãy giúp tôi mà cảm tạ đội ơn Chúa. Tôi xin dựng lễ này cùng các lễ làm khắp bốn phương thiên hạ, đáng cảm tạ đội ơn Chúa vì những ơn Chúa đã ban cùng những ơn Chúa sẽ ban cho tôi nữa.

Lạy Chúa, thật tôi chẳng đáng cho Chúa đoái lại mà ban một ơn nào nữa, vì bấy lâu nay tôi hằng chịu ơn Chúa như mưa dào sa xuống, song tôi lại phi hơn bội ngãi, chẳng dùng các ơn ấy cho nên thì chớ, lại đem lòng bội

nghịch trái lẽ, vì dùng những ơn Chúa mà ăn ở phong lưu thì chống nghịch thánh ý Chúa. Thương ôi, khi tôi liệt lão mà ai thăm viếng thì tôi chạnh lòng cảm động; khi tôi đói rách mà ai cho bát cơm đỡ bụng, tấm áo che thân, thì tôi nhớ ơn ấy ngay ngay, lại lo đèn lo báo; bao giờ đèn dặng báo dặng, thì mới an tâm; bằng chưa đèn dặng báo dặng ơn người, thì lòng hăng áy náy lo âu.

Ấy tôi chịu chút ơn người ta, thì tôi ăn ở có hậu làm vậy. Mà tôi chịu ơn Chúa nhiều như núi như non, lại những là ơn trọng vọng châu báu vô lường; ôi tôi biết lấy đi gì mà đền ơn Chúa dường ấy.

Lạy Chúa Cha, tôi nay nhìn biết mình mang ơn Chúa quá bội. Tôi muốn cảm ơn trả thảo cho Chúa lắm. Nhưng phận tôi khó hèn đơn bạc chẳng có vật gì, một cây nhờ công nghiệp vô cùng Đ. C. Con, hằng đứng

đi đứng lại trên bàn thờ làm của lễ tạ ơn Chúa cho tôi cùng cho cả và thiên hạ. Cúi xin Chúa lòng lành khấng nhậm theo lòng con chiếu cố ước ao : tôi rõ biết của lễ ấy đẹp lòng Chúa mọi đàng.

Đoạn con cứ thầm thi đội ơn Chúa và mời thần thánh cùng muôn vật không khen cảm tạ Chúa với mình.

Hay là đọc kinh Linh hồn tôi ngợi Chúa chí tôn.

IV. — Xin ơn. Từ khi Thầy cả chịu lễ về sau, nếu chẳng đặng rước lễ thật, thì con hãy lo rước lễ thiêng liêng ; tưởng dường như Đ. C. Giêsu ngự giữa lòng con : Con sắp mình dưới chơn Chúa mà thờ lạy, kính mến Người cùng xin mọi sự mình thiếu thốn như thể này.

Lạy Chúa, thật tôi xưng ngay tỏ tường, tôi chẳng đáng chịu ơn mọn Chúa, vì đã ghe phen làm mất lòng

Chúa. Song bây giờ tôi thấy Đức Chúa
Giêsu đang sắp mình trước tòa Chúa,
Người dâng Mình cùng Máu thánh rất
châu báu cho Chúa mà xin ban cho tôi
mọi sự lành phần hồn phần xác, vậy
có lẽ nào mà Chúa chẳng nhậm lời
Người sao? Hơn vì sự ấy tôi xin hiệp
tiếng phàm hèn tôi làm một cùng tiếng
Máu Thánh Đ. C. Giêsu mà xin Chúa
khất ban cho tôi mọi ơn lành, hầu
đặng nên thánh và làm nên việc bổn
phận tôi. Nhứt là xin Chúa thêm đức
tin, đức cậy và lòng sốt mến trên hết
mọi sự, xin cho tôi đặng ở khiêm
nhượng, hiền lành, sạch sẽ, và hòa thuận
yêu nhau, cùng ái mộ làm mọi việc
lành theo đấng bậc tôi. Tôi lại xin ban
ơn soi sáng cho biết Chúa định tôi phải
chọn đứng bậc nào : xin cho tôi đặng
giữ nghĩa cùng Chúa cho đến trọn đời.
Tôi lại xin Chúa ban ơn cho cha mẹ anh
em bạn hữu và những kẻ tôi phải cầu
nguyện, và kẻ xin tôi cầu nguyện, cùng

những kẻ nghịch thù cùng tôi, cho cả và Hội thánh, cho kẻ có tội ăn năn trở lại, sau nữa cho các đẳng linh hồn dặng lên chốn nghỉ ngơi đời đời.

(Con phải lo thăm hỏi và nài xin mọi sự con thiếu thốn.)

Kính xin mọi ơn.

1. — Xin Chúa ban ơn kính mến cho tôi dặng hiệp làm một cùng Chúa.

2. — Xin Chúa ban ơn vui vẻ, cho lòng tôi đầy dẫy sự vui vẻ thánh.

3. — Xin Chúa ban ơn bình an, cho tôi dặng an nhàn trong lòng tôi luôn.

4. — Xin Chúa ban ơn chịu khó, cho tôi dặng lòng vững và mà chịu sự khuấy rối linh hồn tôi.

5. — Xin Chúa ban ơn lòng lành, cho tôi dặng giúp đỡ anh em thiếu thốn hồn xác.

6. — Xin Chúa ban ơn nhơn từ, cho tôi dặng sẵn lòng làm việc lành mọi đàng.

7. — Xin Chúa ban ơn bền đỗ, cho tôi hay nhin mọi sự.

8. — Xin Chúa ban ơn hiền lành, cho tôi dặng lòng dịu dàng mà chịu mọi sự khổ sở anh em làm cho tôi.

9. — Xin Chúa ban ơn tin vững, cho tôi bền giữ những sự Chúa đã truyền dạy tôi.

10. — Xin Chúa ban ơn nết na, cho tôi dặng giữ mọi nết na bề ngoài cho nên.

11. — Xin Chúa ban ơn hãm mình, cho tôi dặng giữ cho vẹn sạch linh hồn và xác tôi.

12. — Xin Chúa ban ơn đi đàng lành cho đến cùng, cho tôi ngày sau dặng xem thấy mặt Chúa đời đời kiếp kiếp Amen.

CÁCH XEM LỄ THEO SỰ THƯƠNG KHÓ CHÚA

1. — Suy theo cách thể Thấy cả hành lễ.

Nếu chẳng dùng sách mà xem lễ được, thì còn nhìn xem y phục đồ lễ như đã giảng trong đoạn thứ hai trước này ; hoặc theo lễ nhạc cùng bộ điệu Thấy cả, mà nhắc nhở lòng mình suy đến sự thương khó Chúa, như thể này :

1° — Khi thấy Thấy cả cúi xuống dưới bàn thờ, và đọc kinh xưng tội mình và đánh ngực, thì hãy nhìn dường như ngó thấy Đ. C. Giêsu đang ở trong vườn Giếtsemani mệt lử chúi xiêu xuống đất. Ấy là bởi gánh lấy tội lỗi chồng chập nặng nề... Thì giục lòng thương Chúa cho thấm thiết cùng ghét tội mình, tội kẻ khác, cho nảo nong ; và cầu nguyện cho mình, cùng cho người ta biết lỗi mình mà thú tội với Đ. C. Trời.

2° — Khi thấy Thầy cả bước lên Bàn thờ, sang bên tả ảnh đọc những lời cầu nguyện, Bài thơ ; đoạn trở ra giữa mà qua bên hữu đọc lời Êvang, cùng khi qua bên tả mà rửa tay... Con hãy nhìn là Đ. C. Giêsu bị quân dữ dẫn lôi đi tòa nọ, giải nạp tòa khác... mà đi tới đâu cũng đều bị nhiệt nhóc nhạo báng khi chê ; rồi điệu về dinh quan Philatô lại cho đặt nghe án tử hình trên thập giá... — Suy nhớ Chúa chịu làm vậy vì mình thì sao chẳng học đòi gương sống rắn rỏi đức nhịn nhục của Chúa ? Sao lại sợ tiếng phong vân cho nao lòng rùn chí ?

3° — Khi thấy Thầy cả đứng giữa Bàn thờ giăng tay ra, nhứt là từ khi dựng Minh thánh Chúa. Hãy xem như là Đ. C. Giêsu đang treo dựng giăng tay trên thánh giá, đầy dẫy vết tích, thấm thĩ than thở cùng Đ. C. Cha... Lấy đức tin suy nhớ như vậy, sao còn chặc dạ mà chẳng kính mến Người cho hết sức,

đến đổi đành lòng chịu đóng đinh tính xác thịt mình vào thánh giá Chúa.

4° — Khi thấy hình bánh lễ nhỏ mỏng chẳng bằng miếng bánh thường, mà hân lòng tin chắc có Đ. C. Giêsu ngự thật trong ấy, dùng lấy mà làm cái màn mỏng che tính oai linh. Ấy cũng là Chúa muốn chịu lột hết ; nào là của, nào là thân, nào là tính tình, vì bởi thương con, và dạy dỗ con dứt tình yêu sự thế, bỏ ý riêng. Thì con phải cầu xin cho được ơn ấy.

5° — Khi thấy Thầy cả cúi đầu, bái gối sâu nhiều lần trong mùa lễ. Con hãy nhìn đó là Đ. C. Giêsu hạ mình khiêm nhượng thâm sâu, chẳng những trước mặt Đ. C. Cha mà bâu chứa đỡ vớt loài người ta ; mà lại trước mặt gia nô, quân lính hồ đồ. Là bởi con cùng các thứ dân lê hèn hạ trêu chọc Chúa chí tôn, không chịu thờ phượng, chỉ mọp lạy thần tiền, sắc dục, quờn chức thế gian mà thôi.

6° — Khi thấy Thầy cả phân chia hình bánh lễ ra... Hãy nhớ tới xương cật Đ. C. Giêsu bị kéo trì mà trặc lợi nhứt nhối đau đớn khôn kể xiết. — Con suy lấy đó thì bắt muốn chịu đau thương với Chúa, cùng xin cho mình ơn biết hãm mình đừng mê đắm sa đà.

7° — Khi thấy Thầy cả chịu lễ, rước hình bánh hình rượu... Hãy nhớ đến Đ. C. Giêsu chịu tấn liệm cùng mai táng trong mồ. Ôi ! suy nhớ tới đó, lẽ nào chẳng muốn qui bên mồ thánh mà nhìn xem Chúa vỏ vàng khí sắc, đầy vít tích xề xài. Thấy vậy sao chẳng khóc thương Chúa như bà thánh Ma-dalenna, và than phận mình, phận riêng cha mẹ bà con, phận mấy kẻ quen biết phải thế ngặt hồn xác là thể nào ?

CÁCH THỨ II

Khi Thầy cả bùng chén thánh ra bàn thờ mà tế lễ. Thì con hãy tưởng nhớ Đ. C. Giêsu đi với các môn đệ đến vườn Giếtsemani mà cầu nguyện cùng Đ. C. Cha. Vậy con hãy lấy lòng sốt sắng theo dấu chơn Chúa với các thánh Tông đồ, mà suy cùng lắng tai nghe Đ. C. Giêsu còn phán dạy con rằng : Bay hãy ngồi đây, đợi Tao đi cầu nguyện. Bay hãy cầu nguyện kéo sa chước cám dỗ, linh hồn thì chóng vánh song xác thịt yếu đuối. — Linh hồn Tao buồn rầu cho đến chết. Lạy Chúa Giêsu rất đáng mến, rất đáng thương. Hôm nay con tới đây mà cầu nguyện với Chúa cùng an ủi Chúa đang cơn hấp hối.

Khi Thầy cả đứng dưới bàn thờ làm dấu thánh giá mà đọc kinh thánh. Thì con hãy nhớ lúc Đức Chúa Giêsu vào vườn Giếtsemani cất tiếng cùng Đức

Chúa Cha. Khi ấy Chúa thấy sờ sờ tội lỗi thể gian mọi đời, cùng chén đắng mình phải uống đầy tràn. nên quá cực tâm thần phải mở lời kêu xin cho khỏi, nhưng mà cũng xin đừng theo ý Đ. C. Cha ; để nên gương cho ta phải vưng ý Cha dưới đất bằng trên trời trong hết mọi sự.

Khi Thầy cả cúi đầu đọc kinh Cáo mình. Thì con hãy tưởng nhớ Đức Chúa Giêsu phải buồn sầu đau đớn thống thiết ăn năn vì tội lỗi thiên hạ mà xui xuống, khi ấy cả mình Chúa xuất mồ hôi máu đầm dề tới nhỏ giọt Con hãy hiệp với Chúa khoan như từ hậu đường ấy mà ăn năn dấm ngực khóc tội mình rằng : Xin Chúa lòng lành thương xem tôi là đứa có tội.

Khi Thầy cả bước lên, hôn bàn thờ trước hết. Thì con hãy tưởng nhớ khi Đ. C. Giêsu cầu nguyện đoạn, vừa ra khỏi vườn liền gặp Giuda đến giả chước thiết nghĩa hôn mặt Chúa cho

quân dữ bắt kéo lằm. Ôi ! nhơn sao Giuda lấy dấu lành mà nộp Thầy nhơn từ rất thánh lằm vậy ?

Khi Thầy cả sang bên tả ảnh. Thì con hãy tưởng nhớ khi quân dữ bắt trói Đ. C. Giêsu đoạn trước hết chúng nó điệu dẫn Người cho thầy Anát tra vấn như tội nhơn và bị một đầy tớ vả mặt như đũa hồn hào lỗ mỗ.

Khi Thầy cả lại giữa mà đọc 9 lần Kyrie eleison, nghĩa là xin Chúa thương xót chúng tôi. Thì con hãy tưởng nhớ khi quân dữ dẫn Đ. C. Giêsu đến nhà thầy cả Caipha, phải ông thánh Phêrô chối đi chối lại ba lần. Rày Hội thánh đọc mỗi câu xin Chúa thương xót ba lần, vì đã ghe phen ta đã bỏ Chúa mà sa mê đảng trái.

Khi Thầy cả đọc Gloria. Thì con hãy nhớ Đ. C. Giêsu khi ra tòa Caipha được làm sáng danh Đ. C. Cha, xưng mình là Con Đ. C. Trời, ngày sau sẽ

xuống thế oai nghi giữa án mây sáng có các thánh thiên thần châu chực ca xướng trên không. Nay khi sự tế lễ cũng một Chúa đã giáng sanh, thầy cả còn xướng bài thiên thần bảo xưa mà kêu mời giáo nhơn đến kính lạy đội ơn Chúa cả Ba Ngôi đời đời vinh phước.

Khi Thầy cả trở lại bên tả ảnh mà dâng lời cầu nguyện. Thì con hãy tưởng nhớ lúc quân dữ dẫn Đức Chúa Giêsu về lại cho quan Philatô làm án. Quan trấn này tra xét hết các khoản mà thấy Chúa vô tội chứng cứ gian dối hết, song chẳng dám tha bởi sợ dân vu cáo mà phải mất chức. Ôi ! lạy Chúa, người ta là loài tội lỗi từ trong lòng mẹ mà dám xử tới Con Đ. C. Trời là Đấng vẹn toàn chí thánh mọi đàng !

Khi Thầy cả đọc bài thơ các thánh Tông đồ. Thì con hãy tin tưởng Chúa xưa dùng các thánh tiên tri mà phán truyền cho các Tổ phụ nhiều lần nhiều cách ; đến đời nay còn dùng Con một

Chúa và các thánh Tông đồ Người làm nên đạo lành cùng bày cách thức thờ phượng cho nên, và chỉ phương tiện lo phần rỗi cho chắc chắn thật. Dám xin Chúa mở lượng bao duông mà ban ơn cho các giáo nhơn biết bằng lòng chịu khó biết chịu xấu hổ vì đạo thánh theo gương Chúa Cứu thế bìa truyền, mà đền vì thừa tội khiên.

Khi Thầy cả cúi sát giữa bàn thờ mà cầu nguyện dọn mình đọc lời Êvang. Thì con hãy tưởng nhớ khi quan Philatô dạy dân Đ. C. Giêsu cho vua Erode tra xét. Vua ấy tọc mạch muốn biết tợ mặt những sự người ta đồn về Người, mà Chúa chẳng khăng trả lời, nên vua cùng đình thần chê cười dạy lấy áo trắng mặc cho mà nhạo là kẻ đại dột, và gởi trả lại cho quan trấn.

Khi Thầy cả qua bên hữu ảnh mà đọc lời Êvang. Thì con hãy tưởng tới hồi Đ. C. Giêsu ở đền vua Herode mà trở lại dinh quan Philatô. Quan trấn

tưởng đưa đi cho rảnh ; thì khỏi mang tiếng giết người vô tội. Nhưng mà tránh không khỏi ; lại thấy vua ấy chẳng bắt được tội nào, không biết xử đoán làm sao, thì cực chẳng đã phải xử. Quan bèn hỏi qua khoản Chúa có xưng mình là đế vương khi nào chẳng ? Đ. C. Giêsu quả quyết mà rằng : Min là Vua, vì vậy Min đã sinh ra cùng đã xuống thế mà làm chứng sự thật. Philatô lại hỏi sự thật là đi gì, song chẳng đợi nghe Chúa phân giải, một lo đi ra ngoài với dân. Hãy suy ; tính nhút nhác lo theo lòng dân, bo bo việc đời tạm, thì bỏ đảng chơn thật, chẳng thìn lòng nghe Chúa Cứu thế dạy bảo sự tốt lành được.

Khi Thầy cả ra giữa mà đọc kinh Tin kính. Thì con hãy tưởng nhớ khi quan Philatô đem Đ. C. Giêsu so sánh với thằng Baraba, mà hỏi chúng dân muốn tha ai, thì chúng nó liền kêu cả tiếng : Xin tha Baraba mà đóng đinh Giêsu Kirixitô. Quân ấy biết Baraba ăn

cướp giết người, và đã nghe Đ. C. Giêsu giảng dạy chơn chất cùng thấy làm nhiều phép lạ chữa đời, mà nó còn cứng lòng chấp nê theo tà nịnh thì thật là mù quáng tối tăm khốn nạn. Phần chúng tôi là con nhà giáo hữu, xin hãy một lòng tin kính Con Đ. C. Trời phép tắc vô cùng, đã xuống thế ra đời chịu nạn chịu chết vì phần rỗi cả và thế gian cùng phần rỗi riêng chúng tôi.

Khi Thầy cả cắt khăn đậy chén. Thì con hãy tưởng nhớ hồi quân dữ lột áo Đ. C. Giêsu ra ; khi ấy Chúa phải đau đớn thiết tha quá đỗi vì áo đã dính vào các chỗ thịt nát da trầy, nên khi lột chẳng khác nào lột da đau đớn. Thảm thương thân quoir trọng Chúa tôi là ngần nào !

Khi Thầy cả cầm đĩa thánh giữa mặt lên thánh giá mà dựng của lễ. Thì con hãy suy tưởng nhớ Đ. C. Giêsu chịu quân dữ trói vào cột đá mà đánh dữ tợn hơn ngàn đòn cho đến nát cả và

minh. Nhưng mà Người chẳng thở than một ngựa mặt lên dung các sự đau đớn cho Đ. C. Cha có ý đền tội chúng tôi.

Khi Thầy cả rót rượu nước vào chén thánh cùng dung lên. Thì con hãy tưởng nhớ máu thánh Đ. C. Giêsu đã chảy ra đầm dề pha lộn với mồ hôi, bởi chịu đánh đòn, dữ tợn quá lẽ, bởi quân dữ nhận mũi gai xuống thấu vào đầu, làm cho Người đau đớn nhức nhối quá lẽ. Song Chúa rán chịu bằng lòng và thầm thì kêu Đ. C. Cha mà đền tội thiên hạ, nhứt là tội ngáng đầu cứng cổ, chấp nê theo tư tưởng xuyên hoa.

Khi Thầy cả rửa tay. Thì con hãy tưởng nhớ quan Philatô có lòng muốn tha Đ. C. Giêsu, mà bởi thấy dân sôi nổi hỗn hào, thì sợ, bèn dạy đem nước rửa tay trước mặt nó cho đăng phân phó mình vô can trong việc đổ máu oan Người. Quan trấn tưởng làm như vậy cho khỏi tiếng lương tâm kêu trách, cho người thế làm chứng mình là vô

tôi. Song còn Quan xét chỉ đại chỉ công, sẽ chẳng tây vị phẩm trật nào. Ta một phải sửa lương tâm cho chơn chính mới bằng an thật mà chớ.

Khi Thầy cả trở mặt ra bảo các giáo nhơn giúp lời cầu nguyện. Thì con hãy tưởng nhớ hồi quan Philatô đem Đ.C.G. ra nơi cao cho dân thấy hoặc có động lòng thương hại thương xót thì chỉ Chúa mà rằng : Nầy là Người. Song thương ôi ! quân bất nhơn cứ lòng bạc ác kêu la : Hãy đóng đinh nó trên thập giá. Đ. C. Giêsu mở miệng quan lớn thể gian khai giữa nha môn. Nầy là Người, chỉ là Người Đ. C. Trời đã hứa cho tổ tông mà cứu dòng dõi miêu duệ cho khỏi khốn đời đời. Vậy ta phải đem lòng tin mà nhìn nhận Người ấy là Chúa Cứu chuộc ta và kính lạy thờ phượng.

Khi Thầy cả trời giọng mà đọc bài Præfatio. Thì con hãy nhớ quan Philatô khi đã tìm các cách mà cứu Chúa chẳng

đặng, thì đọc án lên giữa tòa, đoán Chúa phải xử tử đóng đinh thập giá. Mà Chúa cũng cứ một lòng nhin nhục. Ôi Chúa rất hơn từ chịu tử hình thế cho chúng tôi, thì chúng tôi phải chạnh lòng cảm tạ kính mến, và hiệp cùng các thánh mà chúc tụng khong khen Chúa và hiệp tiếng phàm hèn ta cùng tiếng thiên thần mà tung hô Chúa là Đấng thánh, rất thánh, chí thánh vô lượng vô biên và hằng có đời đời.

Khi Thầy cả cầu nguyện cho kẻ sống.
Thì con hãy tưởng nhớ khi Đ. C. Giêsu nghe quan trấn lên án luận xử tử mình, thì chẳng tỏ vẻ xao xiển giận hờn, một đứng chằm chỉ làm thinh, vâng nghe án ấy như bởi Đ. C. Cha truvền ra, và cúi đầu phục lệnh cho cả và thiên hạ đặng nhờ. Con hãy soi gương Chúa Cứu thế mà đứng vững vàng giữa cơn gian nan tân khổ, và hiệp cùng thầy tế lễ mà nguyện cho mình, cho cha mẹ họ hàng, thân nghĩa ; cùng cho kẻ nọ người khác cần nhờ lời nguyện giúp.

Khi Thầy cả đặt tay trên chén thánh.
Thì con hãy tưởng nhớ quân dữ đặt
thánh giá trên vai Đ. C. Giêsu và bắt
vác đi tới chỗ chịu tử hình. Chúa đã
phải đánh đòn dội mũi gai, bây giờ phải
chồng chập thánh giá nặng và sắc cạnh
cày thêm cho đau đớn nhức nhối hơn
nữa, là bởi tội riêng mỗi một người
chất chồng chập đè trên mình Chúa tôi.

*Khi Thầy cả dựng Minh Chúa cùng
Máu thánh Chúa.* Thì con hãy tưởng
nhớ khi quân dữ đóng đinh Đ. C. G iêsu
đoạn thì nó dựng cây thánh giá lên
mạnh lắm, làm rung động cả mình
Chúa mà thêm khổ hình máu tuông
ra. Con hãy nhắc trí hiệp tình với
Đức Mẹ, ông thánh Gioan, bà thánh
Madalenna mà nhìn xem Chúa đang
ngự trên bàn thờ như trên núi Cala-
variô, mà kính lạy Đ. C. Giêsu thật
ẩn trong Hình bánh rọu.

*Khi Thầy Cả làm dấu thánh giá năm
lần.* Là nhắc con nhớ đến sự thương

khó Chúa, nhứt là những dấu tích đinh đóng chôn tay và cạnh nương long Chúa phải lười đòng, vì con hay đi đảng trái, hay làm đều tội lỗi. Chớ chỉ trí con năng nhớ năm dấu đinh thương Chúa mà động tình cảm mến.

Khi Thầy cả chấp tay cầu nguyện cho kẻ chết. Thì con hãy tưởng nhớ Đức Chúa Giêsu đã cầu cùng Đ. C. Cha xin tha tội cho quân dữ vì nó lầm chẳng biết. Bây giờ Chúa ở trên bàn thờ cũng quên sự cực mình, chỉ lo cho phần rỗi con cùng đem lòng thương xót mà cầu cho những kẻ lầm khốn mình cùng bắt bớ Hội thánh. Con hãy soi gương cao trọng ấy và hiệp với Thầy cả cầu nguyện cho các đảng linh hồn, cho ông bà cha mẹ, cho những linh hồn mình yêu dấu cách riêng. Lạy Chúa chúng tôi là kẻ có tội, chẳng có công linh gì đáng cho Chúa đoái lại mà duông thứ hay là cứu ai. Một xin vì công nghiệp,

vì lòng nhơn từ Cứu thế mà tha tội tha vạ cho con, cùng cứu lấy các linh hồn ấy, cho mau ra khỏi chốn tối tăm mà lên nơi tiêu soái.

Khi Thầy cả cầm Minh thánh mà làm hình thánh giá trên chén. Thì con hãy tưởng nhớ hồi xác Đ. C. Giêsu đang còn trên cây thánh giá, quân dữ đi qua đi lại trước mặt Chúa mà nhạo cười cùng thách thức : biểu Chúa có tài sao chẳng giở xuống khỏi đó. Lạy Chúa, phải chi Chúa chẳng nhịn nhục chịu xấu hổ và chịu chết mà cứu chuộc, thì rày loài người ta đang phải ăn dữ vô cùng.

Khi Thầy đọc kinh Lạy Cha. Thì con hãy tưởng hồi Đ. C. Giêsu còn trên cây thánh giá, những than thở cùng Đức Chúa Cha, và dâng mình làm của tế lễ, mà xin cho danh Đ. C. Cha cả sáng luôn, cho nước Chúa càng ngày càng mở mang thanh trị, cho các nước đâu đó đều biết vưng phục thánh ý Chúa

Cha. Chúa lại xin cho mỗi người dặng khỏi những sự dữ đã qua những sự khốn khó đang hành cùng những sự tai nạn đến sau.

Khi Thầy cắt phân rẽ hình bánh làm hai. Thì con hãy nhớ tưởng linh hồn Đ. C. Giêsu lìa ra khỏi xác, xuống ngục Tồ tông, viếng thăm an ủi các thánh ấy cùng cho hay ngày hồng phước đợi trông bấy lâu đã tới rồi. Các thánh Tồ tông vui mừng biết là chừng nào. Lạy Chúa, ngày nào linh hồn tôi gần lìa ra khỏi xác, xin Chúa khăng đến cùng tôi như vậy.

Khi Thầy cắt củi đầu đâm ngực cùng đọc kinh dọn mình rước lễ. Thì con hãy tưởng nhớ Đ. C. Giêsu làm Con chiên rất vẹn sạch mà tế lễ mình cho dặng cứu chuộc thế gian, nên hãy hiệp với Thầy mà kêu xin ba lần rằng : Con chiên Đ. C. Trời gánh lấy tội lỗi thế gian, xin thương xót chúng tôi : Chúa thật là Con chiên hiền lành sạch sẽ đã

chịu quân dữ khảo lược hành hình mà chẳng hề mở miệng than van, một đêm lòng ngoan ngùy tha thứ cho kẻ làm khốn mình, thì tôi hết lòng trông cậy mến yêu mà xin lãnh Chúa vào lòng cùng hết dạ kính tôn

Khi Thầy cả cầm Minh Thánh Chúa và đâm ngực và nói : Lạy Chúa, tôi chẳng đáng rước Chúa vào nhà linh hồn tôi, song nếu Chúa phán một lời thì mọi tội trong linh hồn tôi liền đã. Thì con hãy tưởng nhớ hồi Đ. C. Giêsu trút linh hồn đoạn, thì thiên sâu địa thẳm, đất động, núi lở, đá tan, mà có nhiều người Giudêu mở con mắt nhìn biết Đ. C. Giêsu là Con thật Đ. C. Trời và đâm ngực trách mình cùng ăn năn trở lại. Con cũng phải tỏ lòng ăn năn trách tội lỗi mình, hầu Chúa khấng đem lòng thương mà ngự vào lòng mình.

Khi Thầy cả chịu lễ. Thì con hãy tưởng nhớ về sự Đ. C. Giêsu chịu táng xác vào huyết đá mới. Vậy hai môn đệ

hạ xác Chúa xuống, trao cho Đức Mẹ
ẵm kinh, rồi lấy thuốc thơm thoa mà
xức, lấy vải trắng mà vấn lấy cùng đặt
vào trong huyết. Còn một giây nữa
Chúa ngời Hai ra đời sẽ ngự vào lòng
con là huyết đá sống, Chúa ưng nằm
nghỉ đó hơn huyết đá, con hãy mừng,
hãy ước ao cho được như vậy và ra
sức gìn giữ Chúa trong mình cả và ngày
hôm nay nữa.

Khi Thầy cả trán chén và rửa tay.
Thì con hãy nhớ tưởng khi môn đệ
táng xác Đ. C. Giêsu đoạn, thì lau rửa
những giọt máu Chúa nhỏ xung quanh
đó cách cung kính, rồi rửa tay mình
cho sạch, kéo còn dính máu thánh
Chúa. Ấy là dạy con phải đóng cửa
lòng mình kéo để trí lảng xao đáng
khác, và giữ xác hồn mình cho sạch
sẽ xứng đáng phần phước trọng đã
đặng rước Mình thánh Chúa.

*Khi Thầy cả chịu lấy nước đã rửa
tay.* Thì con hãy nhớ Đức Mẹ cùng các

môn đệ, khi đã táng xác Đ. C. Giêsu hoàn tất rồi về sau, thì những ngậm ngùi nhớ tưởng những sự thương khó cùng những thương tích Chúa chịu khắp cả châu thân mà sa nước mắt cùng thương tiếc. Con hãy bắt chước phôi thánh ấy mà gẫm suy sự thương khó Chúa, thì cũng như là hút hết cạn trong chén thánh mà theo dấu Chúa chuộc tội cho đến cùng.

Khi Thầy cả trở mặt ra chúc cầu xin Chúa ở cùng anh em bốn đạo. Thì con hãy tưởng nhớ Đ. C. Giêsu chết chẳng đủ ba ngày, đoạn sống lại hiện đến cùng các thánh Tông đồ và chúc rằng : Bình an cho chúng bay.

Khi Thầy cả đọc mấy lời nguyện sau hết. Thì con hãy nhớ đến khoản Đức Chúa Giêsu sống lại còn ở thế gian 40 ngày mà dạy dỗ thêm các thánh Tông đồ, hầu mà giảng đạo cho thiên hạ, cùng lập cho đủ các phép Bí tích để lại cho con cái mình nhờ cho tới tận

thế. Vậy con hãy hiệp tình hiếu thảo với Hội thánh mà cảm tạ Chúa đã hết sức hết hơi lo cho con là thế nào.

Khi Thầy cả trở mặt ra chúc cầu cho các giáo hữu dâng Chúa ở cùng, và thêm rằng : Lễ tất, anh em hãy về. Thì con khá tưởng nhớ Chúa đã hiện ra cùng các thánh Tông đồ nhiều lần sau khi sống lại và dạy phải phân nhau đi khắp thế mà giảng đạo thiên Chúa.

Khi Thầy cả trở mặt ra ban phép lành cho các giáo nhơn. Thì con hãy nhớ tưởng hồi Đ. C. Giêsu trối phú căn dặn các thánh Tông đồ đi giảng đạo, rửa tội cho các dân thiên hạ. Nhơn danh Cha và Con và Thánh Thần, đoan giơ tay làm phép lành cho hết thấy rồi thăng thiên ngự về trời tỏ tường.

Khi Thầy cả đọc Êvang sau hết. Thì con hãy tưởng nhớ Đ. C. Giêsu lên trời ngự bên hữu Đ. C. Cha, hưởng phước vô cùng vì đã thắng trận ma quỷ thế gian mà mở cửa nước thiên đàng cho

ai nấy được vào, cùng hăng bầu chữa phù hộ cho Hội thánh giao công. Vậy anh em bốn đạo ta hãy mừng rỡ, hãy hết dạ cậy tin mà cầu nguyện cho mình bền lòng thờ phượng Đ. C. Trời, cho lời Êvang các thánh Tông đồ giảng truyền thấm vào lòng muôn dân trăm họ khắp thế gian. Amen.

CÁCH THỨ III.

1. — *Khi Thầy bước xuống bàn thờ mà làm lễ Misa :*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu vào vườn Giếtsemani mà cầu nguyện cùng Đức Chúa Cha.

2. — *Đoạn Thầy cúi đầu xuống trước bàn thờ mà đọc kinh Cáo mình.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu sắp mình xuống đất mà cầu nguyện cùng Đức Chúa Cha ba lần ; khi ấy Chúa thấy các thứ tội dữ thế gian cùng những tội

riêng mọi người hăng phạm đều chông
chập trên mình và những hình khổ rất
nặng nề hòng phải chịu, thì buồn sầu
sấp xuống mồ hôi máu tuôn rơi nhỏ
giọt. Nên mới than thở xin Đ. C. Cha
cho khỏi uống chén đắng, nhưng mà an
lòng thừa phận chẳng dám theo ý riêng.

3. — *Đoạn Thầy bước lên bàn thờ
mà hôn đá thánh :*

Nghĩa là : Khi Giuda giả tình nghĩa
đến hôn mặt Đ. C. Giêsu mà làm dấu
cho quân dữ bắt kéo lăm.

4. — *Đoạn Thầy sang bên tả ảnh mà
đọc sách.*

Nghĩa là : Khi quân dữ bắt Đ. C. Giêsu
đem đến nhà Anát.

5. — *Đoạn Thầy đứng giữa bàn thờ
mà đọc 9 lần Kyrie eleison.*

Nghĩa là : Khi ông thánh Phêrô chối
Đ. C. Giêsu ba lần ở nhà Anát. Rày
Hội thánh cứ lặp lại lời ấy mà kêu van
xin Chúa thương xót tha thứ tội lỗi
chúng tôi sa phạm chẳng biết là mấy lần.

6. — *Đoạn Thầy đọc Gloria.*

Nghĩa là : Khi thiên thần vưng lịnh Đ. C. Cha mà hiện ra an ủi Đ. C. Giêsu trong vườn Giếtsemani hầu dâng cho có sức mà uống chén đắng cho đến cùng.

7. — *Đoạn Thầy trở mặt ra mà rằng : Chúa ở cùng anh em.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu trở mặt ra xem ông thánh Phêrô. Bấy giờ ông thánh ấy lui ra ăn năn khóc lóc tội lỗi mình cho đến trọn đời.

8. — *Đoạn Thầy trở mặt lại mà đọc lời nguyện bên tả ảnh.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu thưa cùng thầy cả Caipha về sự đạo thiên Chúa, thì chẳng chối mình là Con Đ. C. Trời, lại nói rõ mình sẽ ngự bên hữu Chúa Cha phép tắc vô cùng, và sẽ đến trong ánh mây sáng. Lạy Chúa, chúng tôi tin thật Chúa là Con Đ. C. Trời hằng có đời đời, đã xuống thế gian này dạy dỗ chúng tôi ; xin Chúa ban ơn cho chúng tôi bền lòng theo chọn Chúa luôn.

9. — *Đoạn Thầy cầm sách mà đọc :*

Nghĩa là : Khi quân dữ đem Đức Chúa Giêsu mà nộp cho quan trấn thủ tên là Philatô. Khi quân gian ác, dựng đủ thứ chứng, quyết một bề sát hại Chúa cho bỏ ghét. Quan trấn chẳng thấy có lỗi đều nào, thì chúng nó càng hăm hô vu thêm nhiều đều cho nặng, song Chúa cứ một bề làm thình nhẹn nhục, chẳng cãi trả lời gì. Ấy là nên gương sáng đức cao cho ta soi, lại còn nguyện thầm xin cho ta biết chịu bằng lòng những đều thiên hạ hay đàm tiếu vu oan cho mình.

Các thánh Tông đồ giảng truyền đạo thánh, hằng trưng gương Chúa Cứu chuộc chịu nạn chịu thương khó, cùng giục bảo ta coi lấy đó mà bắt chước. Ta khá giữ theo như vậy, thì sẽ bằng an và sẽặng nhờ phần phước đời đời mà chớ.

10. — *Đoạn đem sách sang bên hữu ảnh.*

Nghĩa là : Khi quân dữ trói Đức Chúa Giêsu mà dẫn nộp cho vua Erode.

11. — *Đoạn Thầy đứng giữa bàn thờ mà nguyện.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsn ở trước mặt vua Erode, thì vua ấy dạy lấy áo trắng mặc cho Người mà nhạo cười và chê rằng : Đại dột.

12. — *Đoạn Thầy đọc sách bên hữu ảnh.*

Nghĩa là : Khi quân Giudêu phụng lệnh vua Erode mà đem Đ. C. Giêsu trở về dinh quan Philatô. Quan trấn thấy vua này chẳng biết xử đoán làm sao, phần thì nhát sợ mất lòng dân, nên cũng nan phân ; mới bắt qua hỏi Chúa có phải là vua chẳng ? Song vừa nghe Chúa nói hẳn mình là Vua, sanh xuống thế gian mà chứng sự thật, thì lại lo ra đảng khác chẳng kịp nghe Chúa. Lạy Chúa, chính Chúa sinh xuống cho đăng rao truyền lời lành Êvang. Vốn có đông hơn số nghe biết

Đức Chúa mà những nhút nhát như Philatô, mê theo việc đời tạm của phù vân mà thôi.

13. — *Đoạn Thầy đọc kinh Tôi tin kinh*

Nghĩa là : Khi quân Giudêu nghe Đ. C. Giêsu xưng ra Mình là Con Đức Chúa Trời, xuống thế dạy dăng chơn thật, thì nó rộ lên la lối hỗn độn rằng là phạm thượng. Chúng tôi thì tin thật vững vàng Đ. C. Giêsu Kirixitô là Con một Đ. C. Cha hằng có đời đời, đã giáng sanh bởi Đức Nữ đồng trinh Maria mà dạy dỗ cùng chuộc tội cứu thế gian cho rồi. Chúng tôi quyết lòng theo Chúa. vì Chúa có lời hằng sống.

14. — *Đoạn Thầy trở mặt ra mà rằng:*
Chúa ở cùng anh em.

Nghĩa là : Khi quan Philatô phủ Đức Chúa Giêsu cho quân dữ đánh.

15. — *Đoạn Thầy cắt khăn trên chén thánh.*

Nghĩa là : Khi quân dữ lột áo Đức Chúa Giêsu ra mà đánh đòn khảo lược.

16. — *Đoạn Thầy để bánh lễ vào đĩa thánh mà dựng :*

Nghĩa là : Khi quân dữ trói Đức Chúa Giêsu vào cột đá mà đánh dư năm ngàn đòn, thì cả mình Chúa xể xài rách nát. Ôi ! Chúa phải rất rao đau đớn thấu khắp châu thân, cho tới rất rao lòng dạ thể nào.

17. — *Đoạn Thầy đổ rượu vào chén thánh mà dựng lên.*

Nghĩa là : Khi quân dữ gia hình khảo lược cách dữ tợn hung hăng, cho đến đôi máu trong mình Chúa chảy tuôn rơi nhỏ giọt.

18. — Ấy rõ thấy Chúa Kirixitô muốn mặc lấy xác con người hầu làm của lễ hi sinh để dựng thượng tiến cho Đ. C. Cha mà đền tội ta là thể ấy.

19. — *Đoạn Thầy rửa một chút đầu ngón tay.*

Nghĩa là : Khi Philatô rửa tay trước mặt dân mà rằng : Người này chẳng có tội gì : mặc ý bay muốn giết thì giết. Hãy coi án bắt công và độc dữ là thế nào ! Chúa là Chúa tôi vô tội, sao còn nộp cho quân Giudêu hành hình xử tử.

20. — *Đoạn Thầy trở mặt ra bảo các giáo nhơn giúp lời cầu nguyện.*

Nghĩa là : Khi Philatô đem Đức Chúa Giêsu lên nơi cao cho dân xem thấy, hoặc nó động lòng thương mà tha chẳng.

21. — *Đoạn Thầy trở mặt lại mà đọc nhỏ tiếng.*

Nghĩa là : Khi quân dữ phung nước giỗ trên mặt mũi, bóp vả và lấy khăn bịt mặt Chúa mà đánh cùng thách thức nhạo cười.

22. — *Đoạn Thầy đọc lớn tiếng.*

Nghĩa là : Khi quân Giudêu kêu cả tiếng cùng Philatô xin chớ tha Đức Chúa Giêsu, một phải bắt mà đóng đinh trên cây thập giá.

23. — *Đoạn Thầy đọc Sangtô ba lần.*

Nghĩa là : Khi quân Giudêu hô lên kêu nài quan Philatô xin tha cho thằng trộm cướp Baraba mà phải bắt giết Đ. C. Giêsu trên thánh giá.

24. — *Đoạn Thầy chấp tay lên mà cầu nguyện cho Đức Giáo Tông cùng cả và Hội thánh.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu đang vác cây thánh giá mà cũng cầu nguyện cùng Đ. C. Cha tha tội cho quân dữ. Khi ấy có nhiều người nữ theo, thấy thân thể Chúa loạn bì đau đớn khốn cực, thì thương hại thương xót mà than khóc. Ở Thiên thần, ở các thánh, sao chẳng đánh quân dữ, mà chữa Chúa mình cho khỏi nạn ? Song Đức Chúa Giêsu trở mặt lại mà phán cùng các phụ nữ ấy rằng : Ở con thành Giêrusalem, chớ khóc thương Tao, hãy thương bay và con cháu bay ngày sau phải khốn mà chớ.

25. — *Đoạn Thầy che tay lên chén thánh.*

Nghĩa là : Khi Đức Mẹ đi dọc hàng, thấy dấu máu Con nhỏ rơi xuống đất, thì thảm thiết, như bị dao sắt thấu qua lòng vậy.

26. — *Đoạn Thầy làm dấu thánh giá ba lần trên chén.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu chịu quân dũ đóng ba cái đinh sắt chon tay vào thánh giá.

27. — *Đoạn Thầy dựng Minh thánh cùng Máu thánh Chúa lên mà các giáo hữu thờ lạy.*

Nghĩa là : Khi quân dũ dựng cây thánh giá lên giữa trời, thì làm cho xác nặng phải rún động xé lỗ thương chon tay ra hơn, mà máu đổ tuôn dầm hết cả châu thân Chúa.

28. — *Đoạn Thầy đọc nhỏ tiếng.*

Nghĩa là : Khi Đức Mẹ đứng gần thánh giá nhìn xem Con chịu nạn chịu

chết, thì đau đớn thảm thương như bảy lưỡi đòng đâm vào lòng ruột.

29. — *Đoạn Thầy chấp tay lên mà cầu nguyện cho các đảng linh hồn nơi luyện ngục.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu còn đứng trên thánh giá thì cầu nguyện cùng Đ. C. Cha, xin tha tội cho quân dữ là những kẻ làm khổ mình, vì nói chúng nó lắm chẳng biết.

30. — *Đoạn Thầy nói lớn tiếng và đánh ngực một lần.*

Nghĩa là : Khi người kẻ trộm bên hữu thống hối xin Chúa khi về nước thiên đàng nhớ đến mình, thì Đ. C. G. tha tội cho mà rằng : Hôm nay, mây sẽ dâng lên nơi vui vẻ cùng Tao.

31. — *Đoạn Thầy làm dấu thánh giá trên chén thánh.*

Nghĩa là : Nhắc lại những sự thương khó Đ. C. Giêsu đã chịu trên thánh giá xưa, mà rày còn muốn chịu lại trên bàn thờ vì chúng tôi nữa.

32. — *Đoạn Thầy đọc kinh Lạy Cha.*

Nghĩa là. Khi Đ. C. Giêsu kêu đến Đ. C. Cha mà phú linh hồn mình cùng trời lời từ giã Đức Mẹ mà sinh thì.

33. — *Đoạn Thầy phân hình bánh ra làm hai.*

Nghĩa là. Khi linh hồn Đ. C. Giêsu lìa ra khỏi xác.

34. — *Đoạn Thầy bẻ một chút hình bánh mà bỏ vào chén thánh.*

Nghĩa là : Khi linh hồn Đ. C. Giêsu lìa ra khỏi xác xuống Lâm bô đem tin cho các thánh Tổ tông hay, gần lên Thiên đàng.

35. — *Đoạn Thầy cúi đầu xuống và nói và đánh ngực ba lần.*

Nghĩa là : Khi quan tướng quân xem thấy trời đất u ám run động, thì xưng ngay ra rằng : Người này thật là Con Đ. C. Trời.

36. — *Đoạn Thầy đọc nhỏ tiếng.*

Nghĩa là : Khi quân lính đâm cạnh nương long Đ. C. Giêsu máu cùng nước

chảy xuống. — Thương ôi ! lòng người ta cứng cỏi độc ác lắm bấy, đã thấy Chúa chết tắt tươi, thấy thiên sâu địa thẳm, làm chứng thật là vì thiên Chúa vô tội phải chịu chết oan, mà chẳng biết nghĩ tới, còn tra đòn đâm thấu cạnh sườn long cho đến khai bách Trái tim Chúa ra. Chúng tôi ước ao hứng máu huyết châu báu ấy mà nhờ lòng thương mến khoan hồng Chúa Cứu thế.

37. — *Đoạn Thầy cầm Minh thánh Chúa lên và nói và đánh ngực ba lần.*

Nghĩa là : Khi các môn đệ sắm sửa cất xác Đ. C. Giêsu vào huyết đá mới. Lạy Chúa, chúng tôi hết lòng mơ ước cho dâng rước Chúa, và đặt Chúa vào lòng mình như trong huyết đá, ngõ cho Chúa sống trong tôi và tôi sống trong Chúa luôn. Vậy, xin Chúa hãy đến, xin hãy khăng đến ngực vào lòng tôi hôm sớm.

(Lời bảo.) Con giục lòng ăn năn tội chung và kính mến Chúa mà đến rước lễ, ít là rước lễ thiêng liêng theo Thầy cả.)

38. — *Đoạn Thầy sang bên tả ảnh mà đọc sách.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu sống lại, trước hết đi viếng Đức Mẹ.

39. — *Đoạn Thầy trở mặt ra mà rằng : Chúa ở cùng anh em.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu sống lại hiện ra cho các thánh tông đồ xem thấy.

40. — *Đoạn Thầy trở mặt lại mà đọc lời nguyện.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu cho ông thánh Tôma xem năm dấu ở trong mình trước mặt các thánh Tông đồ khác, ngõ dặng bản Người đã sống lại thật cùng một xác trước, mưa khá hồ nghi. Chúng tôi giữ đạo thì hãy tin kính Chúa truyền cho Hội thánh, dẫu dám đòi thấy Chúa tường tận như thánh Tôma thuở trước ; một cứ lòng

tin mà xưng ra : Đ. C. Giêsu Kirixitô
thật là Chúa chúng tôi.

41. — *Đoạn Thầy trở mặt ra mà làm
phép lành cho các giáo hữu.*

Nghĩa là : Khi Đ. C. Giêsu giã các
thánh Tông đồ đoạn gior tay chúc phước
lành rồi ngự về trời.

42. — *Sau hết Thầy đọc bài Êvang ông
thánh Gioan.*

Nghĩa là : Khi các thánh Tông đồ
chịu Đ. C. T. Thần hiện xuống trong
lòng rồi, thì phân nhau mà đi giảng đạo
dạy đànng ngay lễ chánh mình đã nghe,
đã học bởi miệng Chúa Cứu thế ra đời,
mà đặc điều thiên hạ vào đànng chánh
lộ đặng biết lễ mầu nhiệm chơn chính
mà thờ phượng một Đ. C. Trời là Chúa
cả thiên địa, cho đặng phần phước lộc
vô cùng.

CÁCH THỨ IV

Lần hột theo sự Thương khó khi xem lễ

*Thứ nhất : Đ. C. Giêsu chịu tư lự
phiên muộn trong vườn Giết-sêmani.*

Ta hãy tin vững vàng Đ. C. Giêsu
xưa lo buồn sầu não trong vườn Giết-
sêmani, cho đến đổi mồ hôi cùng máu
chảy xuống đất ; đoạn thẳng Giuda đến
nộp Người cho quân dữ ; và các thánh
Tông đồ bỏ Người mà trốn đi. Nay
Chúa cũng còn cứ chịu bấy nhiêu sự
ấy trong phép Thánh Thể, bởi người ta
hăng ở vong ân bội nghĩa, khinh mạn dễ
đuôi Người đang ngự trong nhà tạm,
cùng nộp Người cho ma quỷ, và bỏ
Người hiu quạnh một mình. Ta hãy
lặng tai mà nghe lời Đ C Giêsu phán
cùng ta rằng : Ở con, hãy lo buồn thảm
thiết vì những tội lỗi con, là căn cớ
mọi sự khốn khó Tao chịu, lại khi gia

nhơn, đệ tử, cùng anh em, bạn hữu trở lòng phản nghịch cùng con, thì hãy bắt chước Tao, mà cầm lòng nhịn nhục, khiêm nhượng cho lắm.

Lạy Đ. C. Giêsu xin ban ơn cho tôi dặng lòng chê ghét mọi tội lỗi cho thật, vì lời Đức Mẹ chuyển cầu cho tôi. Amen.

Lần hột một chục

Thứ hai : Đ. C. Giêsu chịu đánh đòn nát cả và mình.

Ta hãy tin vững vàng Đ. C. Giêsu xưa chịu đánh đòn nát cả và mình, mà đền vì những tội xấu xa ô uế ta phạm ; nay trong phép Thánh Thể, Chúa còn cứ chịu kẻ có tội dẫn vật hất hường mình, cùng giầy đạp dưới chơn, hay là bỏ trong nơi dơ nhớp. — Ta hãy lắng tai mà nghe lời Đ. C. Giêsu phán cùng ta rằng : Ở con, hãy học cùng Tao, mà chê ghét xác thịt con, là giống hư hèn tội lỗi, đang khi con thấy Tao phú xác thánh vinh hiển Tao, mà chịu

mọi sự đau đớn, vì lòng thương con.
— Lạy Đ. C. Giêsu, xin ban ơn cho tôi
đặng hãm mình đền tội, vì lời Đức Mẹ
chuyển cầu cho tôi. Amen.

Lần hát một chục

*Thứ ba : Đ. C. Giêsu chịu đôi mũi gai
cùng chịu chế cười nhạo báng.*

Ta hãy tin vững vàng Đ. C. Giêsu,
rày ngự trong phép Thánh Thể, hằng
chịu đủ các giống sỉ nhục. Kẻ ngoại
chẳng tin có Người ngự trong hình
bánh, thì cảm Người như giống rớt hèn
vậy ; những kẻ có đạo tin Người là Vua
trên hết các vua, đang ngự trên bàn
thờ cùng trong nhà tạm, lại làm sỉ nhục
cho Người hơn nữa : khi ở trong nhà
thờ mà dám truyện trò, dám ngủ gục, lo
ra, dám tưởng đến những sự trái lẽ,
ấy chẳng phải như mắng nhiếc Người,
vả mặt Người, cho Người đôi mũi gai
cùng lấy gậy nứa mà đánh trên đầu
Người sao ?

Ôi ! ta phải lo buồn đau đớn cùng xin Chúa thứ tha mọi tội lỗi ta, và lắng tai mà nghe Người phán cùng ta rằng : Ở con, hãy học cùng Tao là kẻ hiền lành và khiêm nhượng thật trong lòng, mà vui lòng chịu người ta khinh dễ con, cùng cầm con như không vậy. — Lạy Đ. C. Giêsu cùng Đức Mẹ, xin cho tôi đừng yêu mến những sự xấu hổ sỉ nhục, như hai Đấng. Amen.

Lần hột một chục

Thứ bốn : Đ. C. Giêsu vác cây thánh Giá cho đến trên núi Calavariô.

Ôi ! ai kể cho cùng những sự khốn cực Đ. C. Giêsu hằng chịu trong phép Thánh Thể, vì lòng yêu dấu ta ! Chúa chịu giam cầm trong nhà tạm như ở trong tù vậy ; nhiều lần phải xuống ở trong nhà thờ thờ rơ lũng đột, đầy những sự dơ dáy ử loạn, như trong chuồng trâu bò ; ghe phen phải nằm trên khăn thánh ố gi, phải ở trên chén đĩa ten rét. Ôi ! những sự ấy như

thánh giá rất nặng đè trên vai Đức Chúa Giêsu là thể nào ! Nhưng mà Người một làm thinh, nín nhịn, choặng dạy ta cam lòng chịu mọi sự gian truân khốn khó vì Người. — Lạy Đức Chúa Giêsu, xin thêm sức cho tôi dặng lòng nhịn nhục mà vác thánh giá này cùng nhiều thánh giá khác Chúa sẽ gởi cho tôi, vì lời Đức Mẹ chuyển cầu cho tôi. Amen.

Lần hột một chục.

Thứ năm : Đ. C. Giêsu chịu chết trên cây thánh Giá.

Thương ôi ! biết là mấy kẻ còn mắc tội trọng mà dám đến rước Mình Thánh Chúa, nên nó đóng đinh Người lại trên cây thánh giá một lần nữa, chính nơi Người tỏ lòng thương nó vô lượng vô biên ! Ôi ! Đức Mẹ hằng đứng kề thánh Giá mà xem Con mình chịu chết làm vậy, thì lòng Người đau đớn xót xa là dường nào ! Ta hãy lặng tai mà nghe lời Đ. C. Giêsu và Đ. Mẹ phán

cùng ta rằng : Hỡi con, là kẻ đến xem
Ta chịu đóng đinh bởi tay kẻ có tội,
hãy găm mà coi, có sự đau đớn nào
bằng sự đau đớn hai Mẹ Con Ta chịu
chăng ? — Lạy Đ. C. Giêsu cùng Đ. Mẹ,
xin cứu tôi cùng kẻ khác cho khỏi tội
phạm sự thánh, cùng mở lòng cho kẻ
rước lễ chẳng nên, đừng ăn năn trở lại
cùng Chúa cho thật. Amen.

Lần hột một chục.

VỀ LỄ MISA

MỤC LỤC

Lược dẫn. trang I

PHẦN THỨ NHẤT

Đoạn thứ nhất : Lễ Misa là lễ nào và trọng vọng làm sao. 1

Đoạn thứ hai : Về núi Calavariô xưa và bàn thờ nay 10

Đoạn thứ ba : Về những phép lạ trong Lễ Misa 19

Đoạn thứ bốn ; Về những sự mầu nhiệm trong Lễ Misa 29

Đoạn thứ năm : Lễ Misa dâng thờ lạy và cảm tạ Đ. C. Trời cho xứng đáng, 39

Đoạn thứ sáu : Lễ Misa dâng phạt tạ Đức Chúa Trời cho cân xứng, và xin dâng cho ta mọi sự lành 50

Đoạn thứ bảy : Về những ơn ích khác bởi lễ Misa mà ra 60

Đoạn thứ tám : Giáo hữu phải lợi dụng về Lễ Misa cho cuộc sanh hoạt thường ngày là thế nào. 71

Đoạn thứ chín : Xem Lễ càng nhiều càng sanh ích lợi là thế nào. 81

Đoạn thứ mười : Về sự xin Lễ Misa cho mình khi còn sống 93

PHÂN THỨ HAI

*Chỉ những cách và những kinh
giúp xem lễ cho nên. — 93.*

I. —	Đọc theo sách Lễ	97
	<i>Những lễ về Messes votives.</i>	
	Lễ về Đ. C. Trời Ba Ngôi	145
	Lễ Minh thánh Chúa	154
	Lễ Rất thánh Trái Tim Đ. C. Giêsu.	161
	Lễ về Rất thánh Đức Bà	168
	Lễ ông thánh Giuse là Bạn thanh sạch Đức Nữ Đồng trinh Maria và bầu chủ Hội thánh	173
	Lễ thánh Tông đồ	179
	Lễ thánh Tử đạo.	185
	Lễ thánh Tu hành	191
	Lễ bà thánh Đồng trinh	196
	Lễ cầu cho kẻ qua đời (ngày hàng)	201
	Lễ Hối tử, hay là lễ qui lảng	210
II. —	Chiêm Lễ kinh.	237
III. —	Xem Lễ theo bốn ý.	252
IV. —	Cách xem lễ theo sự thương khó Chúa	
	1 ^o Suy theo cách thể Thầy cả hành lễ	266
	2 ^o Cách thứ hai	270
	3 ^o Cách khác	288
	4 ^o Lần hột theo sự Thương khó khi xem lễ	308

